

DZIENNIK URZĘDOWY WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO

Katowice, dnia 6 listopada 2025 r.

Poz. 6182

Podpisany przez:
Elżbieta Barbara Żabicka-Lakomy
Data: 06.11.2025 08:24:20

UCHWAŁA NR 104/XIX/2025 RADY GMINY KŁOMNICE

z dnia 28 października 2025 r.

w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Gminy Kłomnice

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 1153) oraz art. 8 ust. 1, art. 11 ust. 3 i 4, art. 13 ustawy z dnia 9 października 2015 roku o rewitalizacji (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 278), po przeprowadzeniu konsultacji społecznych

Rada Gminy Kłomnice uchwala, co następuje:

§ 1. Wyznacza się obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji Gminy Kłomnice

§ 2. 1. Granice obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji przedstawia mapa stanowiąca załącznik nr 1 do uchwały.

2. Obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji został wyznaczony na podstawie diagnozy, stanowiącej załącznik nr 2 do uchwały.

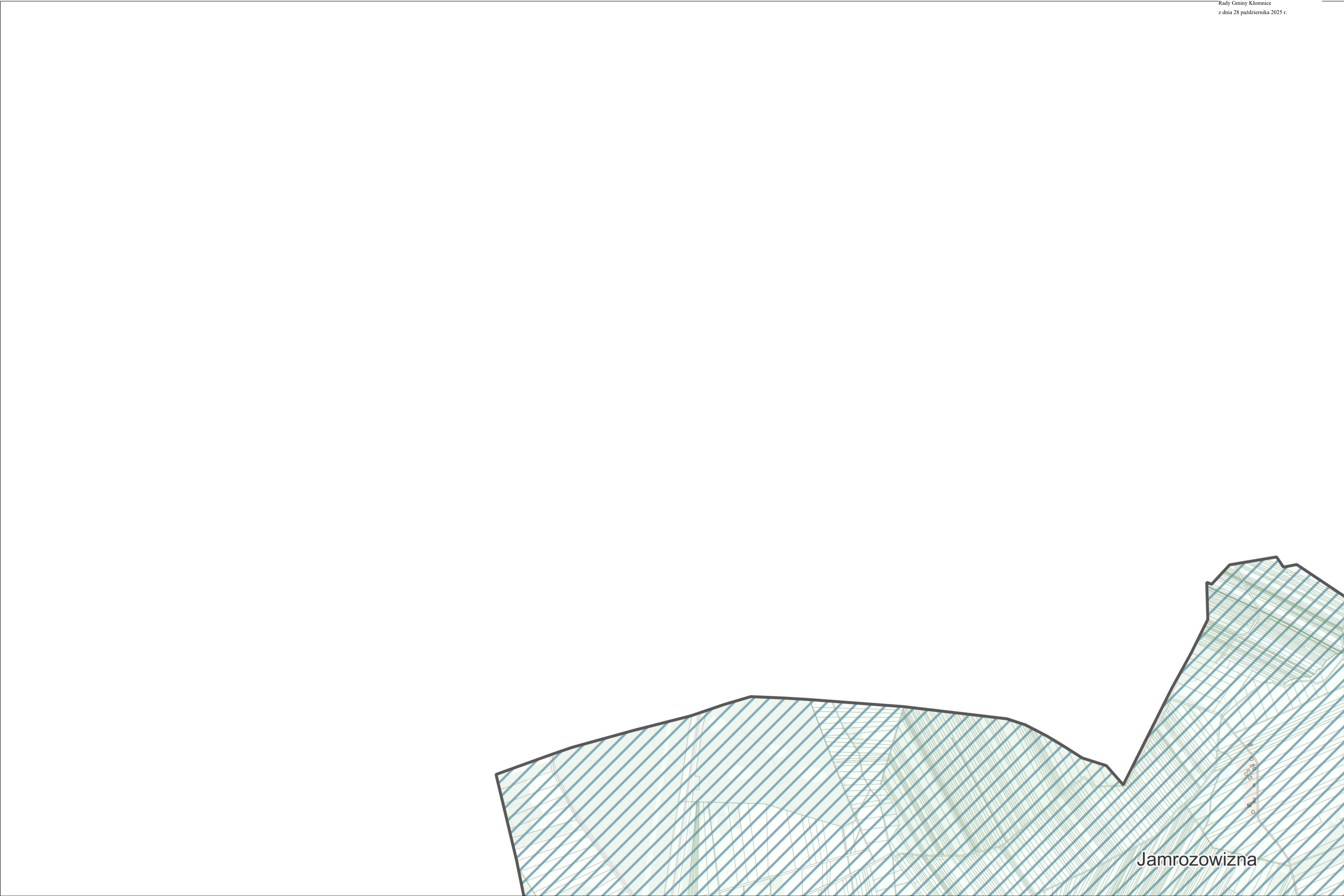
§ 3. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Kłomnice.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia jej ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Śląskiego.

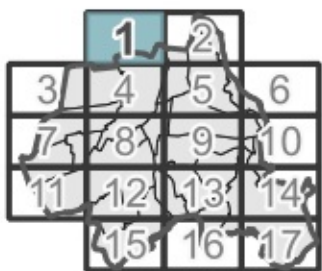
Przewodniczący Rady Gminy Kłomnice

Paweł Kowalik

Załącznik Nr 1 do uchwały Nr 104/XIX/2025
Rady Gminy Kłomnice
z dnia 28 października 2025 r.

skala 1:5000

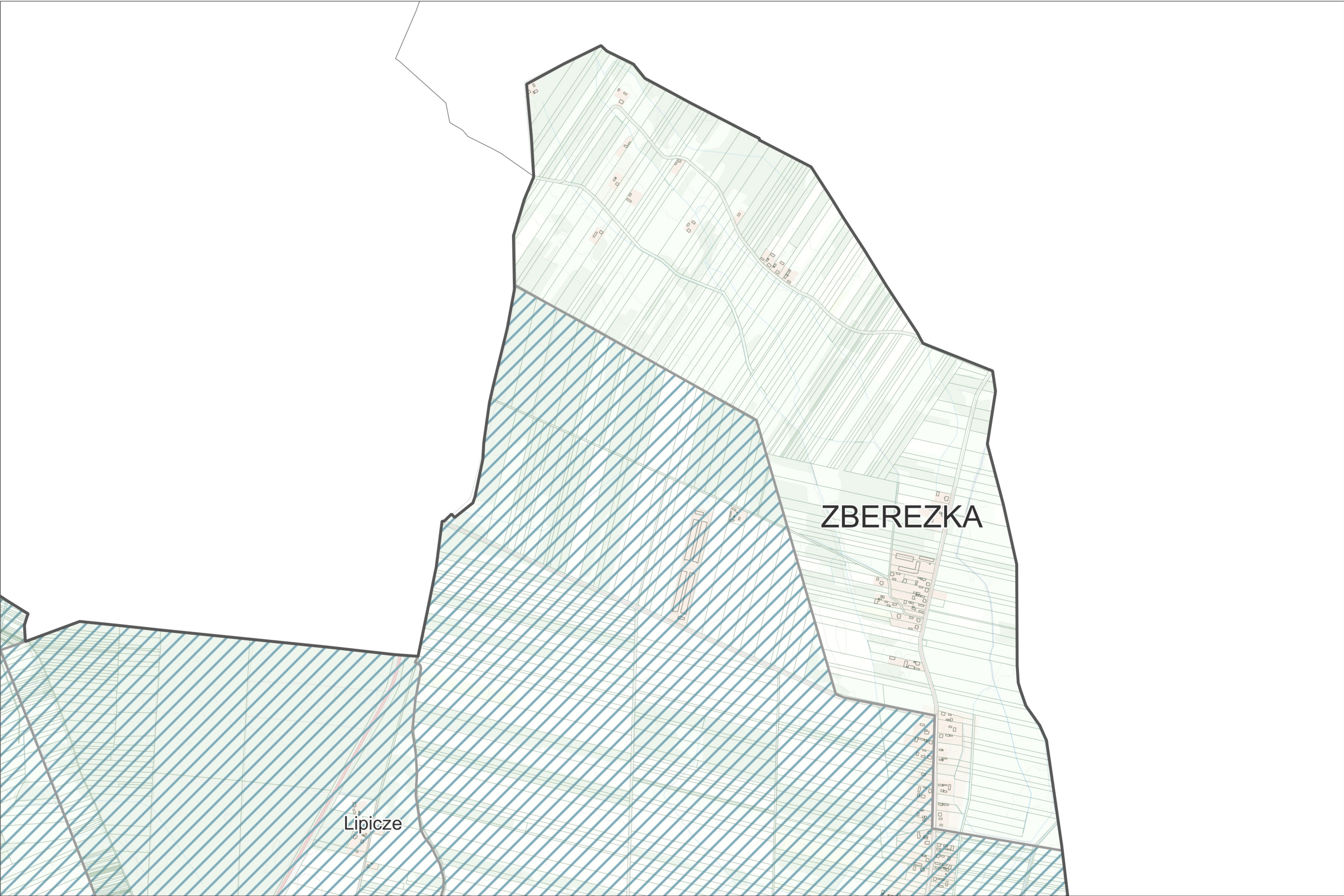
sekcja 1 z 17

LEGENDA

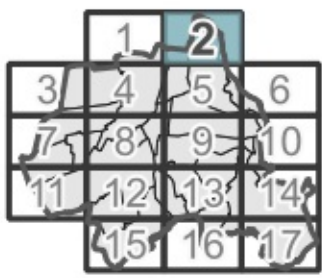
- granica gminy Kłomnice
- granica obrębów geodezyjnych
- obszary zdegradowane
- obszary rewitalizacji

OBSZAR ZDEGRADOWANY I OBSZAR REWITALIZACJI
GMINY KŁOMNICE

skala 1:5000

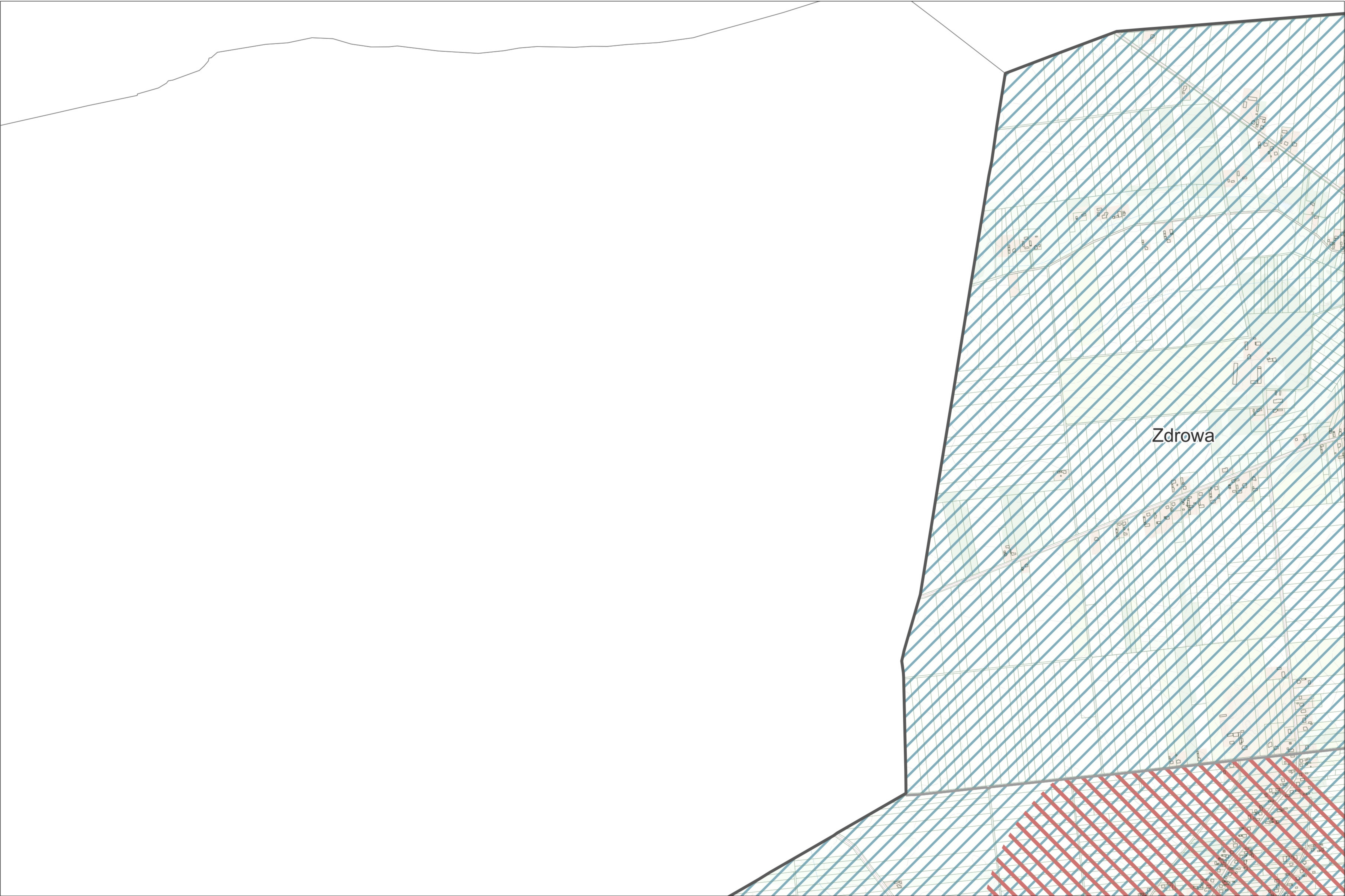
sekcja 2 z 17

LEGENDA

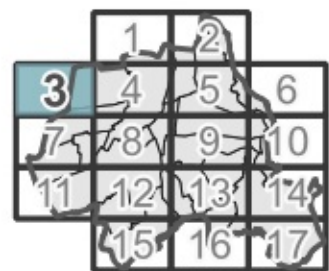
- granica gminy Kłomnice
- granica obrębów geodezyjnych
- obszary zdegradowane
- obszary rewitalizacji

OBSZAR ZDEGRADOWANY I OBSZAR REWITALIZACJI
GMINY KŁOMNICE

skala 1:5000

sekcja 3 z 17

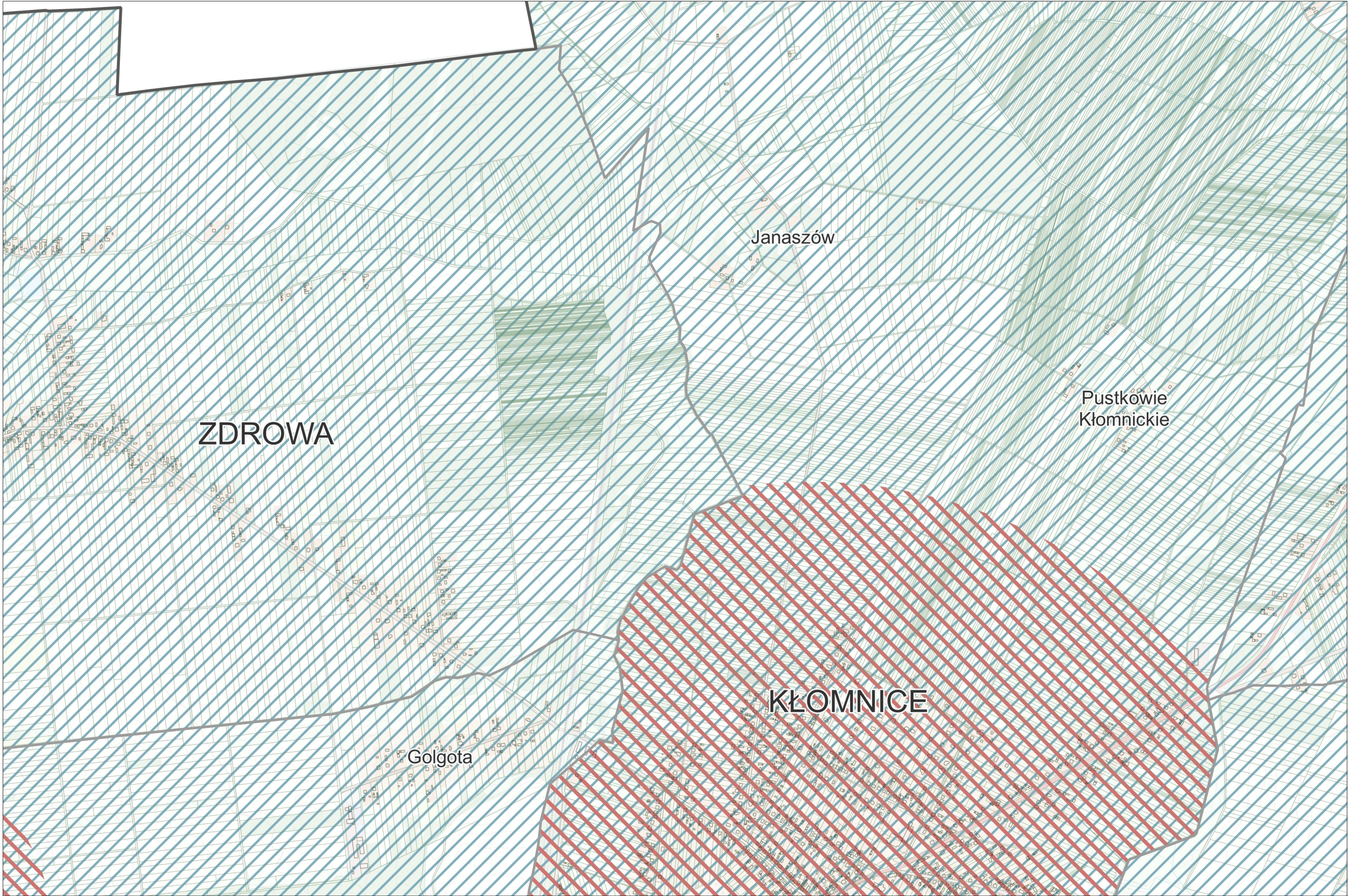
LEGENDA

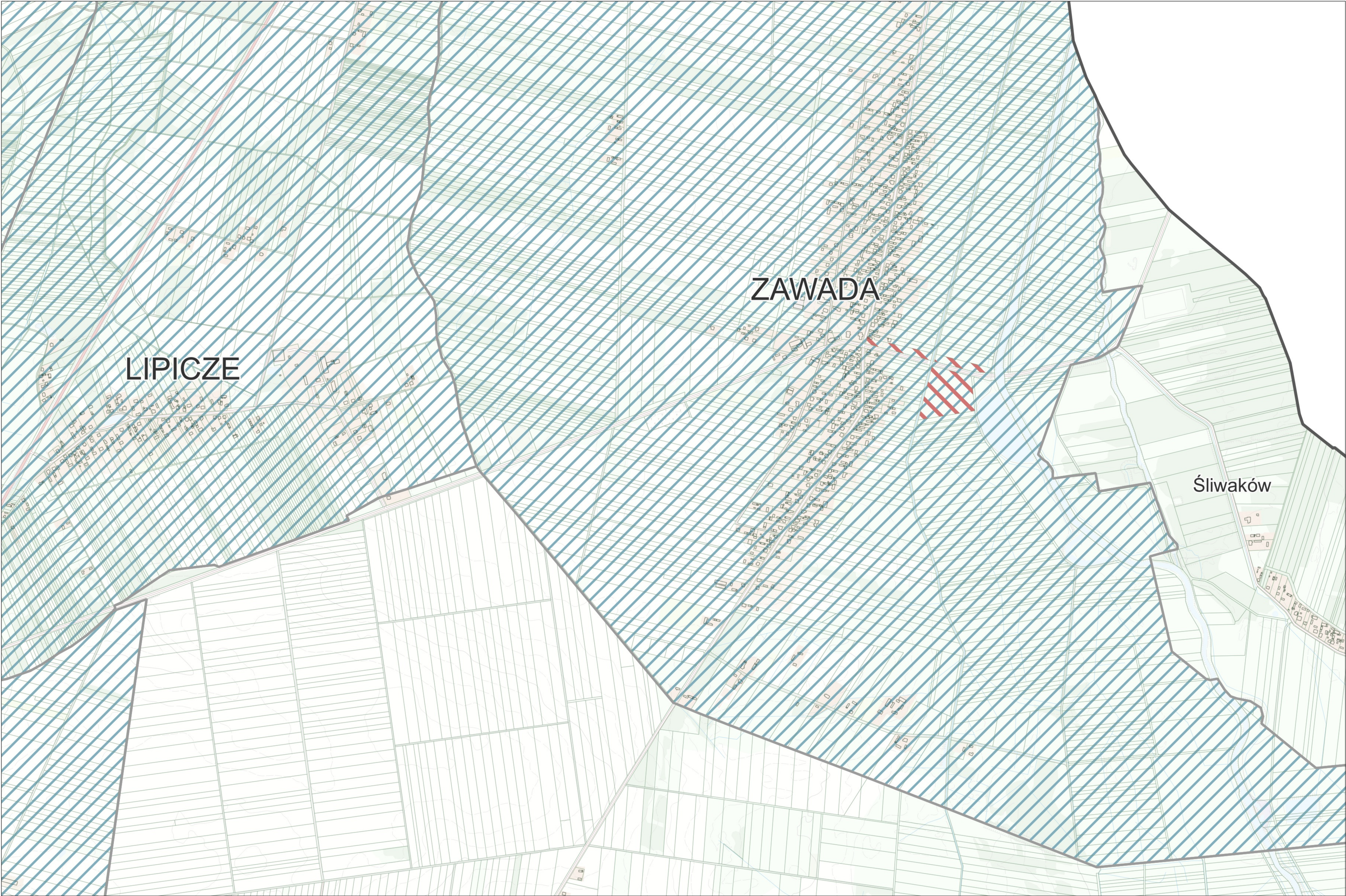
- granica gminy Kłomnice
- granica obrębów geodezyjnych

- obszary zdegradowane
- obszary rewitalizacji

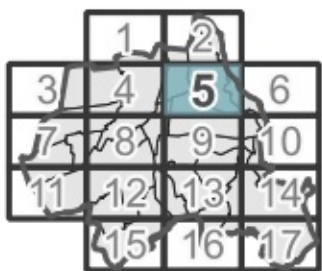
OBSZAR ZDEGRADOWANY I OBSZAR REWITALIZACJI
GMINY KŁOMNICE

skala 1:5000

sekcja 5 z 17

LEGENDA

- granica gminy Kłomnice
- granica obrębów geodezyjnych

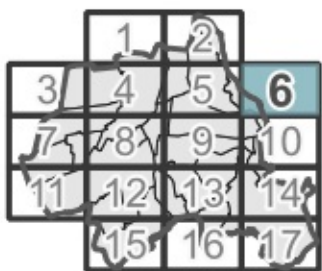
- obszary zdegradowane
- obszary rewitalizacji

OBSZAR ZDEGRADOWANY I OBSZAR REWITALIZACJI
GMINY KŁOMNICE

skala 1:5000

sekcja 6 z 17

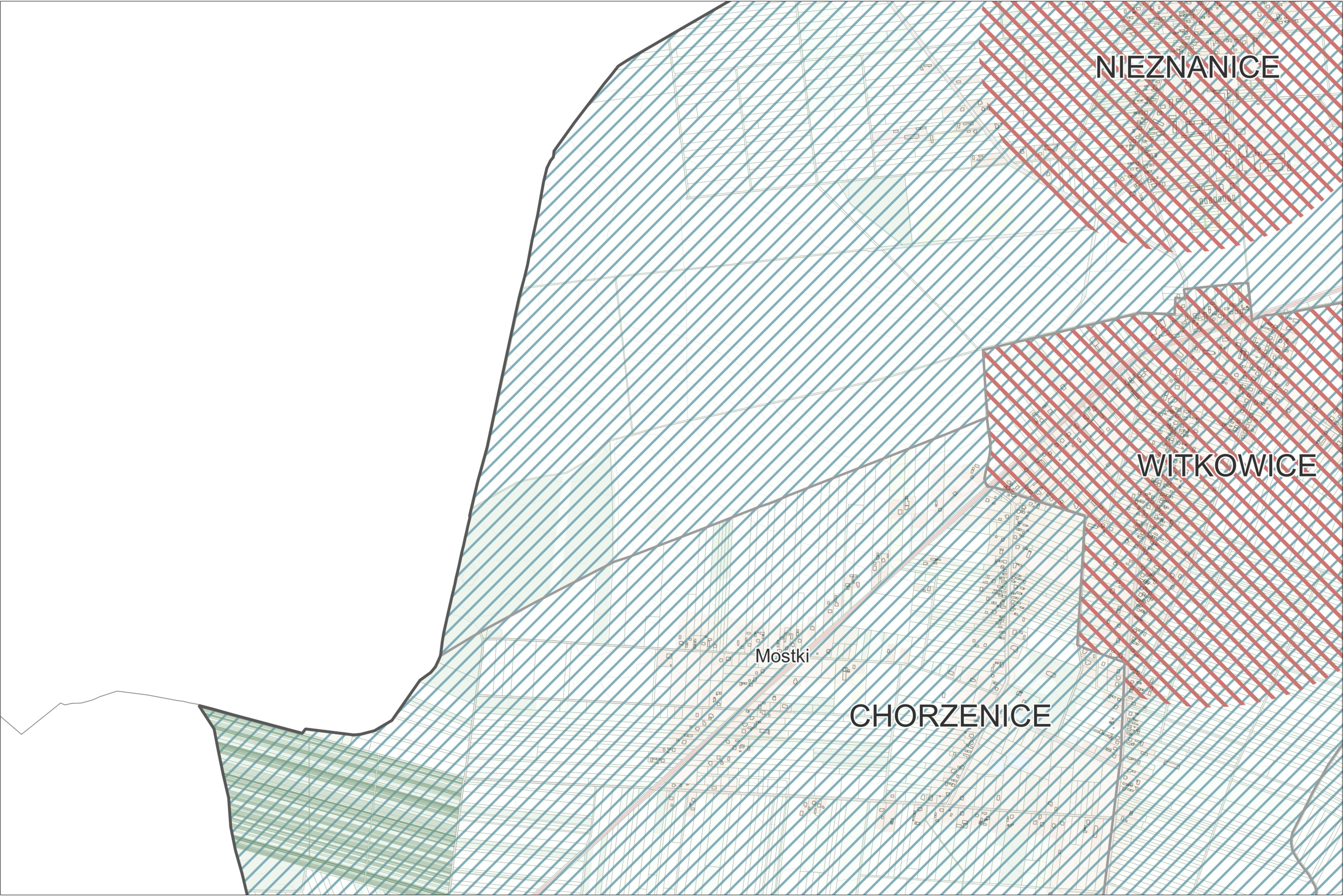
LEGENDA

- granica gminy Kłomnice
- granica obrębów geodezyjnych

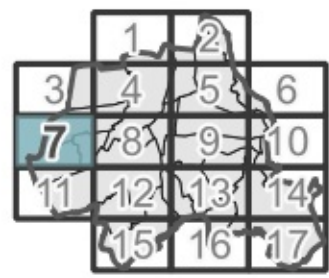
- obszary zdegradowane
- obszary rewitalizacji

OBSZAR ZDEGRADOWANY I OBSZAR REWITALIZACJI
GMINY KŁOMNICE

skala 1:5000

sekcja 7 z 17

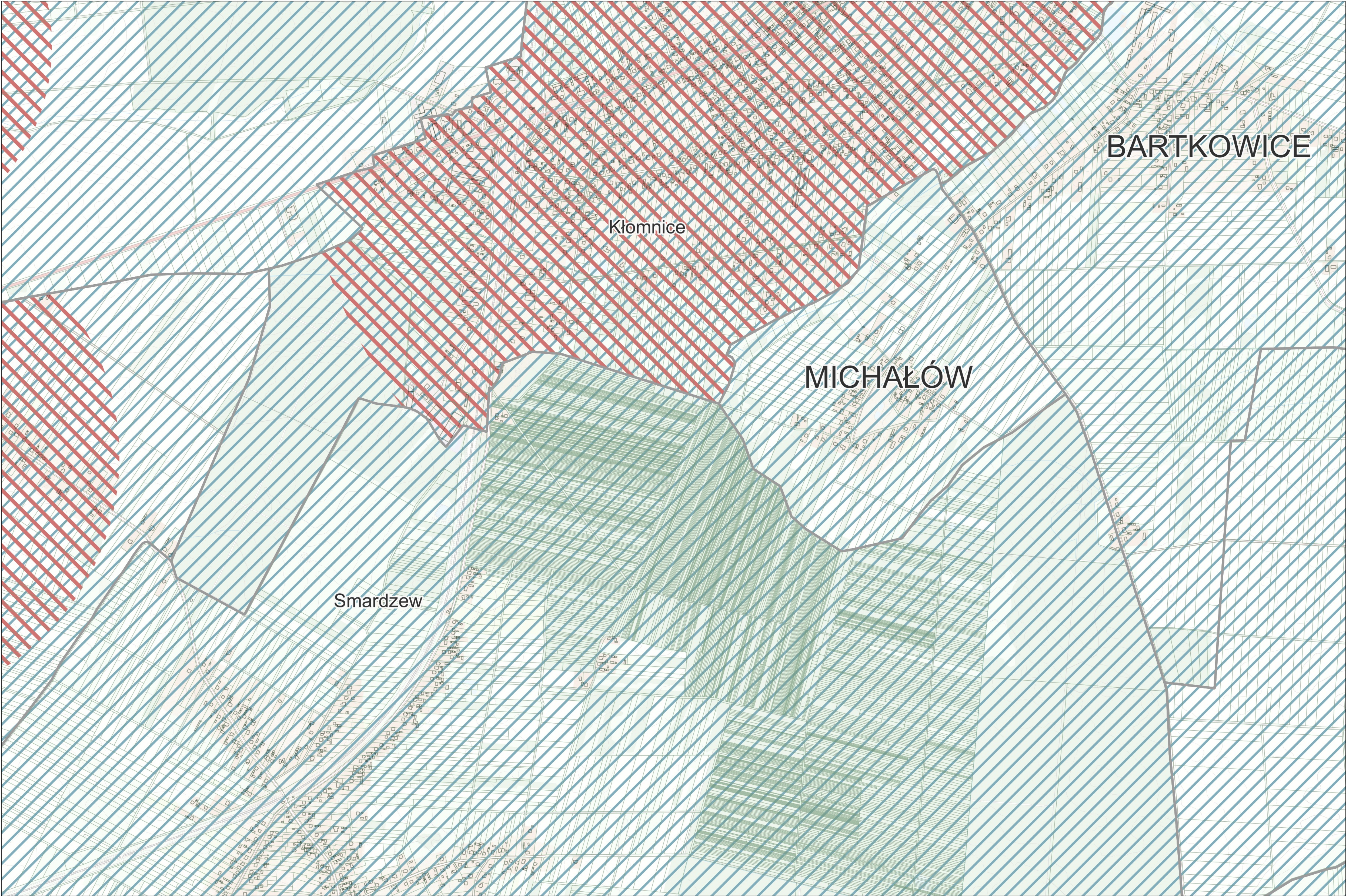
LEGENDA

- granica gminy Kłomnice
- granica obrębów geodezyjnych

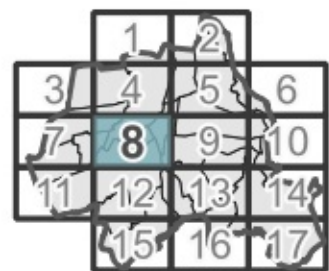
- obszary zdegradowane
- obszary rewitalizacji

OBSZAR ZDEGRADOWANY I OBSZAR REWITALIZACJI
GMINY KŁOMNICE

skala 1:5000

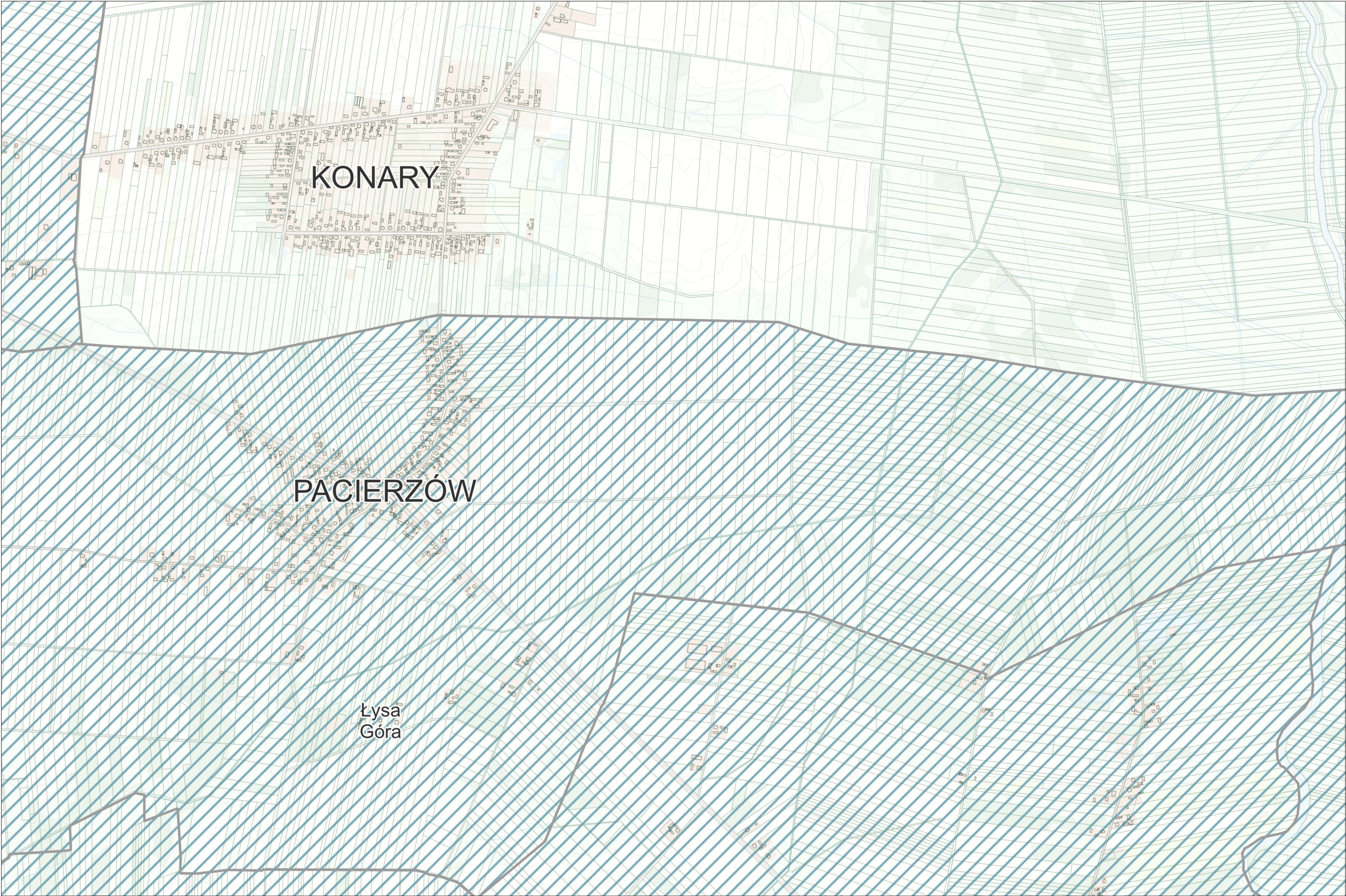
sekcja 8 z 17

LEGENDA
— granica gminy Kłomnice
— granica obrębów geodezyjnych

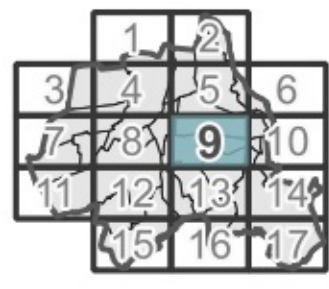
obszary zdegradowane
 obszary rewitalizacji

**OBSZAR ZDEGRADOWANY I OBSZAR REWITALIZACJI
GMINY KŁOMNICE**

skala 1:5000

sekcja 9 z 17

LEGENDA
— granica gminy Kłomnice
— granica obrębów geodezyjnych

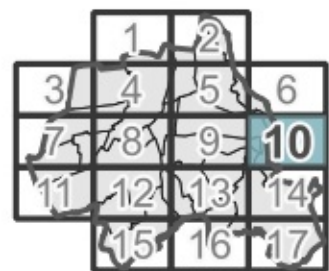
obszary zdegradowane
obszary rewitalizacji

**OBSZAR ZDEGRADOWANY I OBSZAR REWITALIZACJI
GMINY KŁOMNICE**

skala 1:5000

sekcja 10 z 17

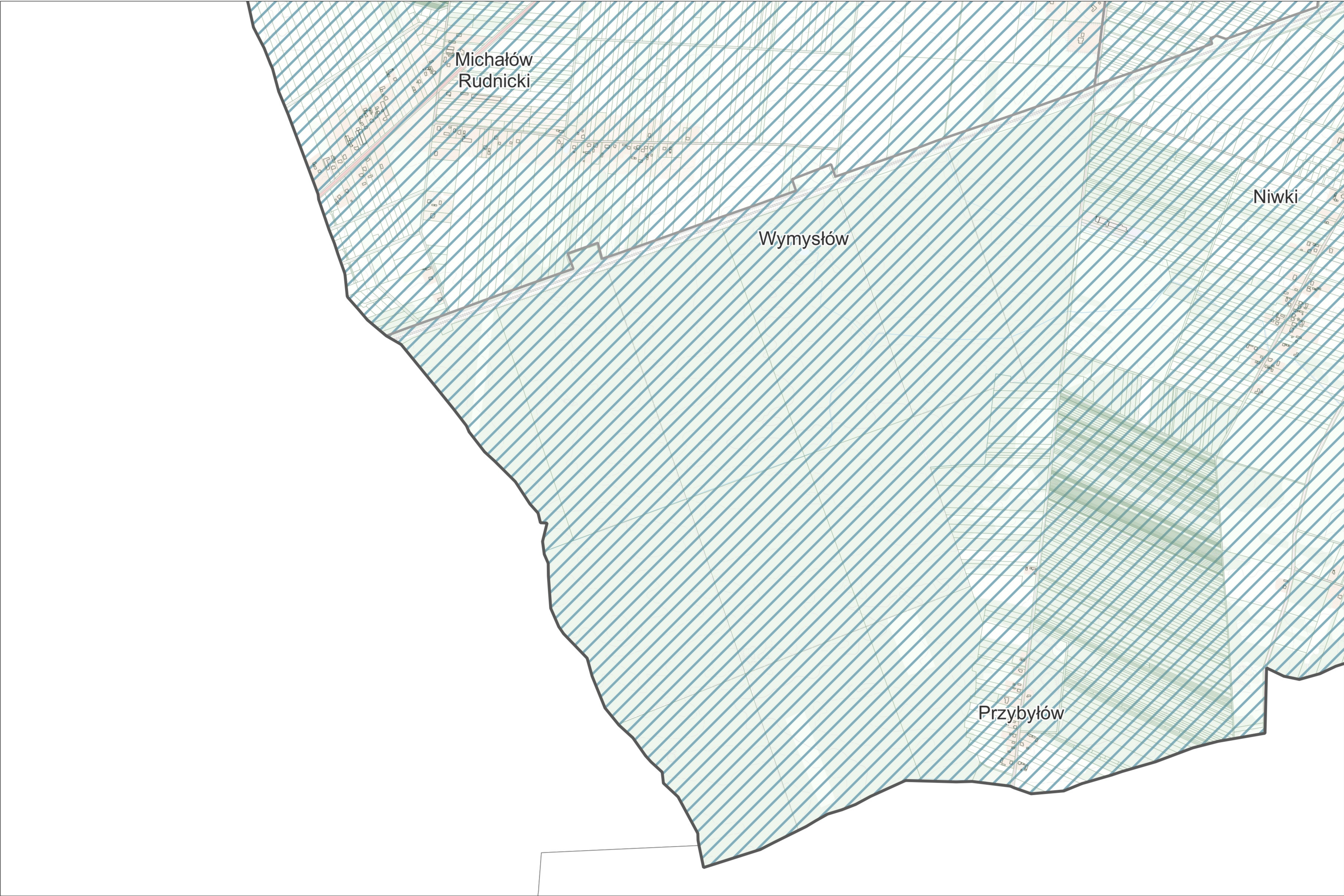
LEGENDA

- granica gminy Kłomnice
- granica obrębów geodezyjnych

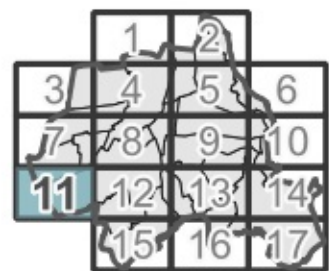
- obszary zdegradowane
- obszary rewitalizacji

OBSZAR ZDEGRADOWANY I OBSZAR REWITALIZACJI
GMINY KŁOMNICE

skala 1:5000

sekcja 11 z 17

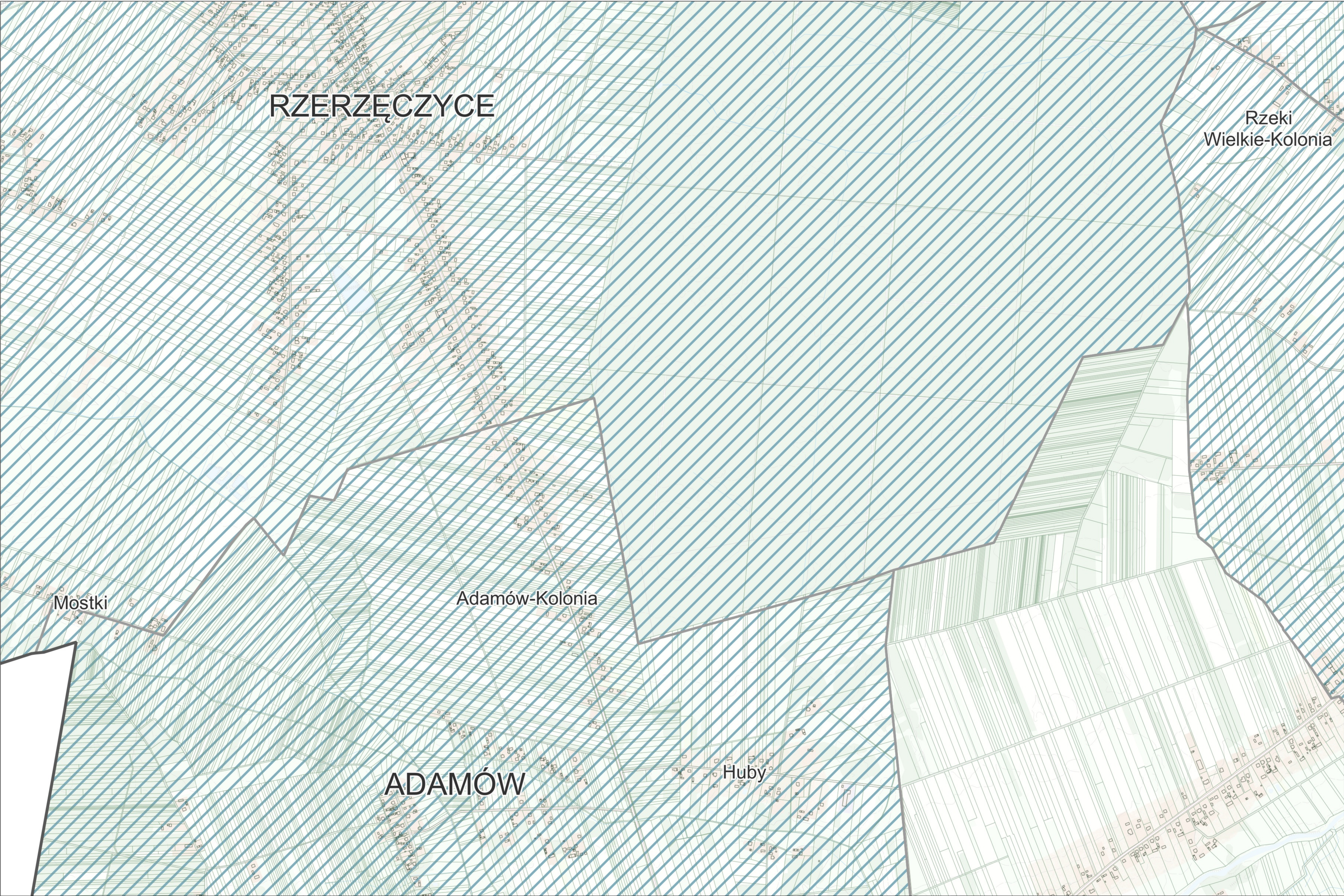
LEGENDA

- granica gminy Kłomnice
- granica obrębów geodezyjnych

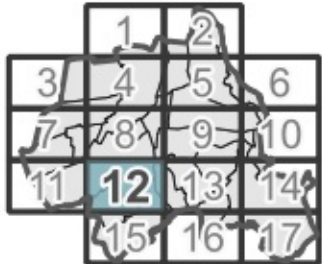
- obszary zdegradowane
- obszary rewitalizacji

OBSZAR ZDEGRADOWANY I OBSZAR REWITALIZACJI
GMINY KŁOMNICE

skala 1:5000

sekcja 12 z 17

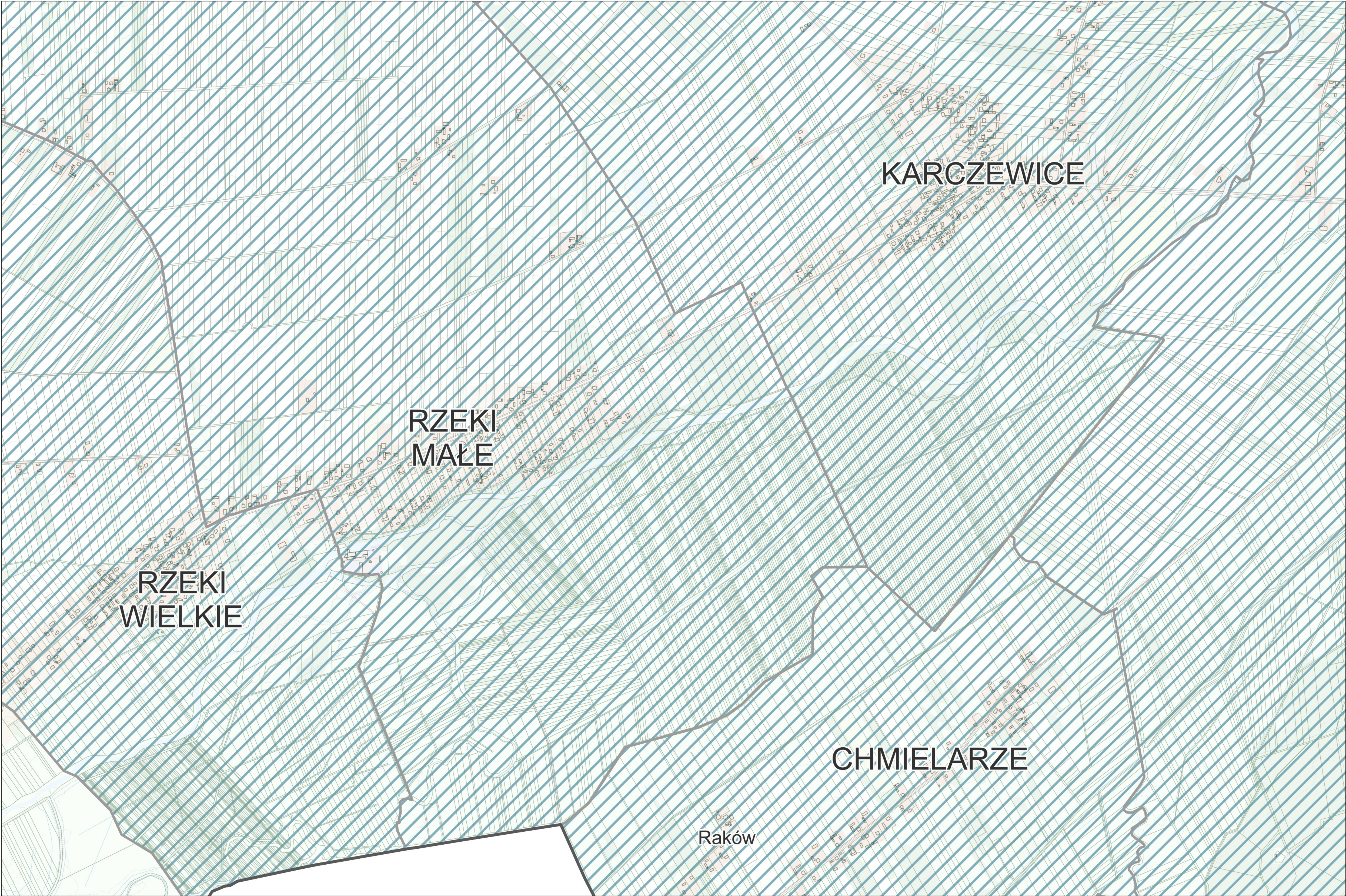
LEGENDA

- granica gminy Kłomnice
- granica obrębów geodezyjnych

- obszary zdegradowane
- obszary rewitalizacji

OBSZAR ZDEGRADOWANY I OBSZAR REWITALIZACJI
GMINY KŁOMNICE

skala 1:5000

sekcja 13 z 17

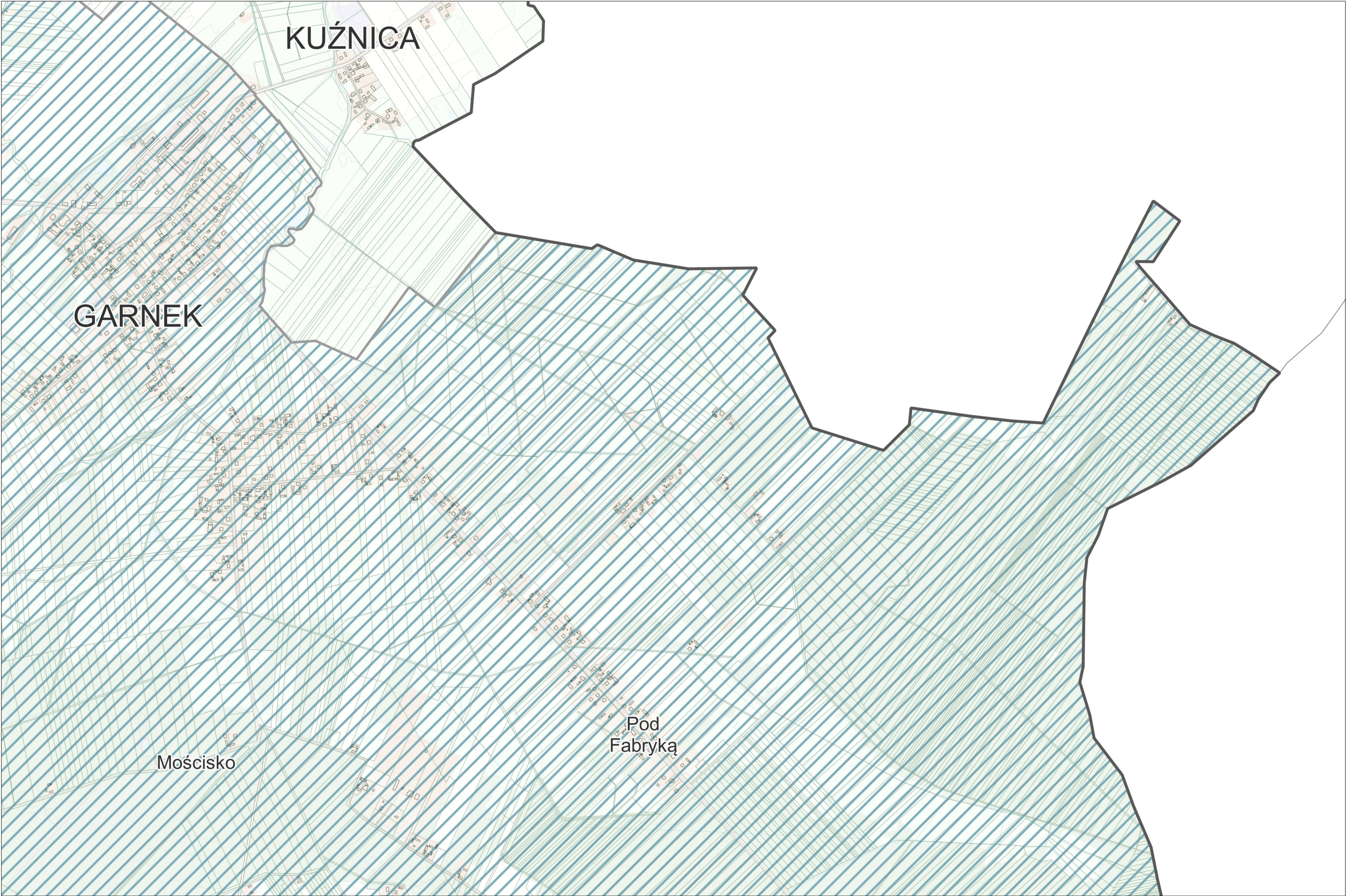
LEGENDA

- granica gminy Kłomnice
- granica obrębów geodezyjnych

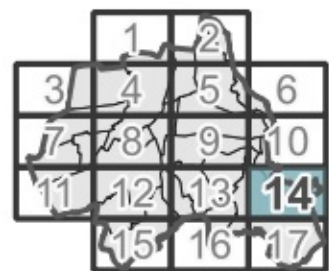
- obszary zdegradowane
- obszary rewitalizacji

OBSZAR ZDEGRADOWANY I OBSZAR REWITALIZACJI
GMINY KŁOMNICE

skala 1:5000

sekcja 14 z 17

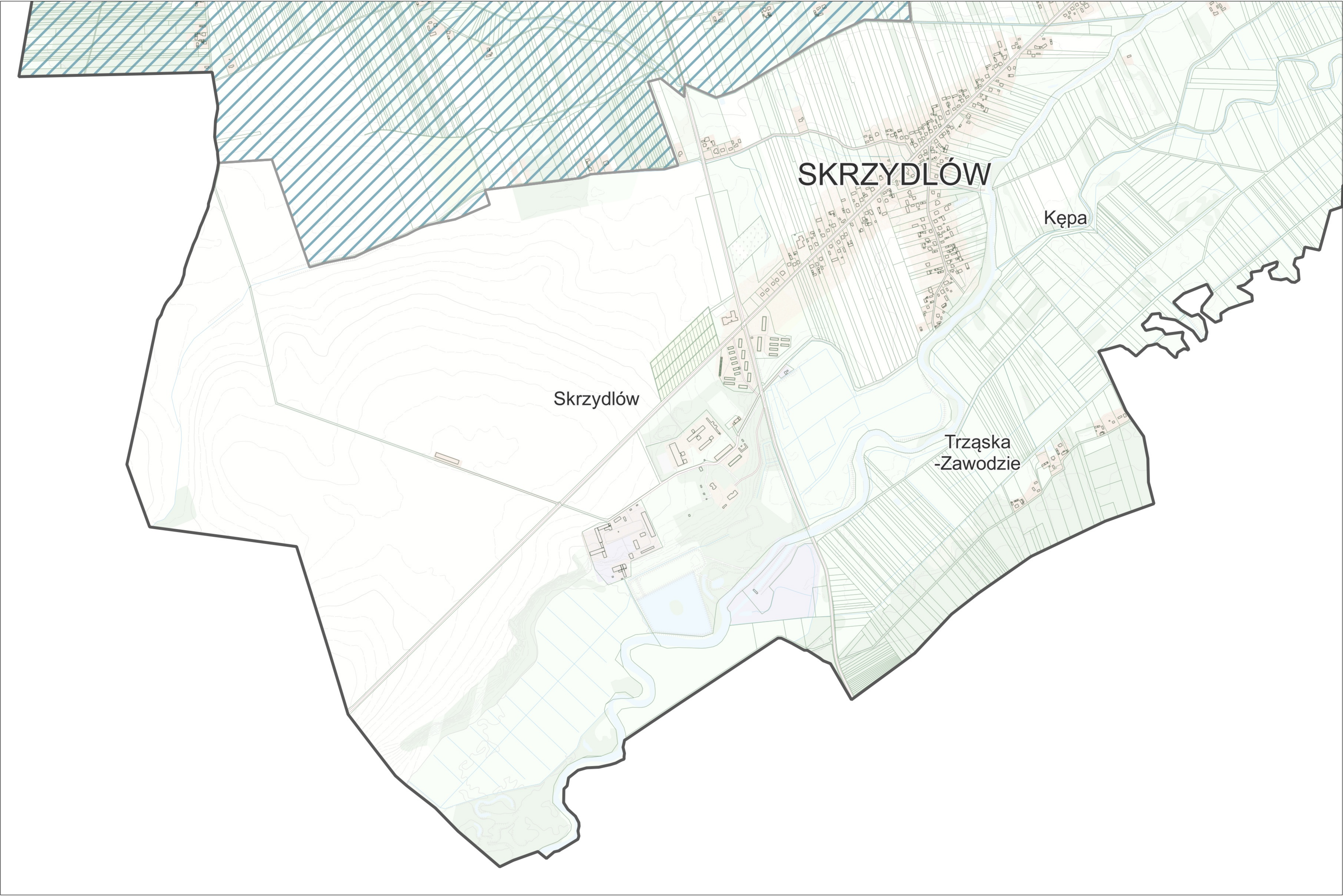
LEGENDA

- granica gminy Kłomnice
- granica obrębów geodezyjnych

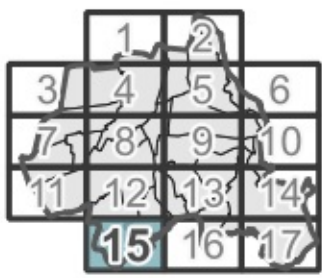
- obszary zdegradowane
- obszary rewitalizacji

OBSZAR ZDEGRADOWANY I OBSZAR REWITALIZACJI
GMINY KŁOMNICE

250 500 m
skala 1:5000

sekcja 15 z 17

LEGENDA
— granica gminy Kłomnice
— granica obrębów geodezyjnych

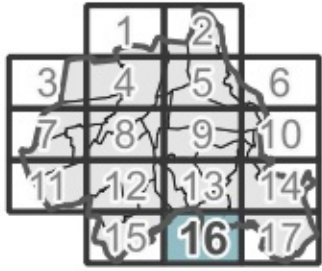
obszary zdegradowane
 obszary rewitalizacji

**OBSZAR ZDEGRADOWANY I OBSZAR REWITALIZACJI
GMINY KŁOMNICE**

skala 1:5000

sekcja 16 z 17

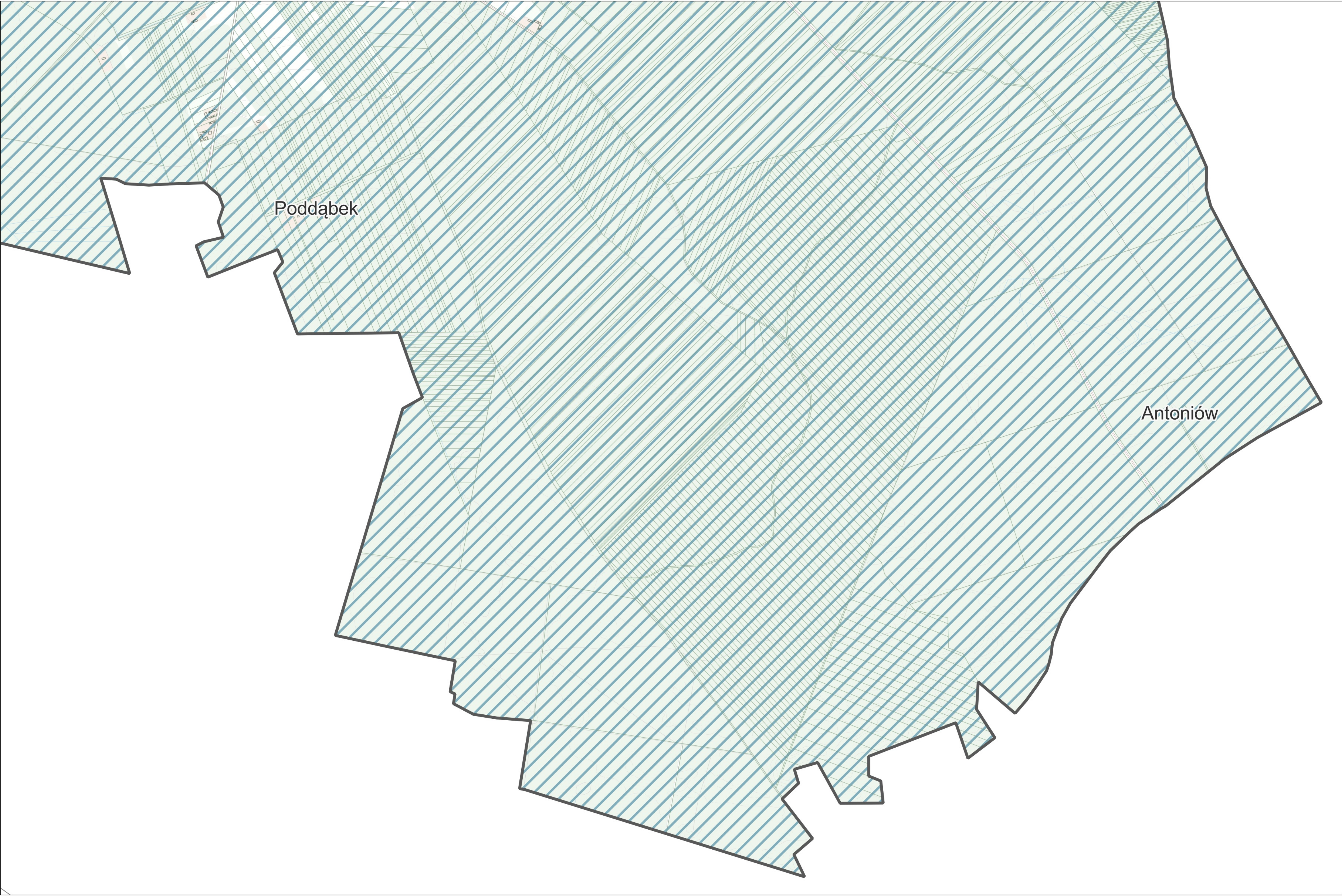
LEGENDA

- granica gminy Kłomnice
- granica obrębów geodezyjnych

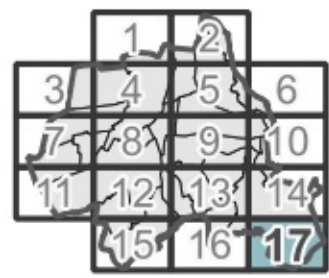
- obszary zdegradowane
- obszary rewitalizacji

OBSZAR ZDEGRADOWANY I OBSZAR REWITALIZACJI
GMINY KŁOMNICE

skala 1:5000

sekcja 17 z 17

LEGENDA

- granica gminy Kłomnice
- granica obrębów geodezyjnych

- obszary zdegradowane
- obszary rewitalizacji

OBSZAR ZDEGRADOWANY I OBSZAR REWITALIZACJI
GMINY KŁOMNICE

Załącznik Nr 2 do uchwały Nr 104/XIX/2025
Rady Gminy Kłomnice
z dnia 28 października 2025 r.

DIAGNOZA DELIMITACYJNA

GMINA KŁOMNICE

ROK 2025

1.	Wprowadzenie.....	21
2.	Ogólne informacje o Gminie.....	22
3.	Dobór kryteriów delimitacji obszaru zdegradowanego.....	27
4.	Diagnoza obszaru zdegradowanego	28
4.1.	Wskaźniki społeczne	28
4.2.	Osoby korzystające z pomocy społecznej	38
4.3.	Wskaźniki gospodarcze.....	58
4.4.	Wskaźniki środowiskowe.....	65
4.5.	Wskaźniki przestrzenno-funkcjonalne	73
4.6.	Komunikacja	77
4.7	Podsumowanie	85
5.	Wyznaczenie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji.....	89
5.1.	Identyfikacja obszarów kryzysowych – diagnoza potrzeb rewitalizacyjnych w sołectwach Kłomnice, Witkowice i Nieznanice	90
5.2.	Wspólne cechy problemowe badanych obszarów:.....	90
5.3.	Analiza jednostkowa – specyfika problemów w poszczególnych sołectwach.....	92
5.4.	Podsumowanie i wnioski strategiczne.....	93
5.5.	Analiza pozostałych sfer problemowych – gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej oraz technicznej	93
6.	Spis tabel i grafik.....	96

1. Wprowadzenie

Podstawę formalno-prawną dla prowadzenia procesu rewitalizacji przez gminę, w zakresie swoich właściwości, stanowi Ustawa z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz. U. z 2024 r. poz. 278 ze zm.). Zgodnie z ww. ustawą przygotowanie, koordynowanie i tworzenie warunków do prowadzenia rewitalizacji, a także jej prowadzenie w zakresie właściwości gminy, stanowią jej zadania własne. Rada gminy wyznacza, w drodze uchwały z własnej inicjatywy albo na wniosek wójta, burmistrza albo prezydenta miasta, obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji. Do wniosku załącza się ponadto diagnozę potwierdzającą spełnienie przez obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji przesłanek ich wyznaczenia.

Przedmiotowy dokument obejmuje diagnozę Gminy Kłomnice, która służy zidentyfikowaniu obszarów gminy w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk w sferze społecznej oraz co najmniej jednej z następujących sfer: gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej. Analiza obejmuje cały obszar gminy w podziale na jednostki analityczne. Granice jednostek analitycznych odpowiadają granicom sołectw. Analiza przeprowadzona została w oparciu o obiektywne i weryfikowalne mierniki oraz metody badawcze dostosowane do lokalnych uwarunkowań. Diagnoza stanowi podstawę do podjęcia przez Radę Gminy Kłomnice uchwały w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Kłomnice, dla którego sporządzony zostanie Gminny Program Rewitalizacji.

Poniżej przedstawione zostały kluczowe artykuły tej ustawy, które mają wpływ na proces delimitacji oraz określenie obszaru zdegradowanego, a następnie obszaru rewitalizacji.

Art. 9. ust. 1
Obszar gminy znajdujący się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, wysokiej liczby mieszkańców będących osobami ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami (Dz. U. z 2020 r. poz. 1062), niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym, można wyznaczyć jako obszar zdegradowany w przypadku występowania na nim ponadto co najmniej jednego z następujących negatywnych zjawisk:
1) gospodarczych – w szczególności niskiego stopnia przedsiębiorczości, słabej kondycji lokalnych przedsiębiorstw lub
2) środowiskowych – w szczególności przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska, lub
3) przestrzenno-funkcjonalnych – w szczególności niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną lub jej złego stanu technicznego, braku dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej jakości, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niedostosowania infrastruktury do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej, niedoboru lub niskiej jakości terenów publicznych, lub
4) technicznych – w szczególności degradacji stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym, oraz niefunkcjonowaniu rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności, ochrony środowiska i zapewniania dostępności osobom ze

szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami.

Art. 9. ust. 2

Obszar zdegradowany może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic, pod warunkiem stwierdzenia na każdym z podobszarów występowania koncentracji negatywnych zjawisk społecznych oraz gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych lub technicznych, o których mowa w ust. 1.

Art. 10. ust. 1

Obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechujący się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, o których mowa w art. 9 ust. 1, na którym z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego gmina zamierza prowadzić rewitalizację, wyznacza się jako obszar rewitalizacji.

Art. 10. ust. 2

Obszar rewitalizacji nie może być większy niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkały przez więcej niż 30% liczby mieszkańców gminy. Obszar rewitalizacji może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic.

2. Ogólne informacje o Gminie

Gmina Kłomnice jest gminą wiejską, położoną w północnej części województwa śląskiego w powiecie częstochowskim. Gmina Kłomnice graniczy od północy z Gminą Kruszyna należącą do powiatu częstochowskiego, od wschodu z Gminą Gidle należącą do powiatu radomszczańskiego w województwie łódzkim, od zachodu z Gminą Mykanów i Gminą Rędziny należącymi do powiatu częstochowskiego oraz od południa z Gminą Mstów i Gminą Dąbrowa Zielona należącymi do powiatu częstochowskiego. Gmina Kłomnice zajmuje powierzchnię 148 km². Gmina stanowi 9,73% powierzchni powiatu, oraz 2,4% powierzchni województwa śląskiego. Plasuje to Gminę Kłomnice na 4 miejscu wśród 54 gmin w województwie. W skład administracyjny Gminy wchodzi 23 sołectwa: Adamów (w skład sołectwa wchodzi również wieś Huby), Bartkowice, Chmielarze, Chorzenice, Garnek, Karczewice, Kłomnice, Kuźnica, Konary, Lipicze, Michałów, Michałów Rudnicki, Nieznanice, Niwki, Pacierzów, Rzeki, Rzerzeczyce, Skrzydlów, Śliwaków, Witkowice, Zawada, Zdrowa, Zberezka.

Gmina wiejska Kłomnice położona jest w południowej Polsce, w województwie śląskim, w powiecie częstochowskim – sąsiaduje z województwem łódzkim.

Gmina Kłomnice graniczy z gminami:

- 1) Kruszyna - od północnego-zachodu,
- 2) Gidle - od północnego-wschodu,
- 3) Dąbrowa Zielona - od południowego-wschodu,
- 4) Mstów - od południa,
- 5) Rędziny - od południowego-zachodu,
- 6) Mykanów - od zachodu.

Grafika 1 Lokalizacja Gminy Kłomnice w Województwie Śląskim

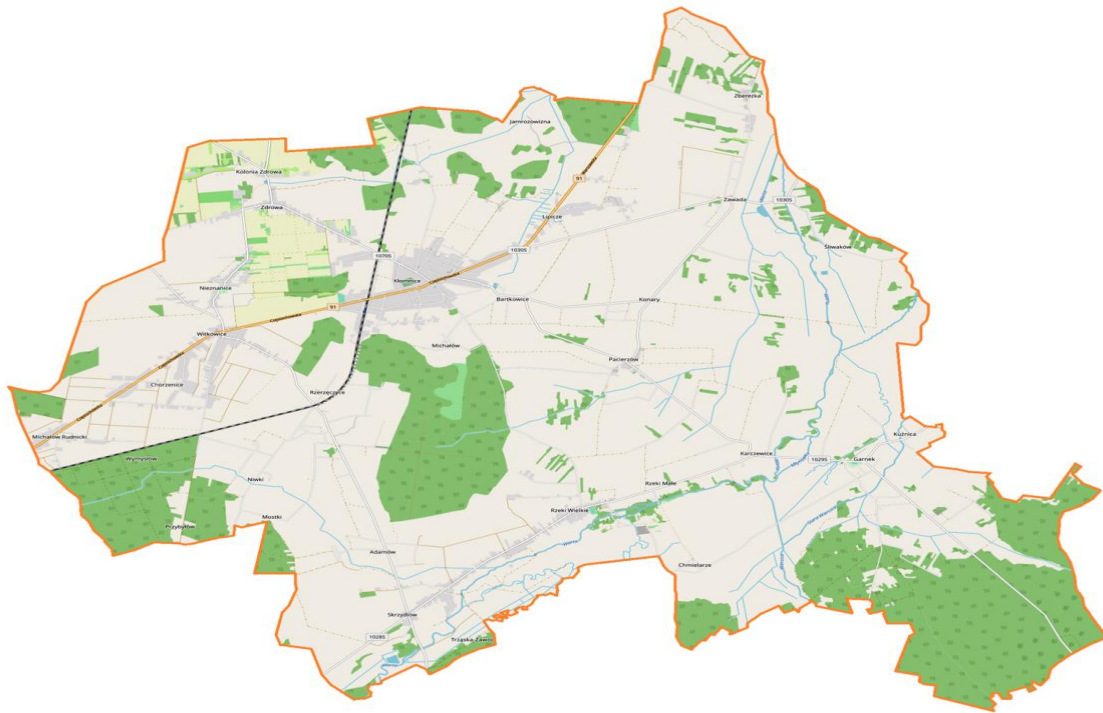
Źródło: www.slaskie.pl

Gmina Kłomnice na przeważającym obszarze leży na Wyżynie Środkowo-Małopolskiej, w Niece Włoszczowskiej (stanowiącej północną część Niecki Miechowskiej zwanej również Niecką Nidziańską), w części północno-zachodniej znajduje się na granicy Wyżyny Śląsko-Krakowskiej. W granicach gminy rozpoznano utwory jury, kredy i czwartorzędu. Znaczący wpływ na budowę geologiczną ma położenie w stosunku do kopalnej doliny rzeki Warty.

Dominującym typem rzeźby terenu na obszarze gminy jest rzeźba niskofalista i niskopagórkowata zajmująca 68% powierzchni gminy. Rzeźba płaskorówninna zajmuje 32% powierzchni gminy. W ukształtowaniu terenu Niecki Włoszczowskiej dominują rozległe obniżenia położone na wysokości od 210 m n.p.m. do ok. 260 m n.p.m. w zachodnim rejonie Witkowic i Nieznanic.

Gmina Kłomnice nie wyróżnia się pod względem przyrodniczym, nie jest objęta powierzchniowymi prawnymi formami ochrony przyrody - jedynie prawnie chronione są pomniki przyrody ożywionej: 2 szt. dębów szypułkowych w Janaszowie, dąb szypułkowy w Nieznanicach, brzoza żółta w Skrzydlowie.

Grafika 2 Obszar Gminy Kłomnice

Źródło: geoportal.gov.pl

Tradycyjnie obszar gminy był związany z Ziemią Wieluńską. Przez XIX w. i pierwszą połowę XX w. ukształtowała się sieć gmin, która na tym obszarze przetrwała do 1948 r. Miejscowość Kłomnice należała do gminy Kruszyna, wschodnią część obszaru obecnej gminy obejmowała gmina Konary z siedzibą w Zawadzie, południową część gmina Garnek, a południowo - zachodnią część obszaru gmina Rzeki z siedzibą w Kłomnicach. W 1948 r. miejscowość Kłomnice przyłączono do gminy Rzeki i nazwę zmieniono na gminę Kłomnice. Od tego czasu było kilka zmian administracyjnych, między innymi czas od 1958 do 1974 r., gdy zamiast gmin funkcjonowały gromady.

Przy kolejnej reformie, w 1974 r powstała gmina Kłomnice w obecnym kształcie. Do województwa śląskiego gmina została włączona w 1999 r. Centralnym ośrodkiem gminy jest miejscowość Kłomnice, będąca siedzibą władz gminy.

Grafika 3 Lokalizacja Gminy Kłomnice w Powiecie Częstochowskim

Źródło: www.gminy.pl

Gmina Kłomnice zajmuje powierzchnię 148 km². Jej obszar stanowi 9,73% powierzchni powiatu oraz 2,4% powierzchni województwa śląskiego. Plasuje to Gminę Kłomnice na 4 miejscu wśród 54 gmin w województwie.

Tabela 1 Powierzchnia i udział poszczególnych obszarów ewidencyjnych / sołectw w gminie Kłomnice (w ha)

Sołectwo	w ha	w %
Adamów	493,5828	3,34
Bartkowice	291,6594	1,97
Chmielarze	336,9469	2,28
Chorzenice	540,1850	3,69
Garnek	2082,0740	14,14
Karczewice	555,6176	3,77
Kłomnice	1186,4063	8,04
Kuźnica	191,6700	1,29
Konary	952,2146	6,44
Lipicze	429,8489	2,90
Michałów	83,6726	0,57
Michałów Rudn.	obręb Chorzenice	
Nieznanice	742,7680	5,02
Niwki	obręb Rzerzeczyce	
Pacierzów	729,5752	4,93
Rzeki	822,9313	5,56
Rzerzeczyce	1904,6576	12,88
Skrzydłów	958,4992	6,48
Śliwaków	270,4772	1,86
Witkowice	283,0244	1,91
Zawada	873,6693	5,85
Zdrowa	836,1977	5,66
Zberezka	206,0518	1,40
OGÓŁEM GMINA	14 771,72	100%

Źródło: Opracowanie własne

Użytki rolne stanowią: 74,32% ogółu gruntów, grunty leśne, zadrzewione oraz zakrzewione: 20,21% natomiast pozostałe grunty zabudowane i zurbanizowane: 4,20%, a nieużytki: 0,96% ogółu obszaru gminy. Wśród użytków rolnych dominują grunty orne stanowiące ok. 66,5% ogółu użytków rolnych.

Władze Gminy

Organem wykonawczym Gminy jest Wójt. Obecnie kadencja Wójta trwa 5 lat. Wójt wykonuje uchwały Rady Gminy Kłomnice i zadania określone przepisami prawa oraz reprezentuje gminę na zewnątrz. Do zadań Wójta należy w szczególności opracowywanie strategii, programów rozwoju, gospodarowanie mieniem, wykonywanie budżetu. Od 8 grudnia 2014r. funkcję Wójta Gminy Kłomnice sprawuje Piotr Juszczyk. Wójt realizuje powierzone zadania przy pomocy Urzędu Gminy w Kłomnicach.

Rada Gminy jest organem stanowiącym i kontrolnym wybieranym zgodnie z obowiązującymi przepisami na pięcioletnią kadencję. Rada Gminy Kłomnice liczy 15 radnych.

Do właściwości rady gminy należą wszystkie sprawy pozostające w zakresie działania gminy. Zalicza się do nich między innymi:

- uchwalanie statutu gminy;
- uchwalanie budżetu gminy,
- rozpatrywanie sprawozdania z wykonania budżetu oraz podejmowanie uchwały w sprawie udzielenia lub nieudzielenia absolutorium z tego tytułu,
- uchwalanie studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego,
- uchwalanie programów gospodarczych,
- ustalanie zakresu działania jednostek pomocniczych, zasad przekazywania składników mienia do korzystania oraz zasad przekazywania środków budżetowych na realizację zadań przez te jednostki.

Rada obraduje na sesjach zwołanych przez Przewodniczącego Rady Gminy przez komisje oraz przez Wójta w zakresie w jakim wykonuje uchwały. Rada Gminy kontroluje działalność Wójta, gminnych jednostek organizacyjnych oraz jednostek pomocniczych gminy -w tym celu powołuje Komisję Rewizyjną. Komisja Rewizyjna opiniuje wykonanie budżetu gminy i występuje z wnioskiem do Rady Gminy w sprawie udzielenia lub nieudzielenia absolutorium wójtowi. Wniosek w sprawie absolutorium podlega zaopiniowaniu przez Regionalną Izbę Obrachunkową. Zasady i tryb działania Komisji Rewizyjnej określa statut gminy. Rada gminy posiada w kompetencji również rozpatrywanie skarg na działania wójta i gminnych jednostek organizacyjnych, a także wniosków i petycji składanych przez obywateli, w tym celu powołuje Komisję Skarg, Wniosków i Petycji. Rada posiada również kompetencję do powołania komisji stałych i doraźnych określając składy osobowe oraz przedmiot ich działalności w odrębnych uchwałach.

Jednostki pomocnicze:

W skład administracyjny gminy wchodzi 23 sołectwa.

Tabela 2 Wykaz sołectw

Lp.	Nazwa sołectwa
1	Adamów
2	Bartkowice
3	Chmielarze
4	Chorzenice
5	Garnek
6	Karczewice
7	Kłomnice
8	Kuźnica
9	Konary
10	Lipicze
11	Michałów
12	Michałów Rudnicki
13	Nieznanice
14	Niwki
15	Pacierzów
16	Rzeki
17	Rzerzeczyce
18	Skrzydłów
19	Śliwaków
20	Witkowice
21	Zawada
22	Zdrowa
23	Zberezka

Źródło: opracowanie własne na podstawie wykazu sołectw

3. Dobór kryteriów delimitacji obszaru zdegradowanego

Diagnoza służąca wyznaczeniu obszaru zdegradowanego, a następnie obszaru rewitalizacji (czyli delimitacja), w gminie Kłomnice została oparta na zestawie wskaźników ukazujących skalę problemów w różnych dziedzinach, z naciskiem na identyfikację kryzysu społecznego, który stanowi główną podstawę do podjęcia działań rewitalizacyjnych. Dane niezbędne do przeprowadzenia delimitacji pochodzą z Urzędu Gminy w Kłomnicach oraz jednostek takich jak Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kłomnicach, Zespół Ekonomiczno-Administracyjny Szkół, Biblioteka Publiczna w Kłomnicach, Komenda Miejska Policji i Powiatowy Urząd Pracy w Częstochowie. Aby poszerzyć diagnozę sytuacji w poszczególnych sferach, sięgnięto również po ogólnodostępne bazy danych oraz opracowania. Umożliwiło to ocenę sytuacji w mieście i wskazanie obszarów najbardziej dotkniętych kryzysem i negatywnymi zjawiskami. Analiza została oparta na katalogu wskaźników, pełniących rolę kryteriów delimitacyjnych.

4. Diagnoza obszaru zdegradowanego

Grafika 4 Podstawa wyznaczenia obszaru zdegradowanego i rewitalizacji

NEGATYWNE ZJAWISKA JAKO PODSTAWA WYZNACZENIA OBSZARU ZDEGRADOWANEGO I REWITALIZACJI

Źródło: opracowanie własne

4.1. Wskaźniki społeczne

Skuteczne planowanie działań rewitalizacyjnych wymaga wcześniejszego rozpoznania problemów społecznych, które wpływają na jakość życia mieszkańców. Punktem wyjścia nie jest sama przestrzeń, lecz ludzie – ich sytuacja, potrzeby i codzienne wyzwania. To właśnie utrzymujące się trudności społeczne stanowią najważniejszy sygnał, że dany obszar wymaga wsparcia.

W przeprowadzonej analizie skoncentrowano się na zjawiskach, które obrazują kondycję społeczną gminy. Oceniano m.in. poziom i strukturę bezrobocia, skalę korzystania z systemu pomocy społecznej, poczucie bezpieczeństwa oraz jakość relacji międzyludzkich i aktywność mieszkańców. Dane te pozwalają uchwycić nie tylko aktualny stan, ale też kierunki przemian społecznych.

Zgromadzone informacje tworzą podstawę do wyznaczenia priorytetów i formułowania działań odpowiadających realnym potrzebom lokalnej społeczności. Rewitalizacja przestaje być wtedy abstrakcyjnym procesem, a staje się konkretnym narzędziem poprawy codziennego życia w miejscach, które tego najbardziej potrzebują.

Tabela 3 Przyrost naturalny na 1000 mieszkańców (%)

Sołectwo	2021	2022	2023	2024	2024 r. - zmiana w stosunku do 2021r.	Przyrost naturalny na 1000 mieszkańców %
Adamów	414	406	406	410	-4 (-0,97%)	3,040
Bartkowice	306	306	307	304	-2 (-0,66%)	-3,29
Chmielarze	113	114	113	112	-1 (-0,89)	-1,78
Chorzenice	408	408	403	403	-5 (-1,23%)	0,25
Garnek	775	768	756	758	-17 (-2,20%)	-0,53
Karczewice	455	452	442	440	-15 (-3,30%)	0,23
Kłomnice	2688	2645	2601	2577	-111 (-4,13%)	-0,74
Kuźnica	118	114	116	118	0	0,84
Konary	547	544	546	532	-15 (-2,75%)	-1,31
Lipicze	320	323	320	309	-11 (-3,44%)	-1,94
Michałów	177	183	186	185	+8 (+4,51%)	0
Michałów Rudn.	152	150	148	142	-10 (-6,68%)	-1,41
Nieznanice	534	521	515	513	-21 (-3,94%)	0,39
Niwki	131	128	134	136	+5 (+3,81%)	0
Pacierzów	457	450	446	442	-15 (-3,29%)	-0,23
Rzeki Małe	267	269	271	264	-3 (-1,13%)	-2,27
Rzeki Wielkie	353	369	366	362	+9 (+2,54%)	0
Rzerzeczyce	1749	1741	1728	1698	-51 (-2,92%)	-0,24
Skrzydłów	848	835	829	812	-36 (-4,35%)	-0,98
Śliwaków	72	65	70	70	-2 (-2,78%)	0
Witkowice	673	689	682	676	+3 (+0,44%)	-1,33
Zawada	868	867	859	845	-23 (-2,65%)	-1,18

Zdrowa	591	586	591	588	-3 (-0,51%)	-1,02
Zberezka	94	93	89	89	-5 (-5,32%)	-3,37
OGÓŁEM GMINA	13 110	13 025	12 924	12 785	- 325	-0,6

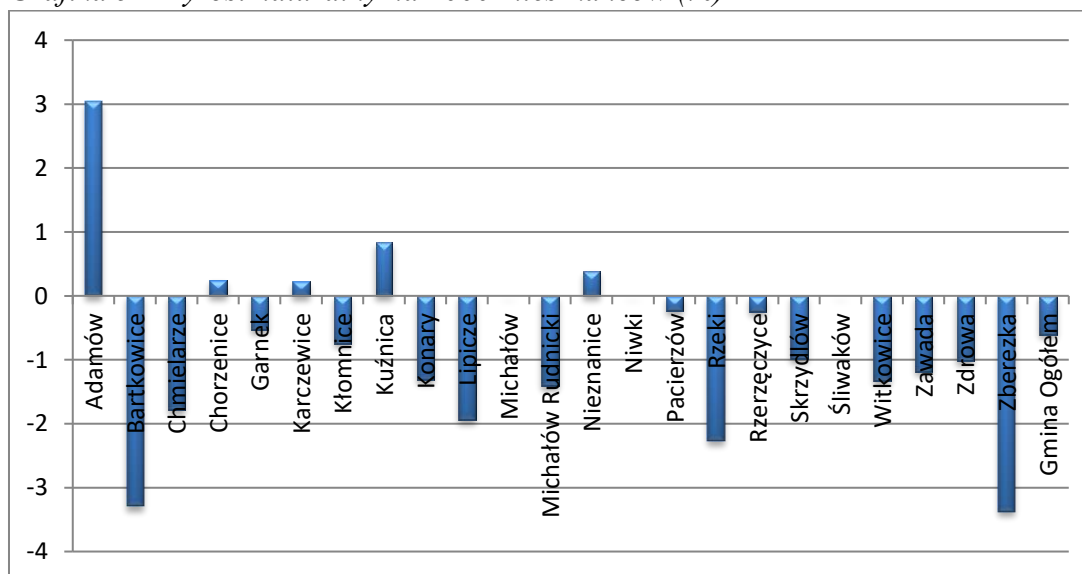
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych USC

Na terenie Gminy Kłomnice według stanu na dzień 31.12.2024. zamieszkiwało 12 785 mieszkańców, z czego 52,16% stanowią kobiety, a 47,84% mężczyźni. W latach 2021-2024 liczba mieszkańców zmalała o 325 co stanowi 2,47,5%. Średni wiek mieszkańców wynosi 44,59 lat i jest porównywalny do średniego wieku mieszkańców województwa śląskiego oraz porównywalny do średniego wieku mieszkańców całej Polski. Gmina Kłomnice ma ujemny przyrost naturalny.

W 2024 roku urodziło się 67 dzieci, w tym 44 dziewczynek 65,6% i 23 chłopców 34,4%.

Pierwszym wskaźnikiem w analizie sfery społecznej jest przyrost naturalny na 1 000 mieszkańców, obliczany na podstawie liczby urodzeń i zgonów w 2024 roku. Dane te są bardzo istotne, ponieważ pozwalają na ocenę stanu demograficznego gminy oraz jej przyszłego rozwoju. W przypadku gminy Kłomnice wskaźnik przyrostu naturalnego na 1 000 mieszkańców wynosi -0,6, co oznacza, że liczba zgonów przewyższa liczbę urodzeń.

Grafika 5 Przyrost naturalny na 1000 mieszkańców (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych USC

Jednym z kluczowych wskaźników poddanych analizie był udział osób w wieku produkcyjnym w ogólnej liczbie ludności w 2024 roku. Wskaźnik ten odgrywa istotną rolę w ocenie potencjału demograficznego gminy, ponieważ odnosi się do grupy mieszkańców aktywnych zawodowo lub mogących podjąć zatrudnienie. Wiek produkcyjny, zgodnie z przyjętą metodologią, obejmuje osoby w wieku 18–59 lat (kobiety) oraz 18–64 lata (mężczyźni).

Analiza tego udziału pozwala określić, jak duży odsetek populacji stanowią osoby w wieku zdolnym do pracy, co ma bezpośrednie przełożenie na lokalny rynek pracy, zapotrzebowanie na usługi społeczne oraz tempo rozwoju społeczno-gospodarczego. Wysoki udział tej grupy może świadczyć o stabilnej strukturze demograficznej i większym potencjale

rozwojowym gminy, natomiast spadek liczby osób w wieku produkcyjnym może sygnalizować postępujące starzenie się społeczeństwa oraz konieczność dostosowania polityk lokalnych do zmieniających się warunków demograficznych.

Tabela 4 Udział osób w wieku poprodukcyjnym

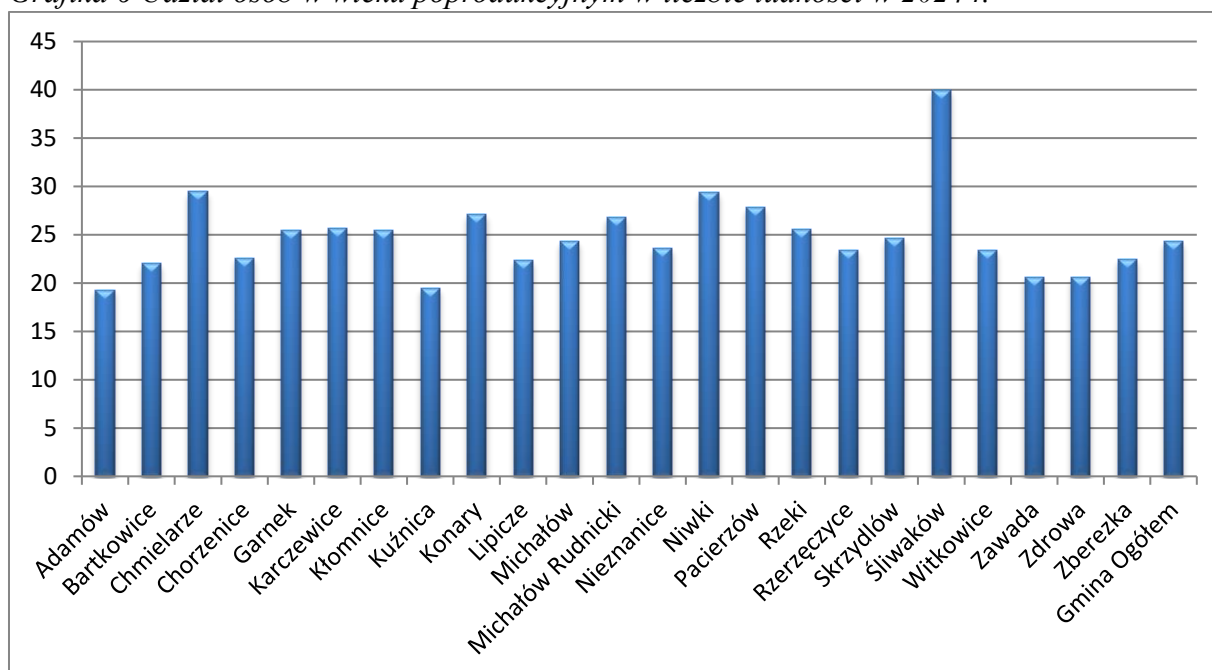
Sołectwo	2021	2022	2023	2024	2024 r. - zmiana w stosunku do 2021r.	Udział osób w wieku poprodukcyjnym w liczbie ludności w 2024r.
<i>Adamów</i>	78	80	77	79	+1	19,26
<i>Bartkowice</i>	69	69	67	67	-2	22,03
<i>Chmielarze</i>	31	30	33	33	+2	29,46
<i>Chorzenice</i>	81	82	88	91	+10	22,58
<i>Garnek</i>	185	189	190	193	+8	25,46
<i>Karczewice</i>	108	106	111	113	+5	25,68
<i>Kłomnice</i>	652	658	650	655	+3	25,41
<i>Kuźnica</i>	22	20	21	23	+1	19,49
<i>Konary</i>	142	145	146	144	+2	27,06
<i>Lipicze</i>	69	73	73	69	0	22,33
<i>Michałów</i>	37	36	41	45	+8	24,32
<i>Michałów Rudn.</i>	38	38	40	38	0	26,76
<i>Nieznanice</i>	119	114	116	121	+2	23,58
<i>Niwki</i>	41	42	40	40	-1	29,41
<i>Pacierzów</i>	121	120	123	123	+2	27,82
<i>Rzeki</i>	148	154	157	160	+12	25,55
<i>Rzerzęczyce</i>	384	386	396	398	+14	23,43
<i>Skrzydłów</i>	185	190	195	200	+15	24,63
<i>Śliwaków</i>	26	25	27	28	+2	40,00
<i>Witkowice</i>	145	154	156	158	+13	23,37
<i>Zawada</i>	176	181	189	188	+12	22,24

<i>Zdrowa</i>	120	119	121	121	+1	20,57
<i>Zberezka</i>	23	20	21	20	-3	22,47
OGÓŁEM GMINA	3 000	3 031	3 078	3107	107	24,30

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych USC

W wyniku przeprowadzonej analizy stwierdzono, że udział osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności gminy wynosi **24,30%**. Wskaźnik ten wskazuje na umiarkowany poziom starzenia się społeczeństwa w skali całej gminy. Najwyższy udział odnotowano w sołectwie Śliwaków, gdzie osoby w wieku poprodukcyjnym stanowią aż **40%** mieszkańców. Tak wysoki wynik może świadczyć o zaawansowanych procesach demograficznych w tym obszarze i konieczności dostosowania oferty usług społecznych do potrzeb osób starszych.

Grafika 6 Udział osób w wieku poprodukcyjnym w liczbie ludności w 2024 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych USC

Następnym wskaźnikiem objętym badaniem było saldo migracji wyrażone na 1000 mieszkańców. Ten parametr pełni kluczową rolę w ocenie atrakcyjności danego terenu jako miejsca zamieszkania. Saldo migracji pokazuje, czy więcej osób osiedla się na danym obszarze, czy z niego wyprowadza – w przeliczeniu na liczbę mieszkańców.

Wartość dodatnia oznacza napływ ludności, co może świadczyć o korzystnych warunkach życia, dostępności miejsc pracy, dobrej infrastrukturze lub innych czynnikach przyciągających nowych mieszkańców. Natomiast wartość ujemna wskazuje na odpływ ludności, który często jest efektem ograniczonych możliwości rozwoju, braku usług lub niekorzystnych warunków społeczno-ekonomicznych.

Analiza tego wskaźnika pozwala zidentyfikować trendy migracyjne oraz lepiej zrozumieć, jak dana jednostka administracyjna radzi sobie z utrzymaniem i pozyskiwaniem mieszkańców

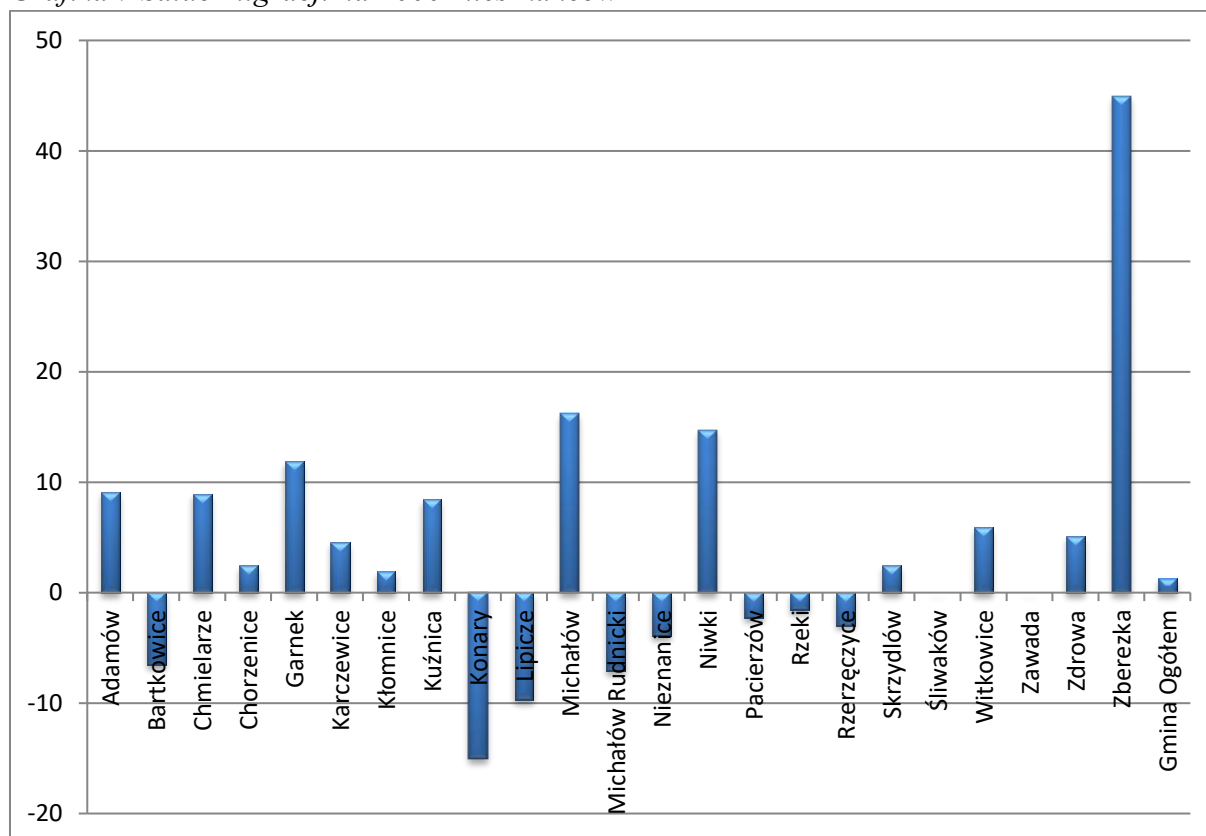
Tabela 5 Saldo migracji na 1000 mieszkańców

<i>Sołectwo</i>	<i>Zameldowania</i>	<i>Wymeldowani</i>	<i>Saldo migracji</i>	<i>Liczba mieszkańców</i>	<i>Saldo migracji na 1000 mieszkańców</i>
<i>Adamów</i>	7	4	3	329	9,12
<i>Bartkowie</i>	0	2	-2	304	-6,58
<i>Chmielarze</i>	1	0	1	112	8,93
<i>Chorzenice</i>	9	8	1	403	2,48
<i>Garnek</i>	17	8	9	758	11,87
<i>Karczewice</i>	5	3	2	440	4,55
<i>Kłomnice</i>	43	38	5	2577	1,94
<i>Kuźnica</i>	1	0	1	118	8,47
<i>Konary</i>	2	10	-8	532	-15,04
<i>Lipicze</i>	3	6	-3	309	-9,71
<i>Michałów</i>	6	3	3	185	16,22
<i>Michałów Rudn.</i>	4	5	-1	142	-7,04
<i>Nieznanice</i>	8	10	-2	513	-3,90
<i>Niwki</i>	5	3	2	136	14,71
<i>Pacierzów</i>	4	5	-1	442	-2,26
<i>Rzeki</i>	1	2	-1	626	-1,60
<i>Rzerzęczyce</i>	21	26	-5	1698	-2,94
<i>Skrzydłów</i>	16	14	2	812	2,47
<i>Śliwaków</i>	0	0	0	70	0
<i>Witkowice</i>	9	5	4	676	5,92
<i>Zawada</i>	6	6	0	845	0
<i>Zdrowa</i>	7	4	3	588	5,10
<i>Zberezka</i>	4	0	4	89	44,94
OGÓŁEM GMINA	179	162	17	12785	1,33

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych USC

Analiza uzyskanych wskaźników wskazuje, że saldo migracji dla całej gminy jest dodatnie i wynosi 1,33, jednak wynik ten nie można uznać za w pełni satysfakcjonujący. Warto zauważyć, że ujemne saldo migracji zanotowano w ośmiu sołectwach, przy czym najniższa wartość, wynosząca -15,04, odnotowana została w Konarach. Z kolei najwyższe dodatnie saldo migracji zaobserwowano w sołectwach Zberezka (44,94) oraz Michałów (16,22), co świadczy o ich większej atrakcyjności jako miejsc osiedlania się nowych mieszkańców.

Grafika 7 Saldo migracji na 1000 mieszkańców

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych USC

Bezrobocie i wynikająca z niego bierność zawodowa są głównymi czynnikami pogłębiającymi wykluczenie społeczne. Długotrwały brak zatrudnienia może prowadzić do ubóstwa, pogorszenia kondycji psychicznej oraz występowania patologii społecznych, co stanowi poważne wyzwanie dla lokalnej wspólnoty.

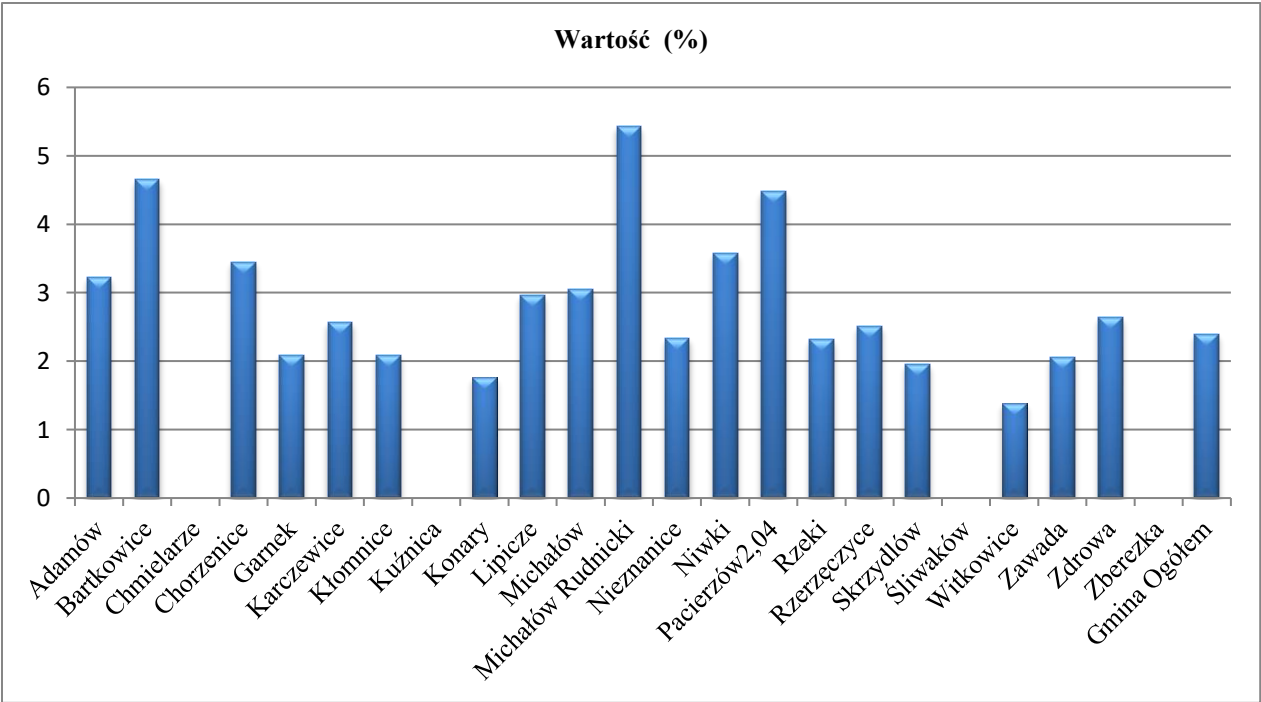
Tabela 6 Liczba i udział osób bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w poszczególnych sołectwach w Gminie Kłomnice w 2024 roku (STAN W DNIU 31.XII)

<i>Sołectwo</i>	<i>Liczba osób bezrobotnych</i>	<i>Udział osób bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym</i>
<i>Adamów</i>	9	3,22
<i>Bartkowice</i>	9	4,66
<i>Chmielarze</i>	0	0
<i>Chorzenice</i>	9	3,45
<i>Garnek</i>	10	2,09
<i>Karczewice</i>	7	2,57
<i>Kłomnice</i>	34	2,08
<i>Kuźnica</i>	0	0
<i>Konary</i>	6	1,76
<i>Lipicze</i>	6	2,96
<i>Michałów</i>	4	3,05
<i>Michałów Rudnicki</i>	5	5,43
<i>Nieznanice</i>	8	2,33
<i>Niwki</i>	3	3,57
<i>Pacierzów</i>	12	4,48
<i>Rzeki</i>	9	2,32
<i>Rzerzęczyce</i>	28	2,51
<i>Skrzydłów</i>	10	1,95
<i>Śliwaków</i>	0	0
<i>Witkowice</i>	6	1,38
<i>Zawada</i>	11	2,06
<i>Zdrowa</i>	10	2,64
<i>Zberezka</i>	0	0
<i>Ogółem Gmina</i>	196	2,39

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z PUP Częstochowa

Zgodnie z dostępnymi danymi Powiatowego Urzędu Pracy w Częstochowie za 2024 rok (wg stanu na dzień 31.XII): 196 mieszkańców Gminy Kłomnice było zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Częstochowie jako osoby bezrobotne, co oznacza, że 2,39% ogółu mieszkańców w wieku produkcyjnym pozostaje bez pracy. Największy udział osób bezrobotnych w liczbie mieszkańców odnotowano w następujących sołectwach: Michałów Rudnicki (5,43), Bartkowice (4,66%), Pacierzów (4,48%) oraz Niwki (3,57).

Grafika 8 Udział osób bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym urzędzie pracy w poszczególnych sołectwach w Gminie Kłomnice w 2024 roku (stan w dniu 31.12.2024)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PUP Częstochowa

Analiza następnego wskaźnika dotyczyła grup społecznych, znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy. Do grupy tej zalicza się osoby, które z różnych przyczyn napotykają istotne bariery w znalezieniu i utrzymaniu zatrudnienia. Należą do nich m.in. osoby długotrwale bezrobotne, osoby z niepełnosprawnościami, osoby powyżej 50. roku życia, młodzież wchodząca na rynek pracy bez doświadczenia zawodowego, osoby o niskich kwalifikacjach, samotne matki i ojcowie, a także osoby mieszkające na obszarach wiejskich lub w regionach dotkniętych wysokim bezrobociem. Ich sytuacja wymaga szczególnego wsparcia ze strony instytucji rynku pracy oraz programów aktywizacyjnych

Tabela 7 Udział osób bezrobotnych wg grup znajdujących się w trudnej sytuacji na rynku pracy w poszczególnych sołectwach w Gminie Kłomnice w 2024 roku

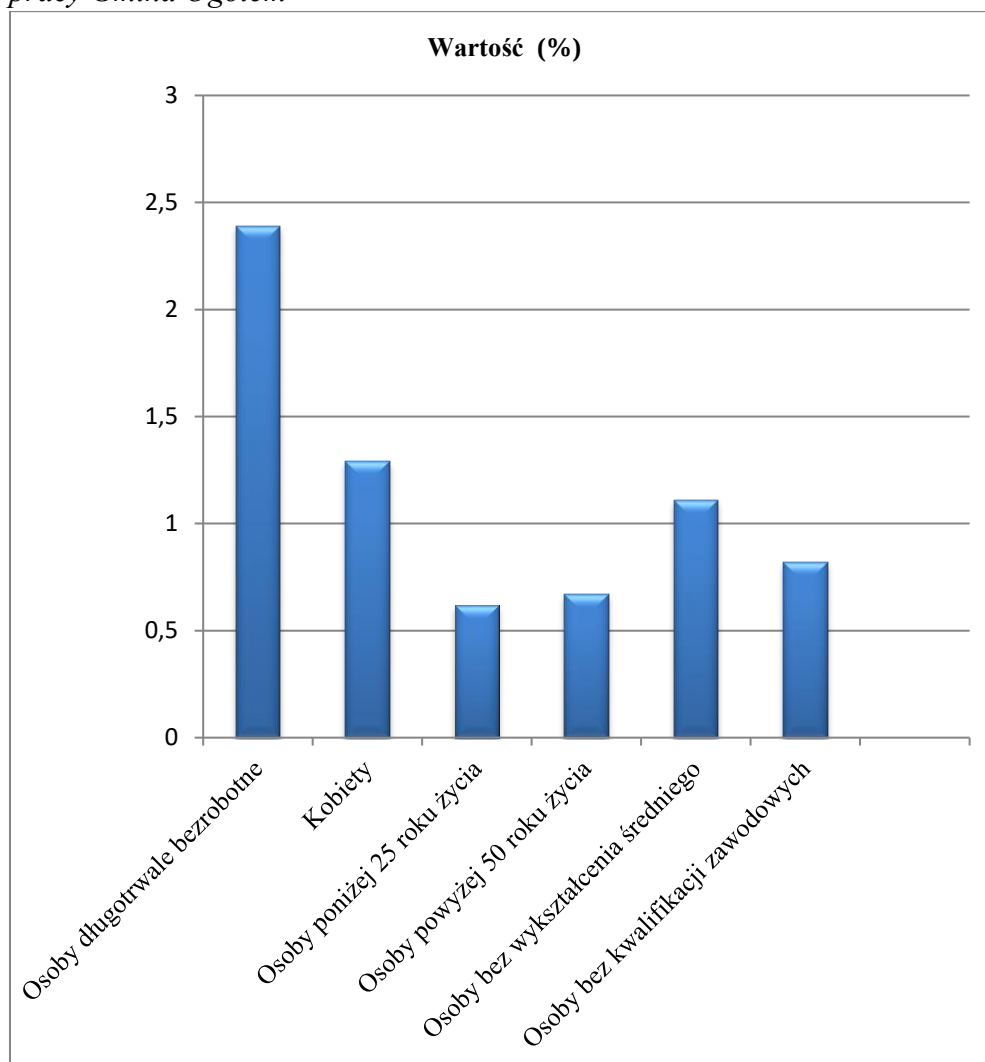
Sołectwo	Osoby długotrwale bezrobotne	Kobiety	Osoby poniżej 25 roku życia	Osoby powyżej 50 roku życia	Osoby bez wykształcenia średniego	Osoby bez kwalifikacji zawodowych

Adamów	1,07	1,79	0,36	1,43	2,87	1,07
Bartkowice	0,52	3,11	0	1,55	3,63	3,17
Chmielarze	0	0	0	0	0	0
Chorzenice	0,38	1,53	0,77	0	2,30	1,91
Garnek	0,83	1,67	0	0,83	0,63	0,21
Karczewice	0,73	1,47	0,73	0,73	1,84	1,10
Kłomnice	0,79	1,22	0,24	0,18	0,79	0,67
Kuźnica	0	0	0	0	0	0
Konary	0	0,88	0,88	0,29	0,88	0,59
Lipicze	1,97	1,97	0	0,98	0,98	0,98
Michałów	0	2,29	0	2,29	1,53	0,76
Michałów Rudnicki	2,17	1,09	0	3,26	3,26	2,17
Nieznanice	0,87	0,58	0,29	0,87	2,04	0,87
Niwki	1,19	2,38	0	0	1,19	2,38
Pacierzów	0,75	3,73	0,75	0,37	1,49	1,12
Rzeki	0,77	0,77	0,26	1,29	1,81	1,03
Rzerzęczyce	0,54	1,25	0,54	0,72	1,07	0,63
Skrzydłów	0,39	0,58	0,19	0,58	0,58	0,58
Śliwaków	0	0	0	0	0	0
Witkowice	0,23	0,92	0,23	0,23	0,46	0,23
Zawada	0	0,93	0,37	0,93	0,56	0,37
Zdrowa	0,79	1,32	0,53	1,05	1,32	1,32
Zberezka	0	0	0	0	0	0
Ogółem Gmina	2,39	1,29	0,62	0,67	1,17	0,82

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PUP Częstochowa

Do grup społecznych, znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy, w których przeważa bezrobocie zalicza się przede wszystkim: kobiety (1,29%), osoby bez wykształcenia średniego (1,17%) oraz osoby bez kwalifikacji zawodowych (0,82%).

Grafika 9 Ilość osób bezrobotnych wg grup znajdujących się w trudnej sytuacji na rynku pracy Gmina Ogółem

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PUP Częstochowa

4.2. Osoby korzystające z pomocy społecznej

W latach 2021 - 2024 w Gminie Kłomnice zwiększyła się liczba osób korzystających z pomocy społecznej o 0,23%. Na koniec 2024 roku udział osób będących klientami Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w ogólnej liczbie mieszkańców gminy wyniósł 3,34%.

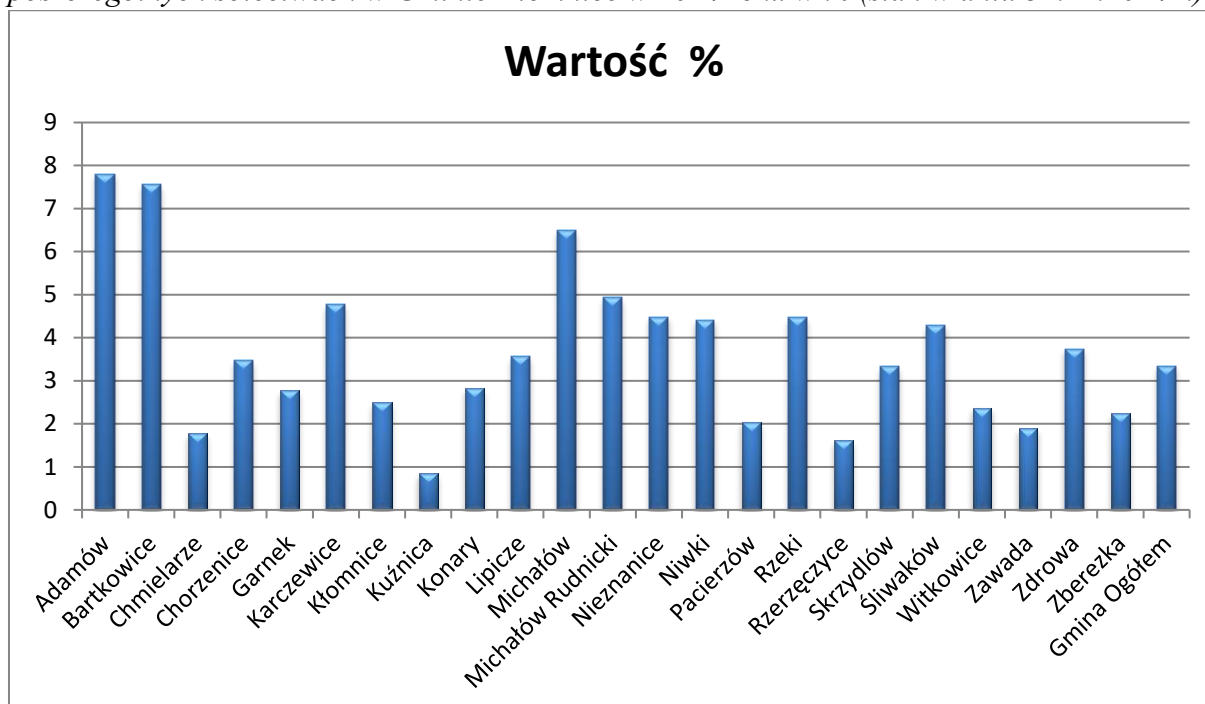
Tabela 8 Liczba i udział osób korzystających z pomocy społecznej w poszczególnych sołectwach w Gminie Kłomnice w latach 2021-2024

<i>Sołectwo</i>	<i>2021 r.</i>	<i>2022 r.</i>	<i>2023 r.</i>	<i>2024 r.</i>	<i>2024 - zmiana liczby osób w stosunku do 2021 roku</i>	<i>2024 - udział liczby ludności korzystających z pomocy społecznej w liczbie ludności w 2024 roku</i>
<i>Adamów</i>	32	24	20	27	-15,63	7,80
<i>Bartkowice</i>	9	13	16	23	155,55	7,56
<i>Chmielarze</i>	14	7	10	2	-85,71	1,78
<i>Chorzenice</i>	15	15	15	14	-6,70	3,47
<i>Garnek</i>	46	36	34	51	10,87	2,77
<i>Karczewice</i>	37	27	23	21	-43,24	4,77
<i>Kłomnice</i>	67	74	77	64	-4,48	2,49
<i>Kuźnica</i>	4	6	16	1	-75,00	0,85
<i>Konary</i>	17	15	5	15	-11,76	2,82
<i>Lipicze</i>	6	11	10	11	83,33	3,56
<i>Michałów</i>	13	16	15	12	-7,69	6,49
<i>Michałów Rudnicki</i>	8	8	8	7	-12,50	4,93
<i>Nieznanice</i>	11	13	16	23	109,10	4,48
<i>Niwki</i>	6	7	4	6	0	4,41
<i>Pacierzów</i>	9	10	10	9	0	2,04
<i>Rzeki</i>	20	18	9	28	40,00	4,47
<i>Rzerzeczyce</i>	36	34	34	27	-25,00	1,61
<i>Skrzydłów</i>	14	17	15	27	92,86	3,33
<i>Śliwaków</i>	3	4	3	3	0	4,29
<i>Witkowice</i>	20	15	20	16	-20,00	2,37
<i>Zawada</i>	20	15	17	16	-20,00	1,89
<i>Zdrowa</i>	17	13	2	22	29,41	3,74
<i>Zberezka</i>	2	2	13	2	0	2,25
<i>Ogółem Gmina</i>	426	399	392	427	0,23	3,34

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS, USC

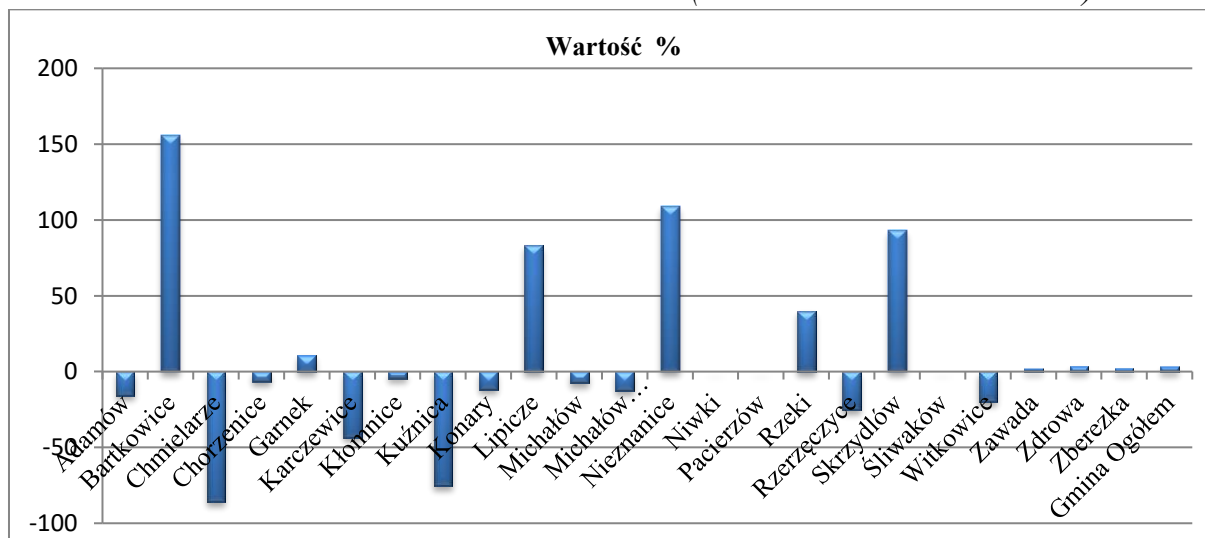
Największy problem obserwuje się w sołectwie Adamów, którego 7,80% mieszkańców korzysta z pomocy społecznej, następnie Bartkowice (7,56%) i Michałów (6,49%). Najwyższy wzrost klientów GOPS w ciągu ostatnich 5 lat zanotowano w sołectwach: Bartkowice (155,55%), Nieznalice (109,10%) Skrzydlów (92,86%), Lipicze (83,33%).

Grafika 10 Udział osób korzystających z pomocy społecznej w liczbie ludności ogółem w poszczególnych sołectwach w Gminie Kłomnice w 2024 roku w % (stan w dniu 31.12.2024 r.)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS, USC

Grafika 11 zmiana liczby osób korzystających z pomocy społecznej w poszczególnych sołectwach w Gminie Kłomnice na koniec 2024 roku (w stosunku do 2021 roku w %).

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS, USC

Ubóstwo to kolejny analizowany wskaźnik. Jest bardzo poważnym problemem społecznym, ponieważ dotyczy znacznej części społeczeństwa. Według danych Głównego Urzędu Statystycznego, blisko 46% osób w Polsce żyje poniżej minimum socjalnego. Osoby te często nie mają wystarczających środków finansowych na wynajem lub zakup mieszkania o odpowiednim standardzie, co istotnie ogranicza ich warunki życia.

Zagrożenie ubóstwem nie jest równomierne — w największym stopniu dotyczy ono osób znajdujących się poza rynkiem pracy. W gospodarstwach domowych, w których przynajmniej jedna osoba jest bezrobotna, stopa ubóstwa skrajnego w Polsce wynosiła około 5,2%. Sytuacja materialna rodzin zależy w dużej mierze od głównego źródła dochodu. W szczególnie trudnej sytuacji znajdują się gospodarstwa domowe utrzymujące się z innych niż zarobkowe źródła — zwłaszcza ze świadczeń społecznych (z wyłączeniem rent i emerytur). Ponadprzeciętnie narażeni na ubóstwo są także rolnicy oraz emeryci i renciści.

Najbardziej zagrożone ubóstwem skrajnym są rodziny wielodzietne oraz te, w których żyją osoby z niepełnosprawnościami. Dodatkowo, zamieszkiwanie na obszarach wiejskich zwiększa ryzyko ubóstwa ponad dwukrotnie w porównaniu do mieszkańców miast.

Tabela 9 Liczba i udział osób korzystających z pomocy społecznej ze względu na ubóstwo w poszczególnych sołectwach w Gminie Kłomnice w 2024 roku

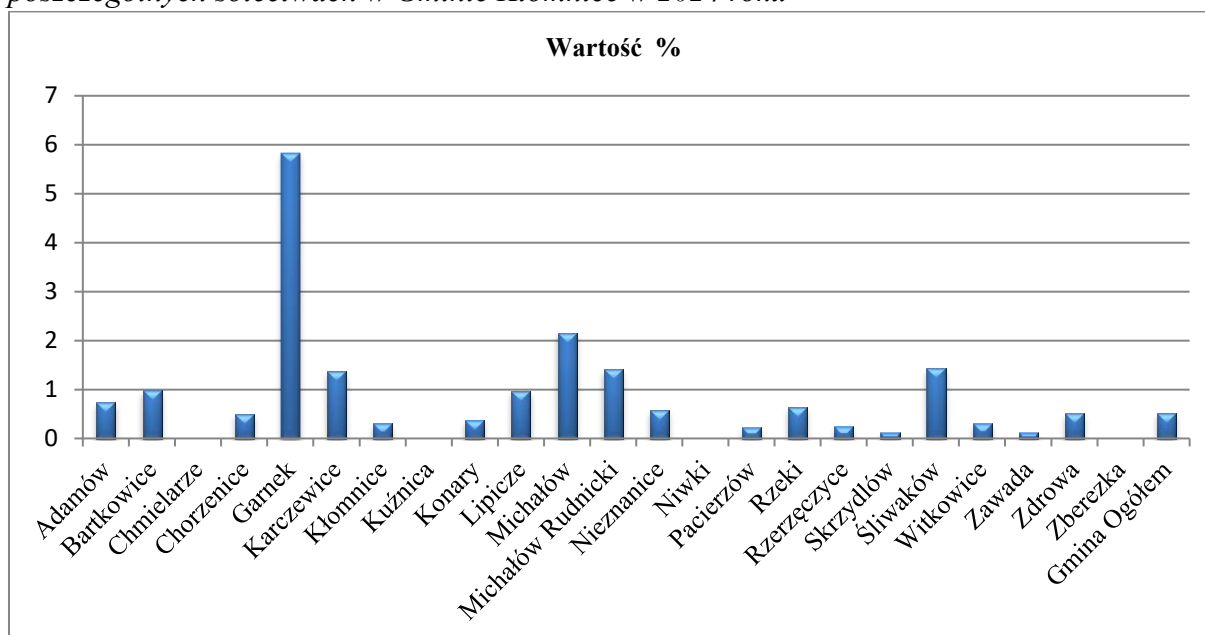
<i>Sołectwo</i>	<i>Liczba osób korzystających z pomocy społecznej</i>	<i>Udział osób w liczbie ludności ogółem</i>
<i>Adamów</i>	<i>3</i>	<i>0,73</i>
<i>Bartkowice</i>	<i>3</i>	<i>0,98</i>
<i>Chmielarze</i>	<i>1</i>	<i>0,89</i>
<i>Chorzenice</i>	<i>2</i>	<i>0,50</i>
<i>Garnek</i>	<i>13</i>	<i>5,83</i>
<i>Karczewice</i>	<i>5</i>	<i>1,37</i>
<i>Kłomnice</i>	<i>8</i>	<i>0,31</i>
<i>Kuźnica</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
<i>Konary</i>	<i>2</i>	<i>0,38</i>
<i>Lipicze</i>	<i>3</i>	<i>0,97</i>
<i>Michałów</i>	<i>4</i>	<i>2,16</i>
<i>Michałów Rudnicki</i>	<i>2</i>	<i>1,41</i>
<i>Nieznanice</i>	<i>3</i>	<i>0,58</i>
<i>Niwki</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
<i>Pacierzów</i>	<i>1</i>	<i>0,22</i>
<i>Rzeki</i>	<i>4</i>	<i>0,64</i>

<i>Rzerzeczyce</i>	<i>4</i>	<i>0,24</i>
<i>Skrzydłów</i>	<i>1</i>	<i>0,12</i>
<i>Śliwaków</i>	<i>1</i>	<i>1,43</i>
<i>Witkowice</i>	<i>2</i>	<i>0,30</i>
<i>Zawada</i>	<i>1</i>	<i>0,12</i>
<i>Zdrowa</i>	<i>3</i>	<i>0,51</i>
<i>Zberezka</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
<i>Ogółem Gmina</i>	<i>66</i>	<i>0,52</i>

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS, USC

Wg danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kłomnicach, na koniec 2024 roku: średni udział osób korzystających z pomocy społecznej ze względu na ubóstwo dla całej gminy wynosi: 0,52%. Największy odsetek ludności objętej wsparciem GOPS w odniesieniu do ogólnej liczby ludności danego sołectwa (wg danych za 2024 rok) zamieszkuje: Garnek (5,83%), Michałów (2,16%), Śliwaków (1,43%), Michałów Rudnicki (1,41) oraz Karczewice (1,37).

Grafika 12 udział osób korzystających z pomocy społecznej ze względu na ubóstwo w poszczególnych sołectwach w Gminie Kłomnice w 2024 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS, USC

Tabela 10 Liczba i udział osób korzystających z pomocy społecznej ze względu na niepełnosprawność w poszczególnych sołectwach w Gminie Kłomnice w 2024 roku

<i>Sołectwo</i>	<i>Liczba osób korzystających z pomocy społecznej</i>	<i>Udział osób w liczbie ludności ogółem</i>
Adamów	9	2,19
Bartkowice	8	2,63
Chmielarze	1	0,89
Chorzenice	6	1,49
Garnek	12	1,58
Karczewice	8	1,81
Kłomnice	26	1,01
Kuźnica	1	0,85
Konary	7	1,32
Lipicze	3	0,97
Michałów	0	0
Michałów Rudnicki	1	0,70

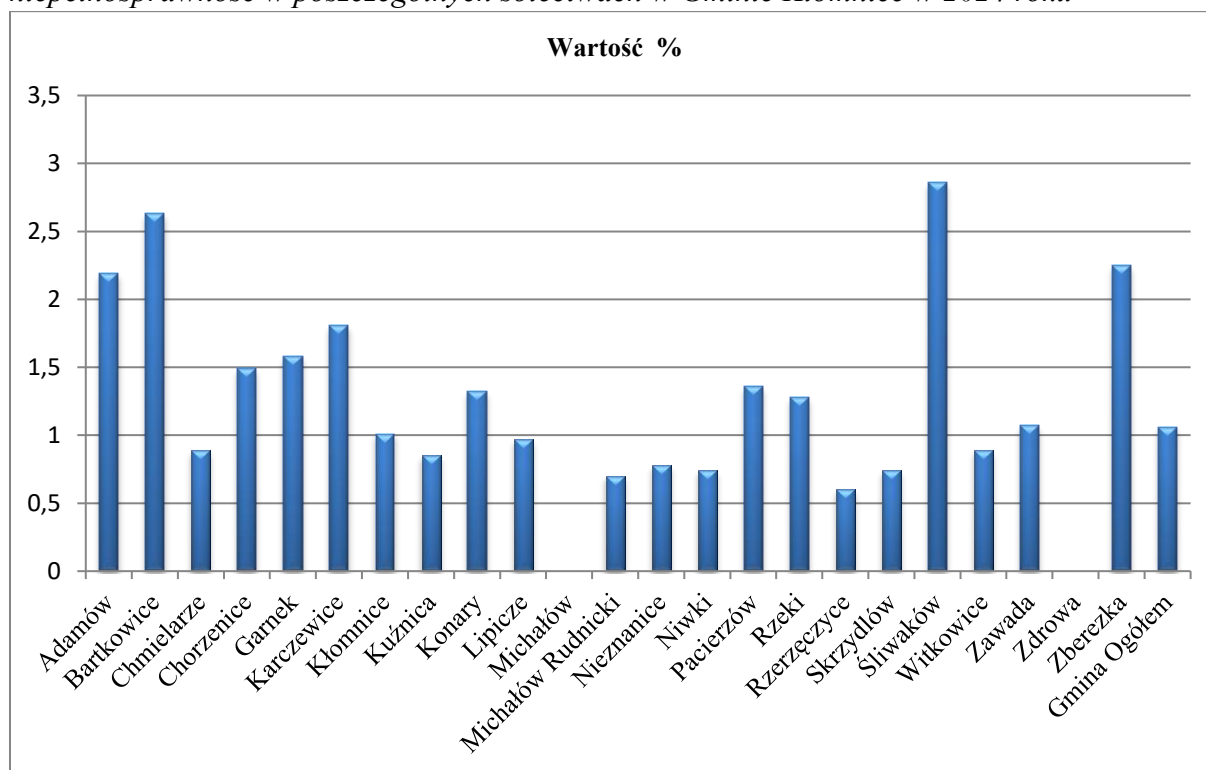
Nieznanice	4	0,78
Niwki	1	0,74
Pacierzów	6	1,36
Rzeki	8	1,28
Rzerzęczyce	10	0,60
Skrzydłów	6	0,74
Śliwaków	2	2,86
Witkowice	6	0,89
Zawada	9	1,07
Zdrowa	0	0
Zberezka	2	2,25
Ogółem Gmina	136	1,06

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS, USC

Niepełnosprawność wciąż postrzegana jest przez pryzmat stereotypów, a towarzyszące temu postawy społeczne oraz napotymane bariery architektoniczne zwiększają ryzyko wykluczenia osób z niepełnosprawnościami z wielu obszarów życia społecznego. Dodatkowo, sama niepełnosprawność może utrudniać zaspokajanie podstawowych potrzeb, takich jak aktywność fizyczna, komfort, poczucie bezpieczeństwa czy akceptacja i tolerancja ze strony społeczeństwa.

Udział ludności objętej opieką społeczną ze względu na niepełnosprawność w całej gminie w 2024 roku wyniósł: 1,06%. Sołectwami objętymi największym wsparciem GOPS ze względu na problem niepełnosprawności są: Śliwaków (2,86) Bartkowice (2,63%) oraz Zberezka (2,25%), Adamów (2,19%),

Grafika 13 Udział osób korzystających z pomocy społecznej ze względu na niepełnosprawność w poszczególnych sołectwach w Gminie Kłomnice w 2024 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS, USC

Znaczna część osób korzystających z pomocy społecznej to rodziny dotknięte poważnymi trudnościami w sferze opiekuńczo-wychowawczej oraz w prowadzeniu gospodarstwa domowego. Problemy te nie występują w izolacji — bardzo często towarzyszą im inne dysfunkcje społeczne i psychiczne, które wzajemnie się potęgują.

Do najczęściej obserwowanych należą: uzależnienia (np. od alkoholu, narkotyków, leków), przemoc domowa, zaburzenia komunikacji i relacji wewnątrz rodziny, a także trudności w adaptacji do sytuacji kryzysowych. W takich rodzinach często dochodzi do zaburzenia równowagi systemu rodzinnego. Rodzice mają trudności w pełnieniu swoich ról — zarówno wychowawczych, jak i emocjonalnych czy ekonomicznych. Często nie posiadają podstawowych umiejętności w zakresie opieki nad dziećmi, organizacji życia codziennego, zarządzania budżetem domowym, a także rozwiązywania konfliktów w sposób konstruktywny. Problemy te wpływają również na relacje małżeńskie i zawodowe, co dodatkowo pogłębia marginalizację i wykluczenie społeczne.

Bezradność w obliczu codziennych obowiązków i wyzwań często prowadzi do pojawienia się zachowań agresywnych lub patologicznych. W rodzinach tych dzieci bywają zaniedbane emocjonalnie, wychowawczo i materialnie, co wpływa negatywnie na ich rozwój psychiczny i społeczny. Wielu z nich trafia pod opiekę instytucji pomocowych, a nawet do pieczy zastępczej.

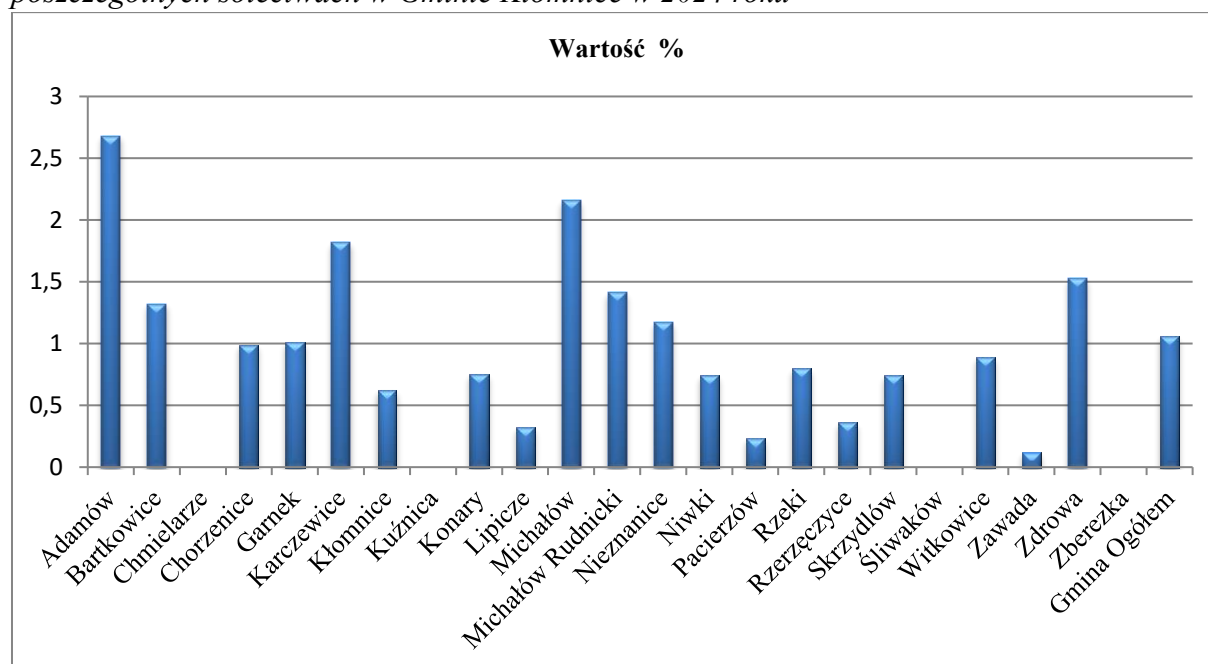
Tabela 11 Liczba i udział osób korzystających z pomocy społecznej ze względu na bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego w poszczególnych sołectwach w Gminie Kłomnice w 2024 roku

<i>Sołectwo</i>	<i>Liczba osób korzystających z pomocy społecznej</i>	<i>Udział osób w liczbie ludności ogółem</i>
<i>Adamów</i>	<i>11</i>	<i>2,68</i>
<i>Bartkowice</i>	<i>4</i>	<i>1,32</i>
<i>Chmielarze</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
<i>Chorzenice</i>	<i>4</i>	<i>0,99</i>
<i>Garnek</i>	<i>8</i>	<i>1,01</i>
<i>Karczewice</i>	<i>8</i>	<i>1,82</i>
<i>Kłomnice</i>	<i>16</i>	<i>0,62</i>
<i>Kuźnica</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
<i>Konary</i>	<i>4</i>	<i>0,75</i>
<i>Lipicze</i>	<i>1</i>	<i>0,32</i>
<i>Michałów</i>	<i>4</i>	<i>2,16</i>
<i>Michałów Rudnicki</i>	<i>2</i>	<i>1,41</i>
<i>Nieznanice</i>	<i>6</i>	<i>1,17</i>
<i>Niwki</i>	<i>1</i>	<i>0,74</i>
<i>Pacierzów</i>	<i>1</i>	<i>0,23</i>
<i>Rzeki</i>	<i>5</i>	<i>0,80</i>
<i>Rzerzęczyce</i>	<i>6</i>	<i>0,36</i>
<i>Skrzydłów</i>	<i>6</i>	<i>0,74</i>
<i>Śliwaków</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
<i>Witkowice</i>	<i>6</i>	<i>0,89</i>
<i>Zawada</i>	<i>1</i>	<i>0,12</i>
<i>Zdrowa</i>	<i>9</i>	<i>1,53</i>
<i>Zberezka</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
<i>Ogółem Gmina</i>	<i>103</i>	<i>0,81</i>

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GOPS

Udział mieszkańców Gminy Kłomnice korzystających z pomocy społecznej ze względu na bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego wynosi 1,06% ogółu ludności – wg danych za 2024 rok. Największy problem występuje w sołectwach: Adamów (2,68%), Michałów (2,16%), Karczewice (1,82%), Zdrowa (1,53)

Grafika 14 Udział osób korzystających z pomocy społecznej ze względu na bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego w poszczególnych sołectwach w Gminie Kłomnice w 2024 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS, USC

Następny wskaźnik „przemoc w rodzinie” odnosi się do liczby zarejestrowanych przypadków przemocy fizycznej, psychicznej, seksualnej lub ekonomicznej, które występują w obrębie rodziny lub między osobami pozostającymi w relacji bliskiej (np. małżeństwo, konkubinaty, relacja rodzic-dziecko). Może obejmować zarówno ofiary dorosłe, jak i dzieci.

Tabela 12 Liczba i udział osób korzystających z pomocy społecznej ze względu na przemoc w rodzinie w poszczególnych sołectwach w Gminie Kłomnice w 2024 roku

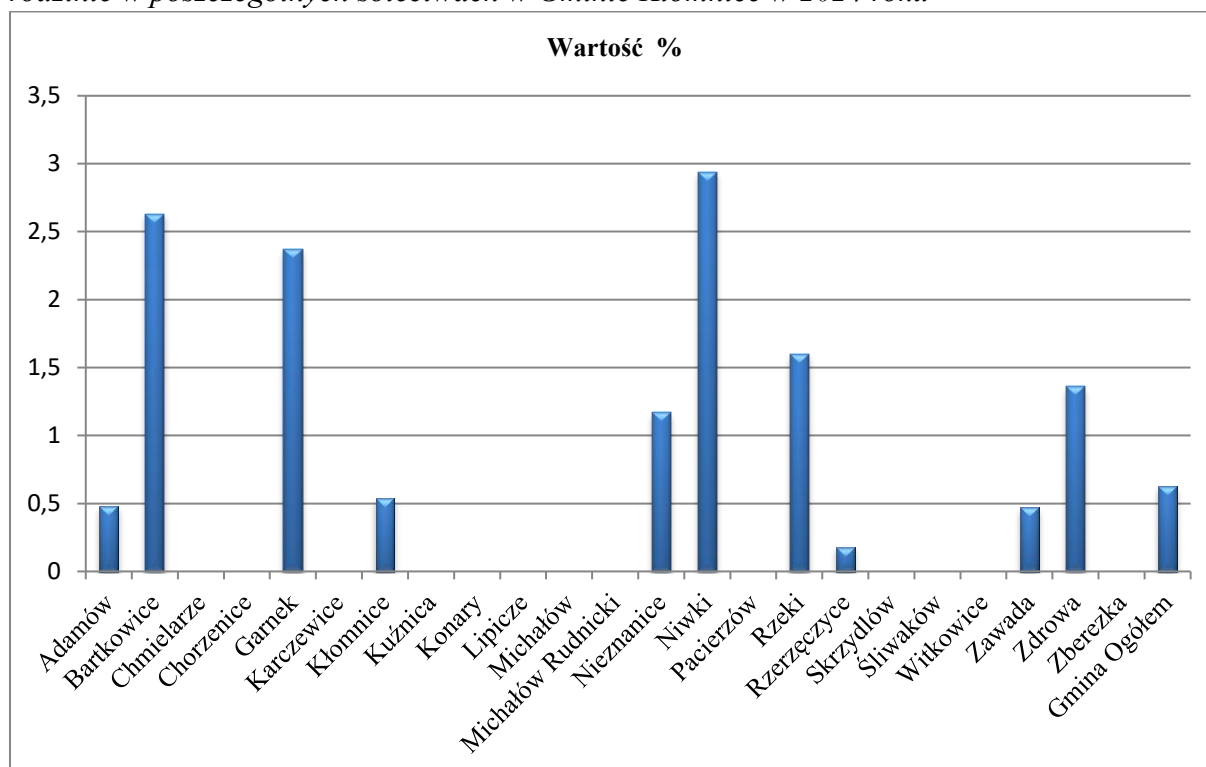
Sołectwo	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej	Udział osób w liczbie ludności ogółem
Adamów	2	0,48
Bartkowice	8	2,63
Chmielarze	0	0
Chorzenice	0	0

<i>Garnek</i>	<i>18</i>	<i>2,37</i>
<i>Karczewice</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
<i>Kłomnice</i>	<i>14</i>	<i>0,54</i>
<i>Kuźnica</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
<i>Konary</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
<i>Lipicze</i>	<i>3</i>	<i>0,97</i>
<i>Michałów</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
<i>Michałów Rudnicki</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
<i>Nieznanice</i>	<i>6</i>	<i>1,17</i>
<i>Niwki</i>	<i>4</i>	<i>2,94</i>
<i>Pacierzów</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
<i>Rzeki</i>	<i>10</i>	<i>1,60</i>
<i>Rzerzęczyce</i>	<i>3</i>	<i>0,18</i>
<i>Skrzydłów</i>	<i>11</i>	<i>1,39</i>
<i>Śliwaków</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
<i>Witkowice</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
<i>Zawada</i>	<i>4</i>	<i>0,47</i>
<i>Zdrowa</i>	<i>8</i>	<i>1,36</i>
<i>Zberezka</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
<i>Ogółem Gmina</i>	<i>81</i>	<i>0,63</i>

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS, USC

Wg danych GOPS na koniec 2024 roku: średni udział osób korzystających z pomocy społecznej ze względu na przemoc w rodzinie wyniósł 0,63% ogółu liczby mieszkańców. Najwyższy odsetek ludności objętej wsparciem w odniesieniu do ogólnej liczby ludności danego sołectwa (wg danych za 2024 rok) zamieszkuje: Niwki (2,94%), a następnie Bartkowice (2,63%) oraz Garnek (2,37%).

Grafika 15 Udział osób korzystających z pomocy społecznej ze względu na przemoc w rodzinie w poszczególnych sołectwach w Gminie Kłomnice w 2024 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS, USC

Uzależnienia, a zwłaszcza alkoholizm, stanowią jedno z najpoważniejszych zagrożeń zarówno dla zdrowia jednostki, jak i dla funkcjonowania społeczeństwa jako całości. Są to zjawiska o charakterze przewlekłym, które wywierają głęboki wpływ nie tylko na osobę uzależnioną, ale także na jej rodzinę, najbliższe otoczenie i lokalną społeczność.

W wymiarze zdrowotnym, uzależnienie prowadzi do szeregu powikłań somatycznych i psychicznych, takich jak: choroby wątroby, zaburzenia neurologiczne, depresja, stany lękowe czy utrata sprawności fizycznej i psychicznej. Często osoby uzależnione rezygnują z leczenia i profilaktyki zdrowotnej, co dodatkowo pogarsza ich stan.

Tabela 13 Liczba i udział osób korzystających z pomocy społecznej ze względu na uzależnienia w poszczególnych sołectwach w Gminie Kłomnice w 2024 roku

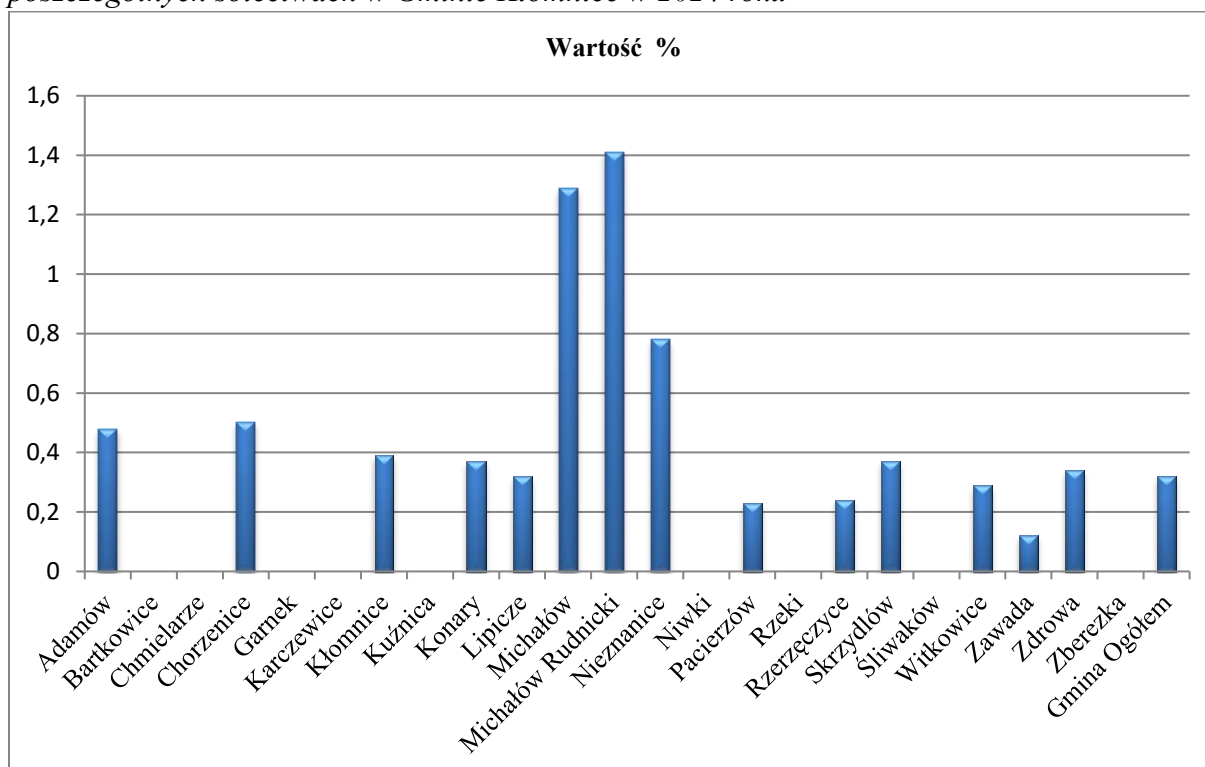
Sołectwo	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej	Udział osób w liczbie ludności ogółem
Adamów	2	0,48
Bartkowice	0	0
Chmielarze	0	0
Chorzenice	2	0,50

<i>Garnek</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
<i>Karczewice</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
<i>Kłomnice</i>	<i>10</i>	<i>0,39</i>
<i>Kuźnica</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
<i>Konary</i>	<i>2</i>	<i>0,37</i>
<i>Lipicze</i>	<i>1</i>	<i>0,32</i>
<i>Michałów</i>	<i>4</i>	<i>1,29</i>
<i>Michałów Rudnicki</i>	<i>2</i>	<i>1,41</i>
<i>Nieznanice</i>	<i>4</i>	<i>0,78</i>
<i>Niwki</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
<i>Pacierzów</i>	<i>1</i>	<i>0,23</i>
<i>Rzeki</i>	<i>1</i>	<i>0,16</i>
<i>Rzerzeczyce</i>	<i>4</i>	<i>0,24</i>
<i>Skrzydlów</i>	<i>3</i>	<i>0,37</i>
<i>Śliwaków</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
<i>Witkowice</i>	<i>2</i>	<i>0,29</i>
<i>Zawada</i>	<i>1</i>	<i>0,12</i>
<i>Zdrowa</i>	<i>2</i>	<i>0,34</i>
<i>Zberezka</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
<i>Ogółem Gmina</i>	<i>41</i>	<i>0,32</i>

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS, USC

Sołectwami najbardziej dotkniętymi problemem uzależnienia mierzonym udziałem osób korzystających z pomocy GOPS w tym zakresie są: Michałów Rudnicki (1,41%), Michałów (1,29%), Nieznanice (0,78%) – przy średniej dla gminy: 0,32%

Grafika 16 Udział osób korzystających z pomocy społecznej ze względu na uzależnienia w poszczególnych sołectwach w Gminie Kłomnice w 2024 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS, USC

Przestępczość stanowi zespół czynów zabronionych przez obowiązujące przepisy prawa karnego, zagrożonych określonymi sankcjami karnymi, które zostały popełnione na terenie danej jednostki terytorialnej – kraju, województwa, powiatu czy gminy. Jest to zjawisko o zdecydowanie negatywnym charakterze społecznym, prowadzące do naruszenia porządku publicznego, destabilizacji poczucia bezpieczeństwa obywateli oraz podważenia zaufania do instytucji państwowych odpowiedzialnych za egzekwowanie prawa.

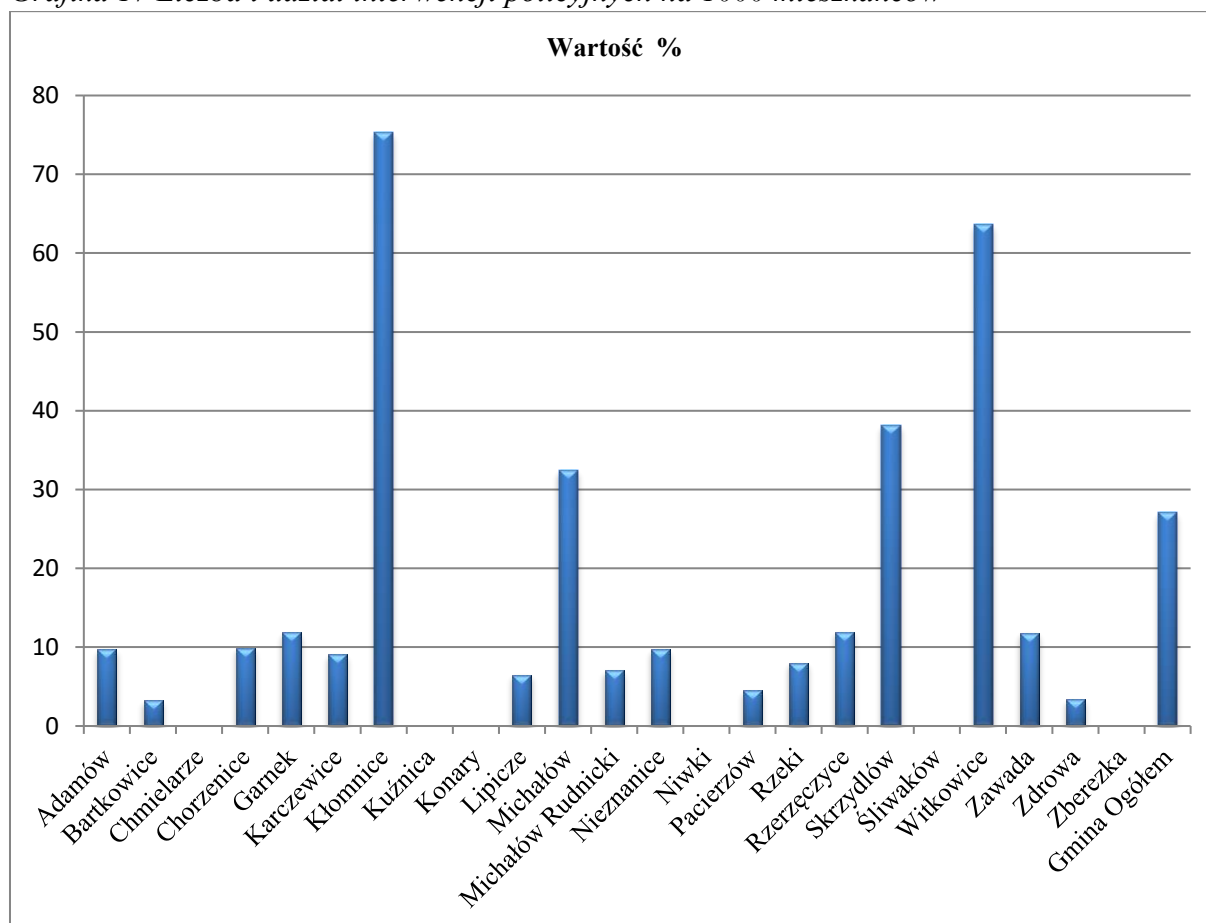
Skala i charakter przestępczości mogą być mierzone za pomocą różnych wskaźników, takich jak liczba interwencji policyjnych, wykrytych wykroczeń, przestępstw kryminalnych (np. kradzieży, rozbojów, pobić), a także przestępstw gospodarczych, narkotykowych czy związanych z cyberprzestępczością. Przestępczość jest również istotnym przedmiotem badań naukowych, polityki społecznej i działań profilaktycznych prowadzonych przez instytucje publiczne. Jej zwalczanie wymaga skutecznej współpracy organów ścigania, wymiaru sprawiedliwości oraz społeczeństwa obywatelskiego.

Tabela 14 Liczba i udział interwencji policyjnych na 1000 mieszkańców w poszczególnych sołectwach w Gminie Kłomnice w 2024 roku

Sołectwo	Liczba interwencji policyjnych	Liczba interwencji policyjnych na 1000 mieszkańców
<i>Adamów</i>	4	9,75
<i>Bartkowice</i>	1	3,28
<i>Chmielarze</i>	0	0
<i>Chorzenice</i>	4	9,92
<i>Garnek</i>	12	11,87
<i>Karczewice</i>	4	9,10
<i>Kłomnice</i>	194	75,28
<i>Kuźnica</i>	0	0
<i>Konary</i>	0	0
<i>Lipicze</i>	2	6,47
<i>Michałów</i>	6	32,43
<i>Michałów Rudnicki</i>	1	7,04
<i>Nieznanice</i>	5	9,74
<i>Niwki</i>	0	0
<i>Pacierzów</i>	2	4,52
<i>Rzeki</i>	5	7,98
<i>Rzerzęczyce</i>	20	11,94
<i>Skrzydłów</i>	31	38,18
<i>Śliwaków</i>	0	0
<i>Witkowice</i>	43	63,61
<i>Zawada</i>	10	11,83
<i>Zdrowa</i>	2	3,40
<i>Zberezka</i>	0	0
OGÓŁEM GMINA	346	27,06

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Komisariatu Policji w Kłomnicach

Grafika 17 Liczba i udział interwencji policyjnych na 1000 mieszkańców

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Komisariatu Policji w Kłomnicach

Aktywność i działalność społeczna mieszkańców Gminy Kłomnice stanowi istotny element życia lokalnej wspólnoty i może być analizowana w różnych aspektach, między innymi ekonomicznym, kulturowym oraz w kontekście kształtowania postaw obywatelskich. Zaangażowanie społeczne mieszkańców przekłada się na poziom integracji lokalnej, solidarność międzyludzką, a także skuteczność rozwiązywania wspólnych problemów.

Rozwój społeczeństwa obywatelskiego przejawia się m.in. poprzez obecność i aktywność organizacji pozarządowych działających na danym obszarze, poziom frekwencji wyborczej, uczestnictwo mieszkańców w wydarzeniach lokalnych oraz liczbę aktywnych użytkowników instytucji publicznych, takich jak biblioteki. Te wskaźniki pozwalają ocenić stopień zaangażowania mieszkańców w życie społeczne oraz ich gotowość do współtworzenia wspólnoty obywatelskiej.

W Gminie Kłomnice, według danych Urzędu Gminy za 2024 rok, zarejestrowanych jest 55 organizacji pozarządowych, obejmujących fundacje, stowarzyszenia oraz inne formy organizacji społecznych. Oznacza to, że na 1000 mieszkańców przypada około 4,30 tego typu podmiotów, co można uznać za umiarkowany poziom nasycenia strukturą społeczną w porównaniu z innymi jednostkami samorządu terytorialnego o podobnej wielkości.

Tabela 15 Liczba organizacji pozarządowych na 1000 mieszkańców

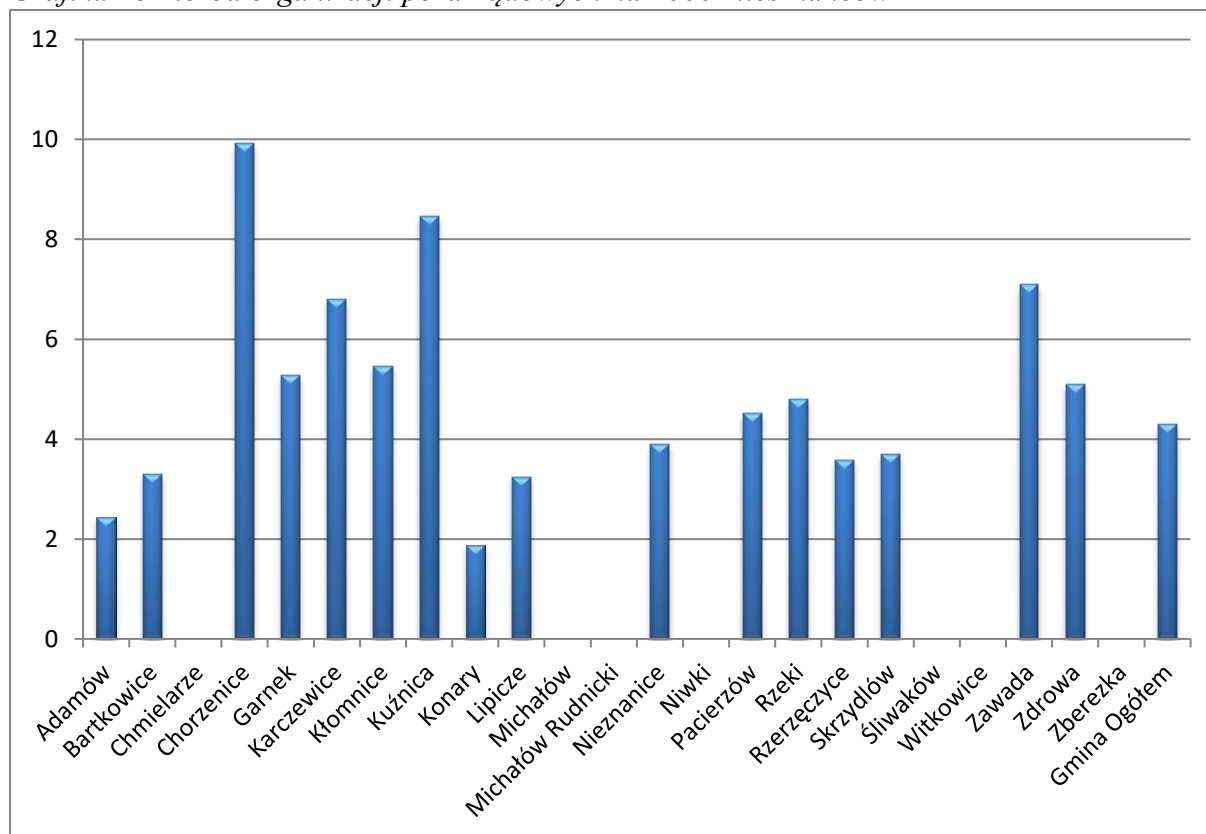
<i>Sołectwo</i>	<i>Liczba organizacji pozarządowych</i>	<i>Liczba organizacji pozarządowych na 1000 mieszkańców</i>
<i>Adamów</i>	<i>1</i>	<i>2,44</i>
<i>Bartkowice</i>	<i>1</i>	<i>3,29</i>
<i>Chmielarze</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
<i>Chorzenice</i>	<i>4</i>	<i>9,92</i>
<i>Garnek</i>	<i>4</i>	<i>5,27</i>
<i>Karczewice</i>	<i>3</i>	<i>6,81</i>
<i>Kłomnice</i>	<i>14</i>	<i>5,45</i>
<i>Kuźnica</i>	<i>1</i>	<i>8,47</i>
<i>Konary</i>	<i>1</i>	<i>1,88</i>
<i>Lipicze</i>	<i>1</i>	<i>3,24</i>
<i>Michałów</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
<i>Michałów Rudn.</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
<i>Nieznanice</i>	<i>2</i>	<i>3,90</i>
<i>Niwki</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
<i>Pacierzów</i>	<i>2</i>	<i>4,52</i>
<i>Rzeki</i>	<i>3</i>	<i>4,79</i>
<i>Rzerzęczyce</i>	<i>6</i>	<i>3,58</i>
<i>Skrzydlów</i>	<i>3</i>	<i>3,69</i>
<i>Śliwaków</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
<i>Witkowice</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
<i>Zawada</i>	<i>6</i>	<i>7,10</i>
<i>Zdrowa</i>	<i>3</i>	<i>5,10</i>
<i>Zberezka</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
<i>OGÓŁEM GMINA</i>	<i>55</i>	<i>4,30</i>

źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Kłomnice

Analizując wskaźniki warto zwrócić uwagę na istotną dysproporcję w rozmieszczeniu tych organizacji na terenie gminy. W aż ośmiu sołectwach nie zarejestrowano żadnej organizacji pozarządowej. Są to: Chmielarze, Michałów, Michałów Rudnicki, Niwki, Śliwaków, Witkowice oraz Zberezka. Taka kumulacja braku aktywności formalnych struktur społecznych może wskazywać na mniejszy potencjał organizacyjny tych miejscowości, ograniczone zasoby ludzkie, a także słabszą sieć powiązań społecznych. Jednocześnie może to być sygnał dla władz lokalnych oraz instytucji wspierających rozwój społeczeństwa obywatelskiego o potrzebie podjęcia działań animacyjnych i edukacyjnych w tych rejonach.

Równomierny rozwój struktur społecznych na obszarze całej gminy jest niezwykle istotny dla budowania zrównoważonego rozwoju lokalnego, wzmacniania spójności społecznej oraz wspierania inicjatyw oddolnych, które w dłuższej perspektywie mogą znacząco wpłynąć na jakość życia mieszkańców.

Grafika 18 Liczba organizacji pozarządowych na 1000 mieszkańców

Źródło opracowanie własne na podstawie wykazu stowarzyszeń i organizacji pozarządowych

Według danych za 2024 rok, odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w Gminie Kłomnice wyniósł średnio 74,80%. Oznacza to, że niemal trzy czwarte dzieci w wieku przedszkolnym na terenie gminy korzystało z opieki i edukacji w placówkach przedszkolnych. Jest to stosunkowo dobry wynik, świadczący o rosnącej świadomości rodziców co do znaczenia wczesnej edukacji oraz o dostępności usług przedszkolnych w wielu miejscowościach.

Jednakże dane szczegółowe pokazują znaczące zróżnicowanie między poszczególnymi sołectwami, co może wskazywać na nierównomierny rozwój infrastruktury przedszkolnej oraz występowanie barier w dostępie do edukacji przedszkolnej w niektórych rejonach gminy.

Tabela 16 Odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w poszczególnych sołectwach w 2024 r.

Sołectwo	Liczba dzieci w wieku przedszkolnym w 2024 r	Liczba dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w roku 2024r.	Odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w %
Adamów	12	9	75,00
Bartkowice	14	11	78,57
Chmielarze	4	3	75,00
Chorzenice	19	10	52,63
Garnek	34	24	70,58
Karczewice	21	21	100
Kłomnice	99	70	70,70
Kuźnica	7	5	71,42
Konary	14	9	64,28
Lipicze	14	14	100
Michałów	8	8	100
Michałów Rudn.	5	1	20,00
Nieznanice	11	4	36,36
Niwki	5	3	60,00
Pacierzów	23	21	91,30
Rzeki	28	25	86,80
Rzerzęczyce	53	52	98,11
Skrzydłów	39	24	61,53
Śliwaków	2	2	100
Witkowice	30	26	86,66
Zawada	39	26	66,66

Zdrowa	26	17	65,38
Zberezka	1	1	100
OGÓŁEM GMINA	508	380	74,80

źródło: ZEAS, Urząd Gminy Kłomnice

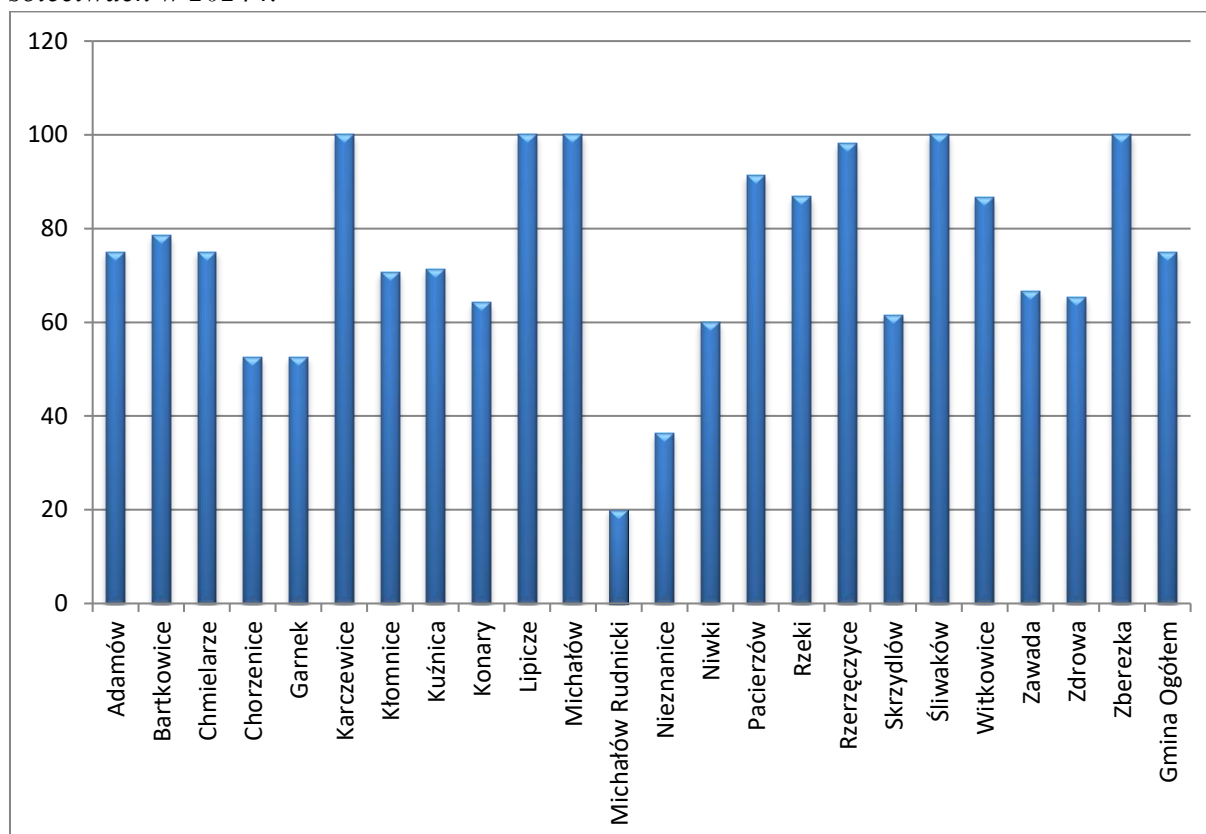
Najniższe wskaźniki objęcia dzieci wychowaniem przedszkolnym odnotowano w następujących sołectwach:

- **Michałów Rudnicki** – zaledwie **20,00%** dzieci uczęszcza do przedszkola, co oznacza, że aż cztery na pięć dzieci w wieku przedszkolnym nie korzysta z żadnej zorganizowanej formy wychowania przedszkolnego.
- **Nieznanice** – **36,36%**, czyli tylko około jedna trzecia dzieci objęta jest opieką przedszkolną.
- **Chorzenice** – **52,63%**, co nadal pozostaje poniżej średniej gminnej, mimo że ponad połowa dzieci uczestniczy w zajęciach przedszkolnych.
- **Niwki** – **60,00%**, co jest wynikiem nieco lepszym, ale nadal istotnie niższym niż średnia dla całej gminy.

Tak znaczne różnice mogą wynikać z kilku czynników, w tym m.in. braku odpowiednio bliskich placówek przedszkolnych, ograniczonej liczby miejsc w istniejących przedszkolach, niewystarczającej oferty edukacyjnej lub transportowej, a także barier społeczno-ekonomicznych po stronie rodzin, np. trudności z dojazdem czy brak wiedzy o korzyściach płynących z edukacji przedszkolnej.

Niski poziom objęcia wychowaniem przedszkolnym w niektórych sołectwach może negatywnie wpływać na szanse edukacyjne dzieci w dalszych etapach nauki, zwłaszcza że wczesna edukacja odgrywa kluczową rolę w rozwoju społecznym, emocjonalnym i poznawczym najmłodszych. Również z perspektywy równości szans i polityki społecznej, zapewnienie powszechnego dostępu do edukacji przedszkolnej powinno być priorytetem lokalnych władz.

Grafika 19 Odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w poszczególnych sołectwach w 2024 r.

źródło: ZEAS, Urząd Gminy Kłomnice

4.3. Wskaźniki gospodarcze

Kolejnym obszarem poddanym analizie jest sytuacja gospodarcza gminy, oceniana na podstawie danych dotyczących rozwoju lokalnej przedsiębiorczości oraz obserwowanych w tym zakresie tendencji. Wskaźniki odnoszące się do aktywności gospodarczej, takie jak liczba nowo zarejestrowanych firm, tempo wzrostu sektora usług i produkcji czy poziom inwestycji lokalnych, stanowią ważny barometr kondycji ekonomicznej jednostki samorządu terytorialnego. Wysoki poziom przedsiębiorczości może świadczyć o korzystnym klimacie inwestycyjnym, obecności kapitału, aktywności mieszkańców oraz dostępności infrastruktury wspierającej prowadzenie działalności gospodarczej. Takie warunki sprzyjają tworzeniu nowych miejsc pracy, zwiększają wpływy do budżetu gminy oraz przyczyniają się do jej dynamicznego rozwoju.

W Gminie Kłomnice w latach 2021 – 2024 wzrosła liczba podmiotów gospodarki narodowej wpisanych do rejestru REGON o ok. 7% i na koniec 2024 roku wyniosła 1053 jednostki gospodarcze. Podmioty sektora publicznego, których udział wynosi ok. 1,80% ogółu podmiotów to przede wszystkim państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego. Natomiast w ramach sektora prywatnego dominują osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą – ponad 85,5% ogółu jednostek prywatnych.

Liczba podmiotów wpisanych do rejestru na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym wynosi 140,5 jedn. natomiast osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 100 osób w wieku produkcyjnym: 11,75 jedn. (dane na koniec 2024 roku).

Tabela 17 Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru regon na terenie Gminy Kłomnice w latach 2021-2024 (stan w dniu 31.12.2024 r.)

Wyszczególnienie	2021	2022	2023	2024
Podmioty Gospodarki Narodowej OGÓŁEM	984	1025	1045	1053
<i>sektor publiczny - ogółem</i>	<i>19</i>	<i>19</i>	<i>19</i>	<i>19</i>
<i>państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego</i>	<i>16</i>	<i>16</i>	<i>16</i>	<i>16</i>
sektor prywatny - ogółem	960	999	1021	1029
<i>osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą</i>	<i>831</i>	<i>866</i>	<i>876</i>	<i>880</i>
<i>spółki handlowe</i>	<i>36</i>	<i>43</i>	<i>51</i>	<i>52</i>
<i>spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>3</i>	<i>3</i>
<i>spółdzielnie</i>	<i>3</i>	<i>3</i>	<i>3</i>	<i>3</i>
<i>fundacje</i>	<i>6</i>	<i>6</i>	<i>7</i>	<i>7</i>
<i>stowarzyszenia i organizacje społeczne</i>	<i>35</i>	<i>37</i>	<i>39</i>	<i>40</i>
PODMIOTY - WSKAŹNIKI				
<i>podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności</i>	<i>754</i>	<i>791</i>	<i>811</i>	<i>826</i>
<i>podmioty wpisane do rejestru na 1000 ludności</i>	<i>75</i>	<i>79</i>	<i>81</i>	<i>83</i>
<i>podmioty na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym</i>	<i>125,2</i>	<i>132,5</i>	<i>137,3</i>	<i>140,5</i>
<i>osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 1000 ludności</i>	<i>64</i>	<i>67</i>	<i>68</i>	<i>69</i>
<i>osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 100 osób w wieku produkcyjnym</i>	<i>10,6</i>	<i>11</i>	<i>11,5</i>	<i>11,7</i>
<i>udział nowo zarejestrowanych podmiotów sektora kreatywnego w liczbie nowo zarejestrowanych podmiotów ogółem</i>	<i>3,37</i>	<i>10,68</i>	<i>7,50</i>	<i>8,70</i>
<i>udział nowo zarejestrowanych podmiotów sektora przetwórstwa rolno-spożywczego w ogólnej liczbie nowo zarejestrowanych podmiotów ogółem</i>	<i>0,00</i>	<i>0,97</i>	<i>1,25</i>	<i>0,00</i>

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Największa liczba podmiotów gospodarczych jest zarejestrowana w REGON w ramach sekcji G. Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych włączając motocykle – 19,4% jednostek oraz F. Budownictwo – 19,1%, a następnie w sekcji C. Przetwórstwo przemysłowe – 14,6%. Wśród podmiotów dominują mikroprzedsiębiorstwa (zatrudniające do 9 pracowników) i stanowią one 97,1% ogółu jedn. gospodarczych. Na

obszarze gminy nie jest zarejestrowane żadne duże przedsiębiorstwo (zatrudniające powyżej 250 pracowników).

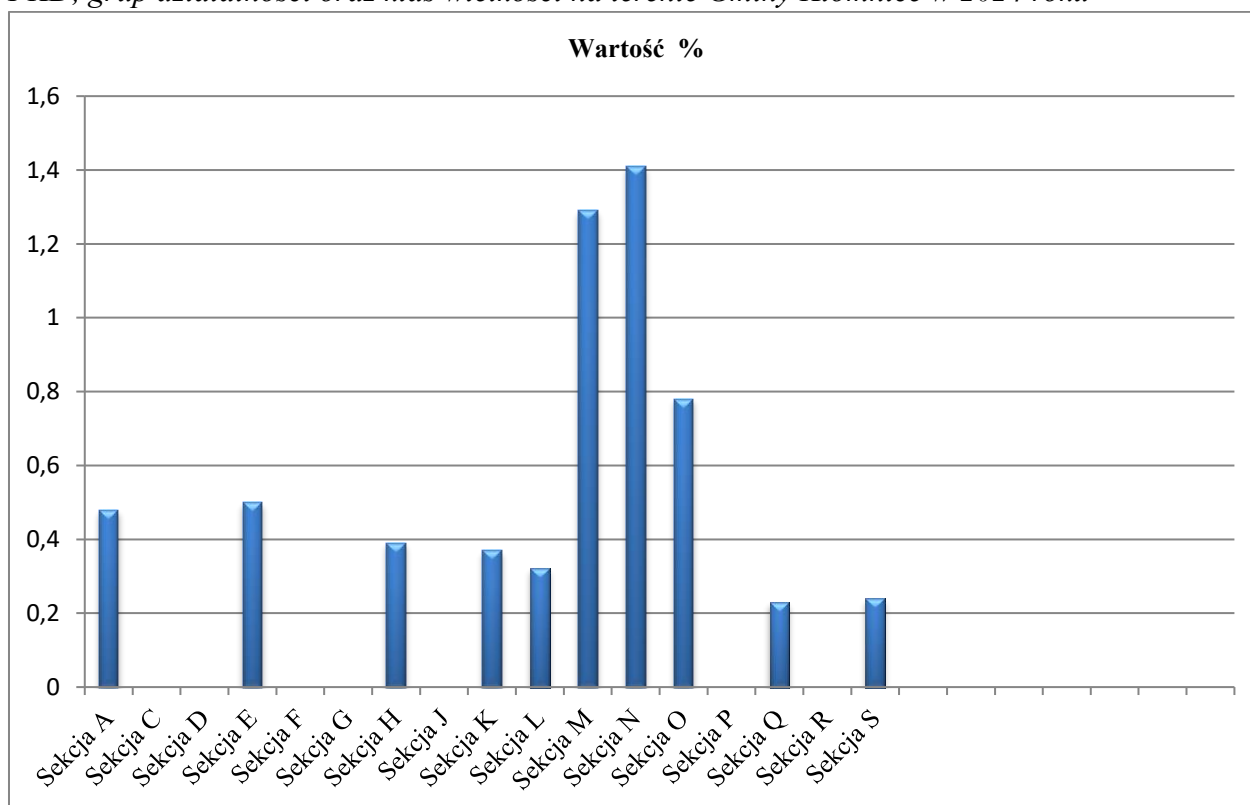
Tabela 18 Liczba i udział podmiotów gospodarki narodowej wpisanych do rejestru regon wg sekcji PKD, grup działalności oraz klas wielkości na terenie Gminy Kłomnice w 2024 roku (stan w dniu 31.12.2024 r.)

Wyszczególnienie	2024 rok	Udział w %
Ogółem	1053	100,0%
Podmioty wg sekcji PKD		
<i>Sekcja A. Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo</i>	43	4,0
<i>Sekcja C. Przetwórstwo przemysłowe</i>	154	14,6
<i>Sekcja D. Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyz.</i>	5	0,5
<i>Sekcja E. Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją</i>	3	0,3
<i>Sekcja F. Budownictwo</i>	201	19,1
<i>Sekcja G. Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych włączając motocykle</i>	204	19,4
<i>Sekcja H. Transport i gospodarka magazynowa</i>	55	5,2
<i>Sekcja I. Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi</i>	22	2,1
<i>Sekcja J. Informacja i komunikacja</i>	30	2,8
<i>Sekcja K. Działalność finansowa i ubezpieczeniowa</i>	15	1,4
<i>Sekcja L. Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości</i>	9	0,8
<i>Sekcja M. Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna</i>	85	8,1
<i>Sekcja N. Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca</i>	24	2,3
<i>Sekcja O. Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne</i>	12	1,1
<i>Sekcja P. Edukacja</i>	30	2,8
<i>Sekcja Q. Opieka zdrowotna i społeczna</i>	48	4,5
<i>Sekcja R. Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją</i>	21	1,2
<i>Sekcja S. Pozostała działalność usługowa i T Gosp. domowe zatrudniające pracowników, gosp. domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby</i>	43	4,1
Podmioty wg grup rodzajów działalności		

<i>Podmioty wg grup rodzajów działalności rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo</i>	43	4,1
<i>przemysł i budownictwo</i>	364	34,6
<i>pozostała działalność</i>	646	61,3
<i>Podmioty wg klas wielkości</i>		
0-9	1022	97,1
10-49	28	2,7
50-249	3	0,3
0-249	1053	100,0%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Grafika 20 Udział podmiotów gospodarki narodowej wpisanych do rejestru regon wg sekcji PKD, grup działalności oraz klas wielkości na terenie Gminy Kłomnice w 2024 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Problemy gospodarcze w poszczególnych sołectwach w Gminie Kłomnice – w ramach analizy ilościowej - zostały zidentyfikowane przy wykorzystaniu wskaźników aktywności gospodarczej mieszkańców, jak również zmian w analizowanym okresie czasu. Wg danych GUS średni udział osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym ogółem dla Gminy Kłomnice wynosi 10,9 podmiotów gospodarczych (według stanu w dniu 31.12.2024 r.).

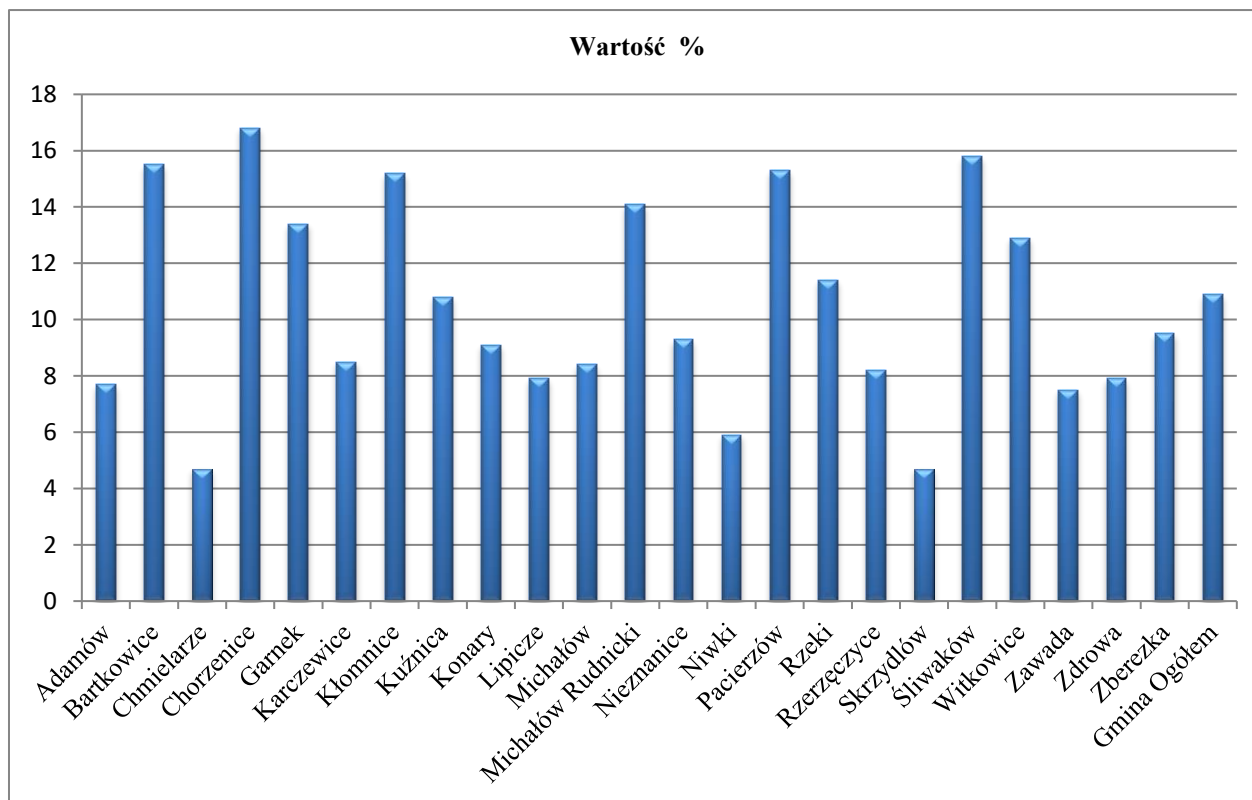
Tabela 19 Liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym w poszczególnych sołectwach Gminy Kłomnice w 2024 roku (stan na 31.12.2024 r.)

<i>Sołectwo</i>	<i>Liczba podmiotów gospodarczych w szt.</i>	<i>Liczba podmiotów na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym</i>
<i>Adamów</i>	<i>17</i>	<i>7,7</i>
<i>Bartkowice</i>	<i>30</i>	<i>15,5</i>
<i>Chmielarze</i>	<i>9</i>	<i>4,7</i>
<i>Chorzenice</i>	<i>44</i>	<i>16,8</i>
<i>Garnek</i>	<i>64</i>	<i>13,4</i>
<i>Karczewice</i>	<i>23</i>	<i>8,5</i>
<i>Kłomnice</i>	<i>249</i>	<i>15,2</i>
<i>Kuźnica</i>	<i>8</i>	<i>10,8</i>
<i>Konary</i>	<i>31</i>	<i>9,1</i>
<i>Lipicze</i>	<i>16</i>	<i>7,9</i>
<i>Michałów</i>	<i>11</i>	<i>8,4</i>
<i>Michałów Rudnicki</i>	<i>13</i>	<i>14,1</i>
<i>Nieznanice</i>	<i>32</i>	<i>9,3</i>
<i>Niwki</i>	<i>5</i>	<i>5,9</i>
<i>Pacierzów</i>	<i>41</i>	<i>15,3</i>
<i>Rzeki</i>	<i>44</i>	<i>11,4</i>
<i>Rzerzęczyce</i>	<i>92</i>	<i>8,2</i>
<i>Skrzydłów</i>	<i>27</i>	<i>4,7</i>
<i>Śliwaków</i>	<i>6</i>	<i>15,8</i>
<i>Witkowice</i>	<i>56</i>	<i>12,9</i>
<i>Zawada</i>	<i>40</i>	<i>7,5</i>
<i>Zdrowa</i>	<i>30</i>	<i>7,9</i>
<i>Zberezka</i>	<i>6</i>	<i>9,5</i>
<i>Ogółem Gmina</i>	<i>894</i>	<i>10,9</i>

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Najniższą aktywność gospodarczą wykazują mieszkańcy sołectw: Chmielarze (4,7), Skrzydlów (4,7), Niwki (5,9), Zawada (7,5), Adamów (7,7),.

Grafika 21 Liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym w poszczególnych sołectwach Gminy Kłomnice w 2024 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Tabela 20 Zmiana w stosunku do 2021 roku liczby osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym w poszczególnych sołectwach Gminy Kłomnice (stan w dniu 31.12.2024 r.)

Sołectwo	2021	2024	2024- zmiana w stosunku do 2021
Adamów	6,3	7,7	22,2
Bartkowice	12,9	15,5	20,1
Chmielarze	11,0	4,7	-57,2
Chorzenice	15,8	16,8	6,3
Garnek	10,0	13,4	24
Karczewice	6,1	8,5	40,9

<i>Kłomnice</i>	13,5	15,2	12,6
<i>Kuźnica</i>	10,3	10,8	4
<i>Konary</i>	8,2	9,1	11
<i>Lipicze</i>	6,6	7,9	19,7
<i>Michałów</i>	3,8	8,4	121
<i>Michałów Rudnicki</i>	7,4	14,1	90,5
<i>Nieznanice</i>	9	9,3	3,3
<i>Niwki</i>	3,4	5,9	73,5
<i>Pacierzów</i>	11,3	15,3	35,4
<i>Rzeki</i>	8,3	11,4	37,3
<i>Rzerzęczyce</i>	7,6	8,2	7,6
<i>Skrzydłów</i>	5	4,7	7,8
<i>Śliwaków</i>	12,7	15,8	24,4
<i>Witkowice</i>	12,9	12,9	0
<i>Zawada</i>	8	7,5	-6,2
<i>Zdrowa</i>	9,3	7,9	-15
<i>Zberezka</i>	8,1	9,5	17,3
<i>Ogółem Gmina</i>	10,4	10,9	4,8

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

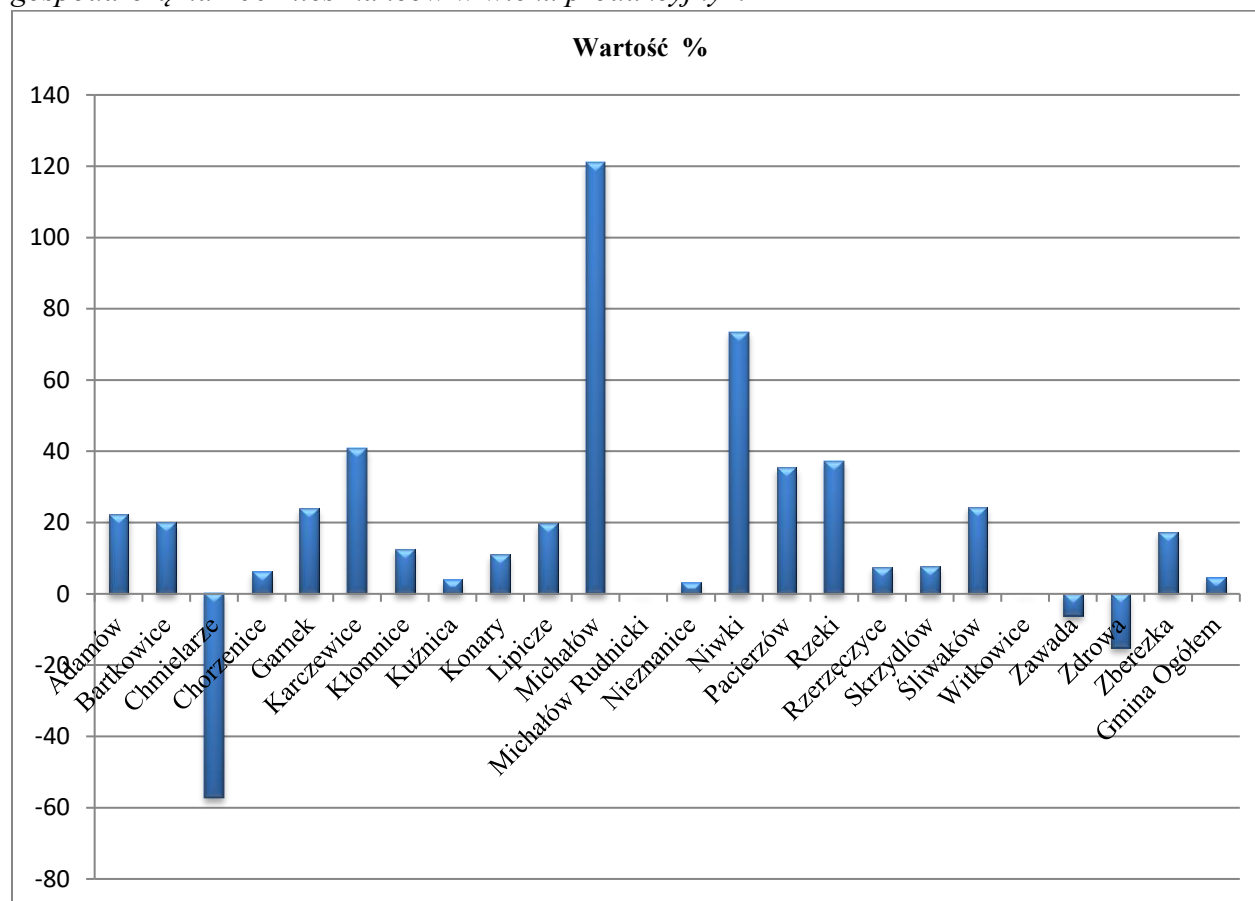
Analiza dostępnych danych ukazuje zróżnicowane tendencje w zakresie liczby osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w przeliczeniu na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym w poszczególnych sołectwach. Szczególnie niepokojący jest spadek tego wskaźnika w trzech miejscowościach: Chmielarze, Zdrowa oraz Zawada. Największą dynamikę spadkową odnotowano w sołectwie Chmielarze, gdzie wskaźnik ten obniżył się aż o 57,2 jednostki, co może świadczyć o pogarszających się warunkach dla prowadzenia działalności gospodarczej lub odpływie przedsiębiorczych mieszkańców.

Mniejsze, lecz nadal zauważalne spadki wystąpiły w Zdrowej (-15) oraz Zawadzie (-6,2), co również może wskazywać na lokalne trudności ekonomiczne, brak wsparcia dla mikroprzedsiębiorstw lub ograniczony popyt na usługi i produkty oferowane przez lokalnych przedsiębiorców.

W przeciwieństwie do wymienionych miejscowości, pozostałe sołectwa wykazują wzrost liczby przedsiębiorców w przeliczeniu na mieszkańców w wieku produkcyjnym, co sugeruje pozytywne zmiany w lokalnym klimacie gospodarczym i rosnącą aktywność ekonomiczną mieszkańców. Warto również odnotować, że w sołectwie Witkowice wskaźnik ten pozostał na

niezmienionym poziomie w porównaniu z rokiem 2021, co może świadczyć o utrzymującej się stabilizacji, lecz jednocześnie o braku dynamicznych impulsów rozwojowych w tym obszarze.

Grafika 22 Zmiana w stosunku do 2021 roku liczby osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

4.4. Wskaźniki środowiskowe

Stan środowiska naturalnego stanowi jeden z fundamentów jakości życia mieszkańców oraz zrównoważonego rozwoju gminy. W obliczu nasilających się zmian klimatycznych i wzrostu świadomości ekologicznej coraz większego znaczenia nabiera dbałość o czyste powietrze, zdrowe otoczenie i ograniczenie negatywnego wpływu działalności człowieka na ekosystem. Środowisko to nie tylko przestrzeń życia, ale także element wpływający na zdrowie publiczne, estetykę krajobrazu i postrzeganie gminy jako miejsca przyjaznego do zamieszkania i inwestowania.

W przeprowadzonej diagnozie środowiskowej skoncentrowano się na wybranych wskaźnikach problemowych, które bezpośrednio wpływają na jakość otoczenia i komfort życia.

Do kluczowych analizowanych kwestii należały:

- *skala występowania wyrobów zawierających azbest,*
- *udział gospodarstw domowych korzystających z kotłów opalanych paliwami stałymi,*
- *natężenie hałasu pochodzącego z komunikacji drogowej.*

Szczególną uwagę poświęcono obecności materiałów azbestowych, które – mimo zakazu ich stosowania – nadal znajdują się w licznych obiektach, zwłaszcza starszych budynkach mieszkalnych i gospodarczych. Azbest, wcześniej szeroko wykorzystywany w budownictwie jako tani i trwały materiał, dziś jest uznawany za poważne zagrożenie dla zdrowia, przede wszystkim ze względu na rakotwórcze działanie pyłu azbestowego. Choć obowiązują przepisy zobowiązujące do jego usuwania, proces ten przebiega nierównomiernie, głównie z powodu wysokich kosztów i ograniczonej świadomości zagrożeń.

Eliminacja azbestu z przestrzeni publicznej i prywatnej powinna być traktowana jako priorytet w lokalnej polityce środowiskowej. Konieczne są systemowe działania wspierające mieszkańców – zarówno informacyjne, jak i finansowe – umożliwiające bezpieczne usunięcie szkodliwych materiałów. Tylko kompleksowe podejście do wyzwań środowiskowych pozwoli stworzyć przestrzeń, która będzie bezpieczna, zdrowa i przyjazna dla wszystkich mieszkańców.

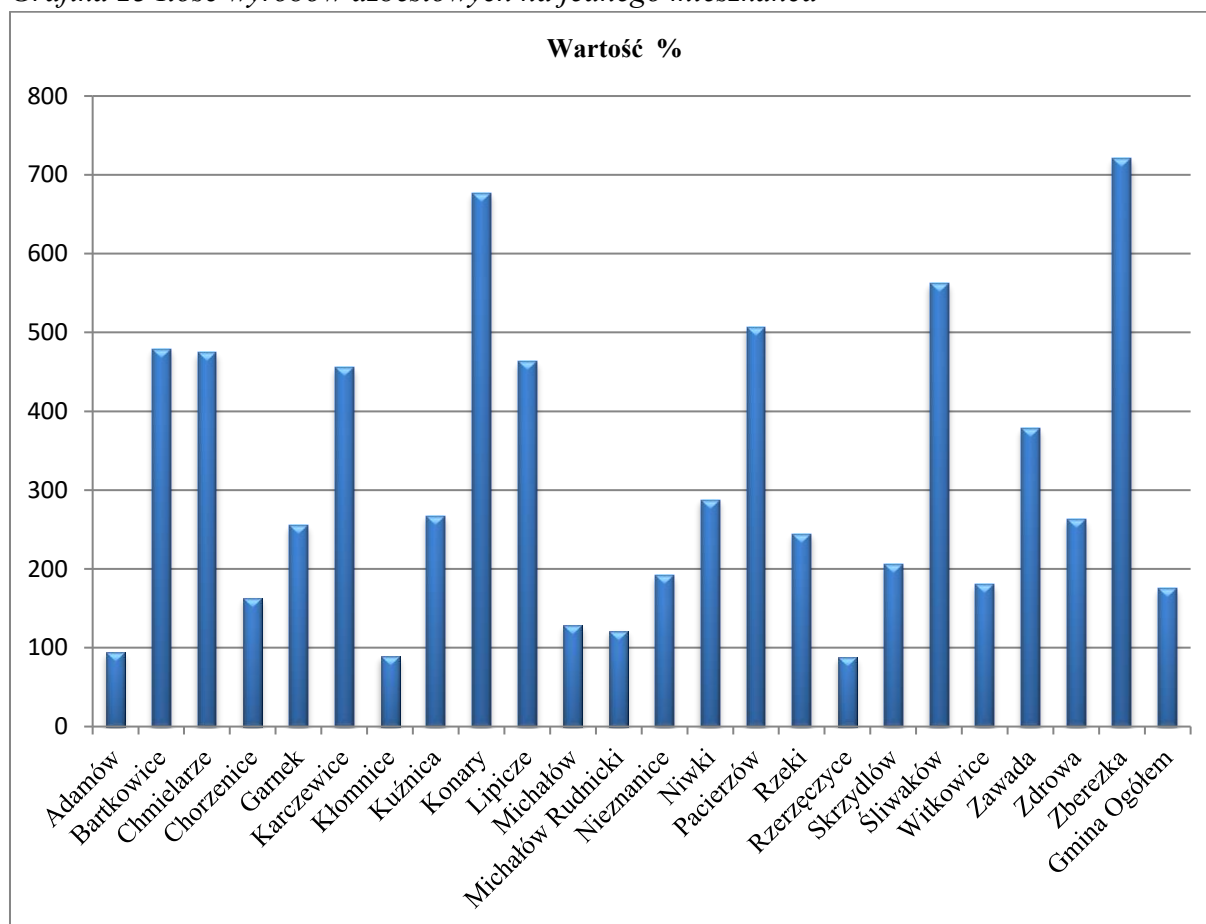
Tabela 21 Ilość zinwentaryzowanych wyrobów azbestowych, ilość unieszkodliwionych wyrobów azbestowych, ilość pozostałych do unieszkodliwienia wyrobów azbestowych, ilość wyrobów azbestowych na jednego mieszkańca

<i>Sołectwo</i>	<i>Ilość zinwentaryzowanych wyrobów azbestowych w kg</i>	<i>ilość unieszkodliwionych wyrobów azbestowych w kg</i>	<i>ilość pozostałych do unieszkodliwienia wyrobów azbestowych w kg</i>	<i>Ilość wyrobów azbestowych na jednego mieszkańca</i>
<i>Adamów</i>	44 792	6 347	38 445	93,76
<i>Bartkowice</i>	170 907	25 287	145 620	479,01
<i>Chmielarze</i>	62 895	9 750	53 145	474,50
<i>Chorzenice</i>	85 246	19 446	65 800	163,27
<i>Garnek</i>	285 700	92 375	193 325	255,04
<i>Karczewice</i>	255 922	55 514	200 408	455,47
<i>Kłomnice</i>	326 913	97 675	229 238	88,95
<i>Konary</i>	423 122	62 882	360 240	677,14
<i>Kuźnica</i>	46 436	14 921	31 515	267,07
<i>Lipicze</i>	185 968	42 843	143 125	463,18

<i>Michałów</i>	36 425	12 747	23 678	127,98
<i>Michałów Rudnicki</i>	31 961	14 741	17 220	121,26
<i>Nieznanice</i>	121 250	23 115	98 135	191,29
<i>Niwki</i>	46 780	7 675	39 105	287,53
<i>Pacierzów</i>	276 813	52 929	223 884	506,52
<i>Rzeki</i>	219 782	66 591	153 191	244,71
<i>Rzerzęczyce</i>	232 517	83 181	149 336	87,94
<i>Skrzydłów</i>	220 395	53 560	166 835	205,46
<i>Śliwaków</i>	48 358	9 013	39 345	562,07
<i>Witkowice</i>	157 435	35 416	122 019	180,50
<i>Zawada</i>	441 215	121 759	319 456	378,05
<i>Zberezka</i>	80 328	16 179	64 149	720,77
<i>Zdrowa</i>	248 789	94 123	154 666	263,03
RAZEM	4 049 949	1 018 069	3 031 880	175,26

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Kłomnicach

Po przeprowadzonej analizie danych wskazano, że w gminie Kłomnice ogółem na jednego mieszkańca przypada 175,26 kg. Największe wskaźniki odnotowano w sołectwach: Zberezka (720,77), Konary (677,14), Śliwaków (562,07), Pacierzów (506,52), Bartkowice (479,01), Chmielarze (474,50).

Grafika 23 Ilość wyrobów azbestowych na jednego mieszkańca

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z UG

W ramach analizy aspektów środowiskowych szczególną uwagę poświęcono problematyce oddziaływania hałasu komunikacyjnego na zabudowę mieszkaniową. Jednym z kluczowych wskaźników w tej kategorii jest odsetek budynków mieszkalnych zlokalizowanych w strefach narażenia na hałas pochodzący z transportu drogowego i kolejowego.

Na terenie gminy Kłomnice głównym źródłem hałasu o charakterze komunikacyjnym jest droga krajowa nr 91 (DK-91), która przecina kilka sołectw: Lipicze, Kłomnice, Witkowie oraz Michałów Rudnicki. W rejonach tych natężenie ruchu drogowego – zwłaszcza samochodów ciężarowych – przekłada się na podwyższony poziom emisji hałasu, który może negatywnie wpływać na komfort życia mieszkańców i stan środowiska akustycznego.

Choć lokalna sieć drogowa, obejmująca drogi powiatowe i gminne, również przyczynia się do generowania hałasu, to jednak jego skala i intensywność są wyraźnie niższe niż w przypadku głównych arterii komunikacyjnych. Niemniej, w godzinach szczytu także te drogi mogą stanowić źródło uciążliwości akustycznych, szczególnie w gęsto zabudowanych obszarach wiejskich. Drugim istotnym źródłem hałasu w gminie jest linia kolejowa, która przebiega przez sołectwa, Kłomnice oraz Rzeczycze. Ruch pociągów – zarówno pasażerskich, jak i towarowych – generuje znaczne natężenie hałasu impulsowego, który może powodować dyskomfort, zwłaszcza w porze nocnej.

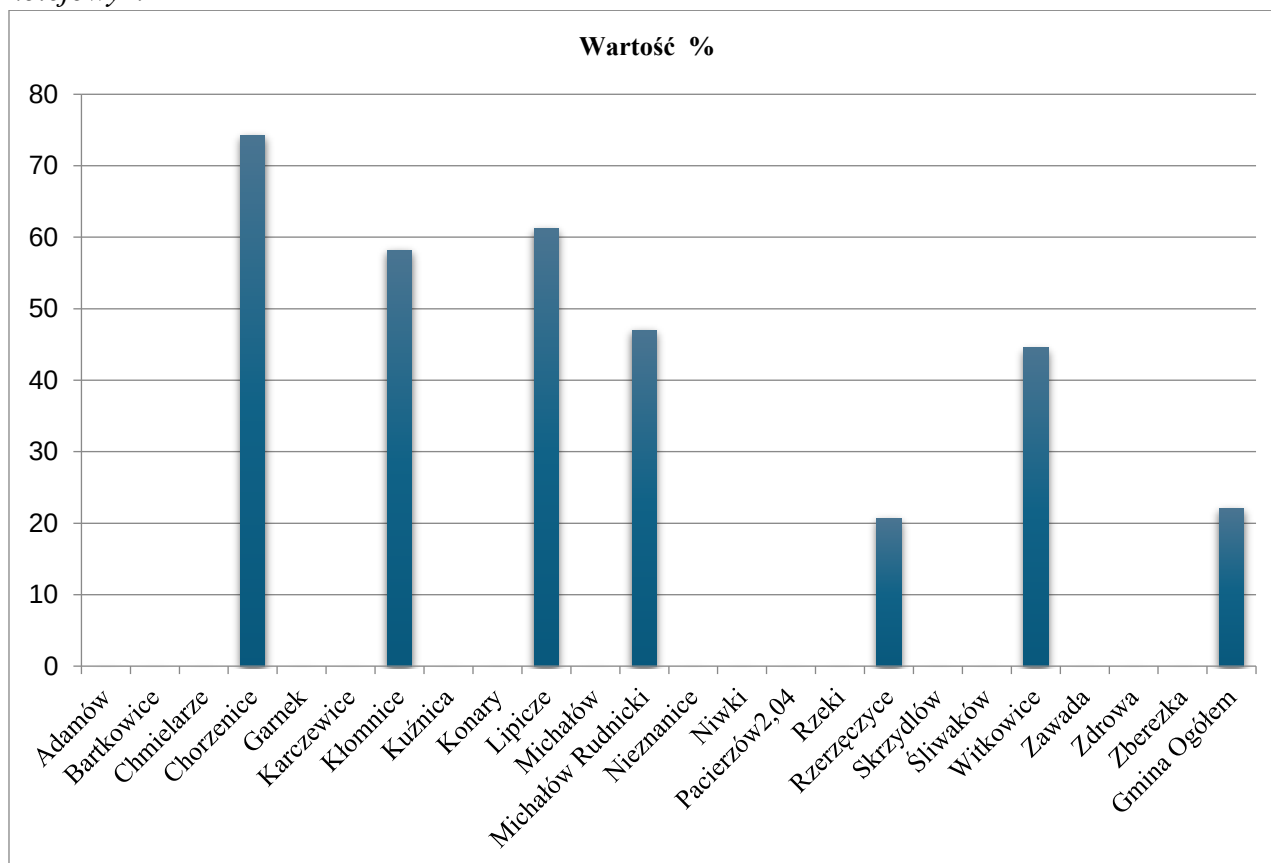
Tabela 22 Budynki mieszkalne zlokalizowane w strefie zagrożenia hałasem drogowym i kolejowym

<i>Sołectwo</i>	<i>Budynki mieszkalne w strefie zagrożenia hałasem drogowym i kolejowym</i>	<i>Liczba budynków mieszkalnych</i>	<i>Udział budynków mieszkalnych w strefie zagrożenia hałasem drogowym i kolejowym</i>
<i>Adamów</i>	0	124	0
<i>Bartkowice</i>	0	124	0
<i>Chmielarze</i>	0	53	0
<i>Chorzenice</i>	127	171	74,27
<i>Garnek</i>	0	337	0
<i>Karczewice</i>	0	177	0
<i>Kłomnice</i>	613	1053	58,21
<i>Kuźnica</i>	0	30	0
<i>Konary</i>	0	216	0
<i>Lipicze</i>	76	124	61,29
<i>Michałów</i>	0	76	0
<i>Michałów Rudnicki</i>	31	66	46,97
<i>Nieznanice</i>	0	169	0
<i>Niwki</i>	0	53	0
<i>Pacierzów</i>	0	187	0
<i>Rzeki</i>	0	255	0
<i>Rzerzeczyce</i>	136	658	20,67
<i>Skrzydłów</i>	0	253	0
<i>Śliwaków</i>	0	32	0
<i>Witkowice</i>	118	265	44,53
<i>Zawada</i>	0	304	0
<i>Zdrowa</i>	0	223	
<i>Zberezka</i>	0	41	
<i>Ogółem Gmina</i>	1101	4991	22,06

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDOT

Na podstawie przeprowadzonych analiz stwierdzono, że w Gminie Kłomnice 22,06% budynków mieszkalnych znajduje się w strefie oddziaływania hałasu drogowego i kolejowego. Najwyższe wartości tego wskaźnika odnotowano w sołectwach: Chorzenice (74,27%), Lipicze (61,29%) oraz Kłomnice (58,21%). Na skalę oddziaływania hałasu istotny wpływ mają przebieg drogi krajowej nr 91 oraz linia kolejowa, które przecinają teren sołectw Kłomnice i Rzerzeczycze.

Grafika 24 Udział budynków mieszkalnych w strefie zagrożenia hałasem drogowym i kolejowym

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDOT

Jednym z kluczowych czynników wpływających na jakość środowiska w gminie jest sposób ogrzewania budynków mieszkalnych. Wciąż znaczna część gospodarstw domowych korzysta z kotłów opalanych paliwami stałymi – przede wszystkim węglem i drewnem. Choć jest to rozwiązanie zakorzenione w lokalnej tradycji i często wynika z ograniczonych możliwości finansowych mieszkańców, to jednocześnie stanowi jedno z głównych źródeł zanieczyszczenia powietrza.

Spalanie paliw stałych, zwłaszcza w przestarzałych piecach, prowadzi do emisji pyłów zawieszonych (PM10 i PM2,5), benzo(a)pirenu oraz innych substancji szkodliwych dla zdrowia. Problem ten nasila się w okresie grzewczym, kiedy to notuje się znaczne pogorszenie jakości powietrza – zarówno w skali lokalnej, jak i regionalnej. Niska emisja generowana przez kotły

w domach jednorodzinnych wpływa na wzrost zachorowalności na choroby układu oddechowego i sercowo-naczyniowego, a także obniża ogólny komfort życia mieszkańców.

Wysoki udział kotłów na paliwo stałe w strukturze źródeł ogrzewania wskazuje na potrzebę wdrażania działań modernizacyjnych. Kluczowe znaczenie mają tu nie tylko programy wsparcia finansowego, umożliwiające wymianę nieefektywnych urządzeń na ekologiczne systemy grzewcze, ale również szeroko zakrojona edukacja ekologiczna. Zmiana nawyków i świadomości społecznej w zakresie wpływu domowych instalacji grzewczych na zdrowie i środowisko jest równie ważna, jak dostęp do środków na ich wymianę.

Tabela 23 Liczba punktów w ewidencji źródeł ciepła, Liczba punktów w ewidencji źródeł ciepła ogrzewanych kotłami na paliwo stałe, udział gospodarstw domowych ogrzewanych kotłami na paliwo stałe

<i>Sołectwo</i>	<i>Liczba punktów w ewidencji źródeł ciepła</i>	<i>Liczba punktów w ewidencji źródeł ciepła ogrzewanych kotłami na paliwo stałe</i>	<i>Udział gospodarstw domowych ogrzewanych kotłami na paliwo stałe</i>
<i>ADAMÓW</i>	<i>149</i>	<i>124</i>	<i>83,2</i>
<i>BARTKOWICE</i>	<i>163</i>	<i>122</i>	<i>74,8</i>
<i>CHMIELARZE</i>	<i>79</i>	<i>70</i>	<i>88,6</i>
<i>CHORZENICE</i>	<i>218</i>	<i>142</i>	<i>65,1</i>
<i>GARNEK</i>	<i>439</i>	<i>358</i>	<i>81,5</i>
<i>KARCZEWICE</i>	<i>219</i>	<i>173</i>	<i>79,0</i>
<i>KŁOMNICE</i>	<i>1487</i>	<i>810</i>	<i>54,5</i>
<i>KONARY</i>	<i>268</i>	<i>233</i>	<i>86,9</i>
<i>KUŹNICA</i>	<i>52</i>	<i>47</i>	<i>90,4</i>
<i>LIPICZE</i>	<i>159</i>	<i>125</i>	<i>78,6</i>
<i>MICHAŁÓW</i>	<i>93</i>	<i>72</i>	<i>77,4</i>
<i>MICHAŁÓW RUDNICKI</i>	<i>78</i>	<i>47</i>	<i>60,3</i>
<i>NIEZNAWICE</i>	<i>246</i>	<i>198</i>	<i>80,5</i>
<i>NIWKI</i>	<i>55</i>	<i>39</i>	<i>70,9</i>
<i>PACIERZÓW</i>	<i>239</i>	<i>194</i>	<i>81,2</i>
<i>RZEKI MAŁE</i>	<i>125</i>	<i>105</i>	<i>84,0</i>
<i>RZEKI WIELKIE</i>	<i>200</i>	<i>168</i>	<i>84,0</i>
<i>RZERZĘCZYCE</i>	<i>826</i>	<i>658</i>	<i>79,7</i>

SKRZYDLÓW	308	260	84,4
ŚLIWAKÓW	46	40	87,0
WITKOWICE	354	277	78,2
ZAWADA	422	352	83,4
ZBEREZKA	59	47	79,7
ZDROWA	293	229	78,2
SUMA	6672	4965	74,4

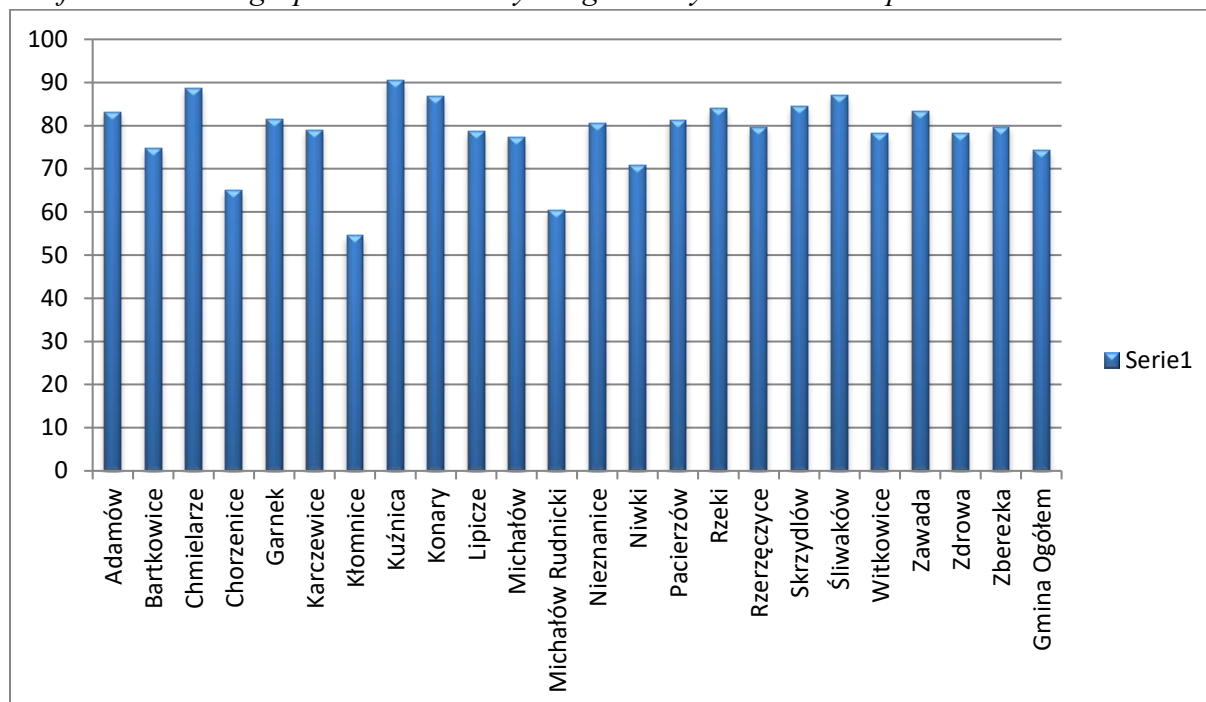
Źródło: opracowanie własne na podstawie ewidencji źródeł ciepła

*Na podstawie danych z ewidencji źródeł ciepła ustalono, że udział gospodarstw domowych korzystających z kotłów na paliwo stałe w skali całej gminy wynosi **74,4%**. Wskaźnik ten wskazuje na wysoki poziom wykorzystania tradycyjnych, emisyjnych źródeł ogrzewania.*

Szczególnie wysokie wartości odnotowano w następujących sołectwach:

- **Kuźnica** – 90,4%
- **Chmielarze** – 88,6%
- **Śliwaków** – 87,0%
- **Konary** – 86,9%
- **Zawada** – 83,4%
- **Adamów** – 83,0%

W wymienionych miejscowościach odsetek gospodarstw korzystających z paliw stałych przekracza 83%, a w niektórych przypadkach sięga nawet powyżej 90%. Tak wysoki udział może wynikać m.in. z ograniczonej dostępności alternatywnych źródeł energii (np. sieci gazowej), uwarunkowań ekonomicznych mieszkańców, a także z utrwalonych nawyków grzewczych.

Grafika 25 Udział gospodarstw domowych ogrzewanych kotłami na paliwo stałe

Źródło: opracowanie własne na podstawie ewidencji źródeł ciepła

4.5. Wskaźniki przestrzenno-funkcjonalne

W analizie przestrzenno-funkcjonalnej skupiono się na określeniu barier przestrzennych oraz czynników wpływających na jakość życia mieszkańców w wybranych obszarach gminy. Przeanalizowano dostępność usług publicznych – takich jak opieka zdrowotna, tereny zielone i rekreacyjne, sieć transportowa i infrastruktura rowerowa. Wszystkie te elementy mają istotny wpływ na codzienne funkcjonowanie oraz ogólny komfort życia mieszkańców.

Jednym z kluczowych wskaźników była dostępność punktów usług publicznych. Do tej kategorii zaliczono m.in. biblioteki, apteki, placówki pocztowe, banki oraz instytucje kultury. Wskaźnik ten wyrażono jako liczbę takich obiektów przypadających na 1000 mieszkańców.

Na terenie gminy znajduje się łącznie 43 punkty usług publicznych, co daje wskaźnik na poziomie 3,89 obiektów na 1000 mieszkańców. Wynik ten odzwierciedla relatywną dostępność podstawowych usług w analizowanym obszarze. W analizie przestrzenno-funkcjonalnej skupiono się na określeniu barier przestrzennych oraz czynników wpływających na jakość życia mieszkańców w wybranych obszarach gminy. Przeanalizowano dostępność usług publicznych – takich jak opieka zdrowotna, tereny zielone i rekreacyjne, sieć transportowa i infrastruktura rowerowa. Wszystkie te elementy mają istotny wpływ na codzienne funkcjonowanie oraz ogólny komfort życia mieszkańców. Jednym z kluczowych wskaźników była dostępność punktów usług publicznych. Do tej kategorii zaliczono m.in. biblioteki, apteki, placówki pocztowe, banki oraz instytucje kultury. Wskaźnik ten wyrażono jako liczbę takich obiektów przypadających na 1000 mieszkańców.

Na terenie gminy Kłomnice znajduje się 41 punktów świadczących usługi publiczne, co przekłada się na wskaźnik 3,2 punktu na 1000 mieszkańców.

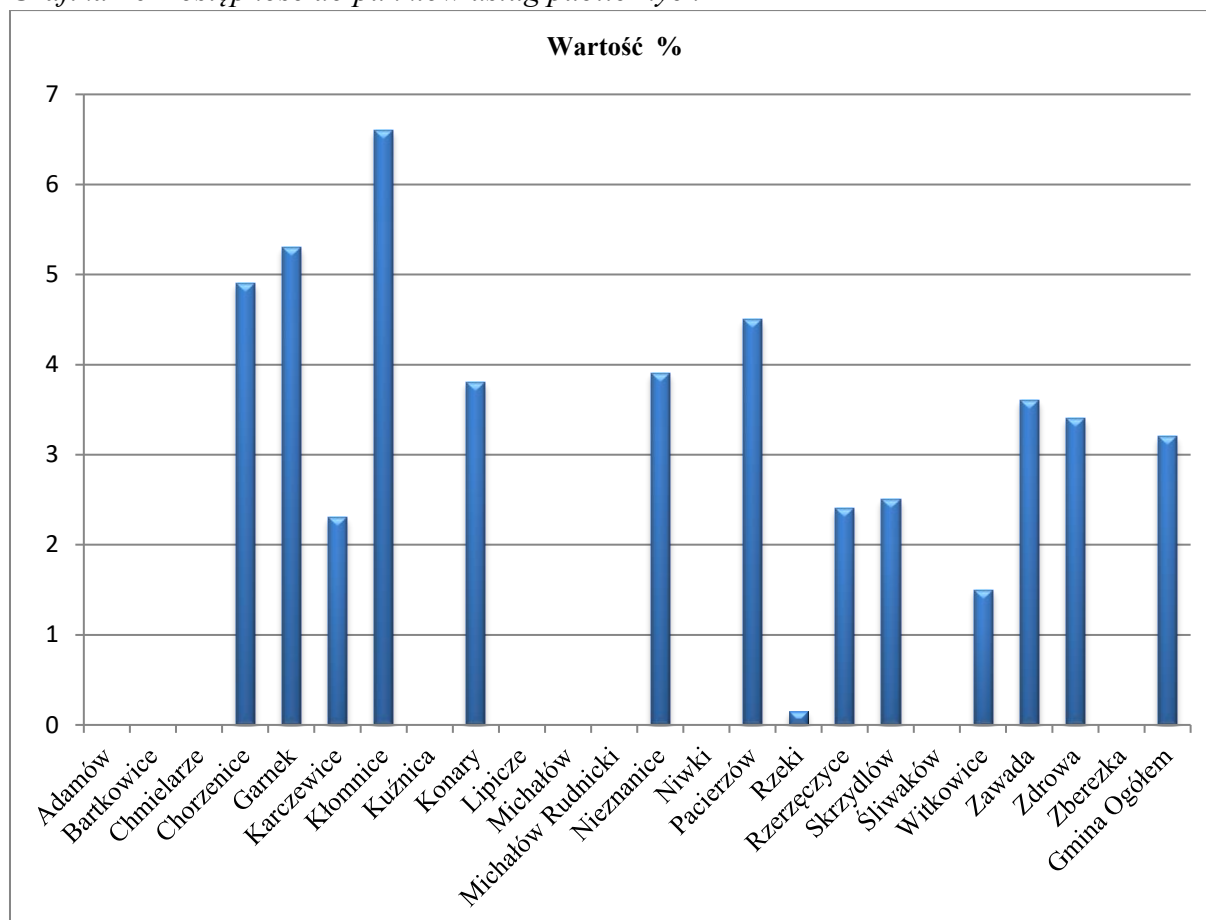
Tabela 24 Dostępność do punktów usług publicznych

Sołectwo	Punkty usług publicznych	Liczba mieszkańców	Dostępność do usług publicznych
<i>Adamów</i>	0	410	0
<i>Bartkowice</i>	0	304	0
<i>Chmielarze</i>	0	112	0
<i>Chorzenice</i>	2	403	4,9
<i>Garnek</i>	4	758	5,3
<i>Karczewice</i>	1	440	2,3
<i>Kłomnice</i>	17	2577	6,6
<i>Kuźnica</i>	0	118	0
<i>Konary</i>	2	532	3,8
<i>Lipicze</i>	0	309	0
<i>Michałów</i>	0	185	0
<i>Michałów Rudn.</i>	0	142	0
<i>Nieznanice</i>	3	513	3,9
<i>Niwki</i>	0	136	0
<i>Pacierzów</i>	2	442	4,5
<i>Rzeki</i>	1	626	0,15
<i>Rzerzeczyce</i>	4	1675	2,4
<i>Skrzydłów</i>	2	812	2,5
<i>Śliwaków</i>	0	70	0
<i>Witkowice</i>	1	676	1,5
<i>Zawada</i>	3	845	3,6
<i>Zdrowa</i>	2	588	3,4
<i>Zberezka</i>	0	89	0
OGÓŁEM GMINA	44	12785	3,2

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UG, BDOT

Najwięcej punktów usług publicznych zlokalizowano w Kłomnicach – 16, co daje wskaźnik 6,2 na 1000 mieszkańców. Na drugim miejscu znajduje się miejscowość Garnek, gdzie odnotowano 4 takie obiekty, co odpowiada wartości 5,3 na 1000 mieszkańców. W jedenastu sołectwach nie zidentyfikowano żadnych punktów świadczących usługi publiczne.

Grafika 26 Dostępność do punktów usług publicznych

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UG, BDOT

Kolejnym z analizowanych wskaźników jest udział terenów rekreacyjnych w całkowitej powierzchni gminy. Parametr ten stanowi miarę zagospodarowania przestrzeni pod kątem funkcji rekreacyjno-wypoczynkowej i odzwierciedla stopień nasycenia tego typu infrastrukturą. Wysoki udział terenów rekreacyjnych w strukturze przestrzennej gminy może wpływać korzystnie na jakość życia mieszkańców oraz sprzyjać rozwojowi funkcji turystycznych.

Na potrzeby niniejszej analizy za tereny rekreacyjne przyjęto place zabaw, siłownie zewnętrzne oraz obiekty małej architektury. Ich dostępność w obrębie lub w pobliżu terenów zamieszkania podnosi atrakcyjność danej lokalizacji. Ilość terenów rekreacyjnych w Gminie Kłomnice wynosi 45,66 ha. Wartość ta przekłada się na wskaźnik 0,31% w powierzchni gminy ogółem.

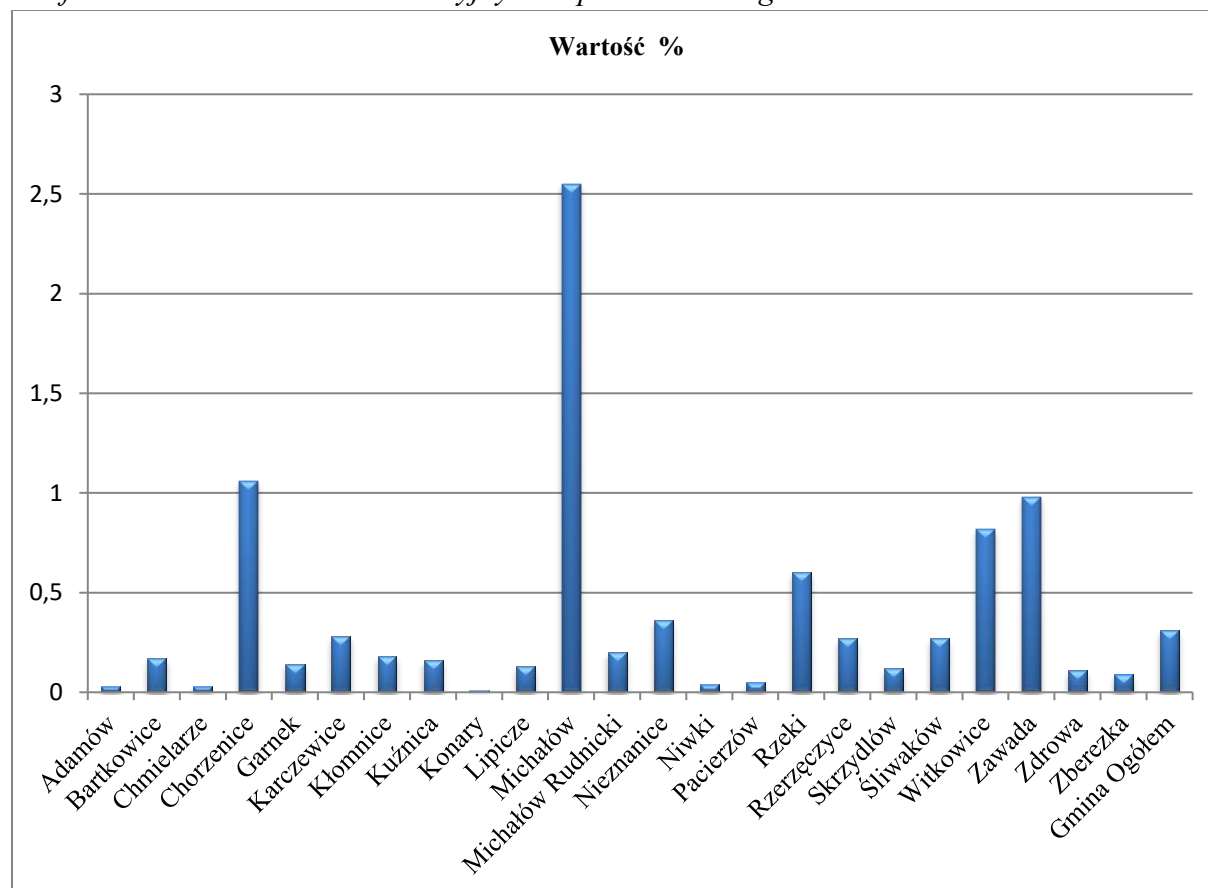
Tabela 25 Udział terenów rekreacyjnych w powierzchni ogółem

<i>Sołectwo</i>	<i>Tereny rekreacyjne</i>	<i>Powierzchnia (ha)</i>	<i>Tereny rekreacyjne w powierzchni ogólnej (%)</i>
<i>Adamów</i>	<i>1</i>	<i>0,15</i>	<i>0,03</i>
<i>Bartkowice</i>	<i>1</i>	<i>0,49</i>	<i>0,17</i>
<i>Chmielarze</i>	<i>1</i>	<i>0,11</i>	<i>0,03</i>
<i>Chorzenice</i>	<i>3</i>	<i>5,74</i>	<i>1,06</i>
<i>Garnek</i>	<i>3</i>	<i>2,92</i>	<i>0,14</i>
<i>Karczewice</i>	<i>2</i>	<i>1,56</i>	<i>0,28</i>
<i>Kłomnice</i>	<i>2</i>	<i>2,23</i>	<i>0,18</i>
<i>Kuźnica</i>	<i>1</i>	<i>0,32</i>	<i>0,16</i>
<i>Konary</i>	<i>1</i>	<i>0,16</i>	<i>0,01</i>
<i>Lipicze</i>	<i>3</i>	<i>0,57</i>	<i>0,13</i>
<i>Michałów</i>	<i>1</i>	<i>2,14</i>	<i>2,55</i>
<i>Michałów Rudn.</i>	<i>1</i>	<i>1,09</i>	<i>0,20</i>
<i>Nieznanice</i>	<i>2</i>	<i>2,68</i>	<i>0,36</i>
<i>Niwki</i>	<i>2</i>	<i>0,83</i>	<i>0,04</i>
<i>Pacierzów</i>	<i>2</i>	<i>0,40</i>	<i>0,05</i>
<i>Rzeki</i>	<i>3</i>	<i>4,95</i>	<i>0,60</i>
<i>Rzerzeczyce</i>	<i>3</i>	<i>5,27</i>	<i>0,27</i>
<i>Skrzydłów</i>	<i>2</i>	<i>1,20</i>	<i>0,12</i>
<i>Śliwaków</i>	<i>1</i>	<i>0,73</i>	<i>0,27</i>
<i>Witkowice</i>	<i>2</i>	<i>2,34</i>	<i>0,82</i>
<i>Zawada</i>	<i>2</i>	<i>8,58</i>	<i>0,98</i>
<i>Zdrowa</i>	<i>2</i>	<i>1,00</i>	<i>0,11</i>
<i>Zberezka</i>	<i>1</i>	<i>0,20</i>	<i>0,09</i>
OGÓŁEM GMINA	41	45,66	0,31

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UG, BDOT

Największa powierzchnia terenów rekreacyjnych występuje w miejscowościach Garnek, Chorzenice, Rzeki oraz Rzerzeczyce. Z kolei sytuację niekorzystną, charakteryzującą się udziałem terenów rekreacyjnych poniżej 0,01 ha lub ich całkowitym brakiem, odnotowano w sześciu sołectwach.

Grafika 27 Udział terenów rekreacyjnych w powierzchni ogółem

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UG, BDOT

4.6. Komunikacja

W ramach przeprowadzonej analizy przestrzenno-funkcjonalnej oceniono stopień obsługi transportowej poszczególnych sołectw. Kluczowym elementem badania było rozmieszczenie przystanków komunikacji zbiorowej w kontekście powierzchni danego obszaru. Opracowany wskaźnik odnosi liczbę przystanków do powierzchni jednostki administracyjnej (sołectwa), co pozwala ocenić gęstość infrastruktury komunikacyjnej i porównać poziom dostępności pomiędzy obszarami wiejskimi.

Na terenie Gminy Kłomnice funkcjonuje łącznie 70 przystanków komunikacji publicznej, rozmieszczonych wzdłuż głównych ciągów komunikacyjnych. Przez gminę przebiega droga krajowa DK-91, która stanowi jedno z najważniejszych połączeń drogowych w regionie, a także sieć dróg powiatowych i lokalnych (gminnych), zapewniających dostęp do mniejszych miejscowości i sąsiednich gmin.

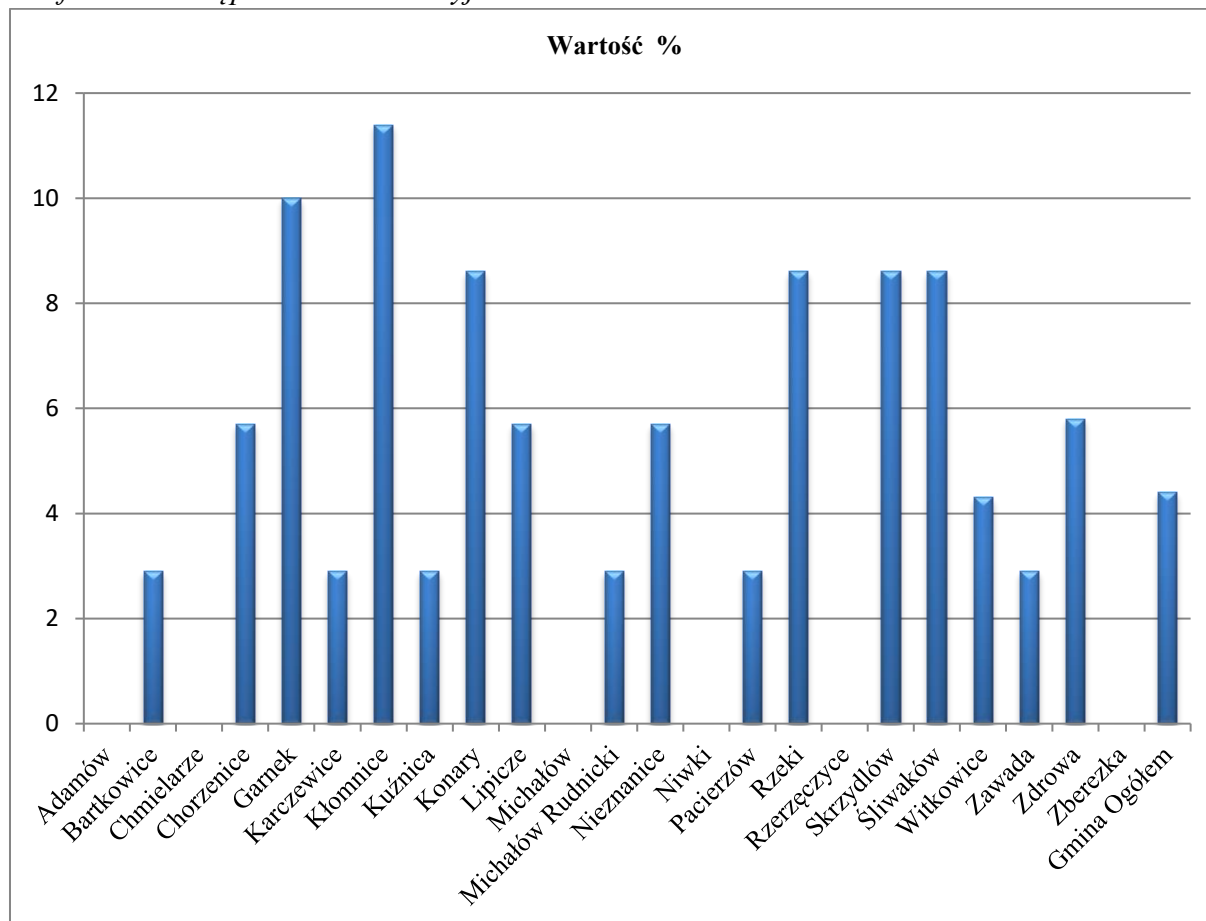
Tabela 26 Dostępność komunikacyjna

<i>Sołectwo</i>	<i>Przystanki w poszczególnych sołectwach</i>	<i>Dostępność komunikacyjna</i>
<i>Adamów</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
<i>Bartkowice</i>	<i>2</i>	<i>2,9</i>
<i>Chmielarze</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
<i>Chorzenice</i>	<i>4</i>	<i>5,7</i>
<i>Garnek</i>	<i>7</i>	<i>10</i>
<i>Karczewice</i>	<i>2</i>	<i>2,9</i>
<i>Kłomnice</i>	<i>8</i>	<i>11,4</i>
<i>Kuźnica</i>	<i>2</i>	<i>2,9</i>
<i>Konary</i>	<i>6</i>	<i>8,6</i>
<i>Lipicze</i>	<i>4</i>	<i>5,7</i>
<i>Michałów</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
<i>Michałów Rudn.</i>	<i>2</i>	<i>2,9</i>
<i>Niezanice</i>	<i>4</i>	<i>5,7</i>
<i>Niwki</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
<i>Pacierzów</i>	<i>2</i>	<i>2,9</i>
<i>Rzeki</i>	<i>6</i>	<i>8,6</i>
<i>Rzerzeczyce</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
<i>Skrzydłów</i>	<i>6</i>	<i>8,6</i>
<i>Śliwaków</i>	<i>6</i>	<i>8,6</i>
<i>Witkowice</i>	<i>3</i>	<i>4,3</i>
<i>Zawada</i>	<i>2</i>	<i>2,9</i>
<i>Zdrowa</i>	<i>4</i>	<i>5,8</i>
<i>Zberezka</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
<i>Gmina Ogółem</i>	<i>70</i>	<i>4,37</i>

Źródło: opracowanie własne, wykaz przystanków

Na podstawie przeanalizowanych danych stwierdzono, że najwyższą dostępnością komunikacyjną charakteryzują się sołectwa: Kłomnice (11,4), Garnek (10), Skrzydlów (8,6), Rzeki (8,6), Konary (8,6), Śliwaków (8,6). Sześć miejscowości nie jest skomunikowanych z główną linią transportu publicznego. Warto również podkreślić, że miejscowości Kłomnice i Rzerzeczycze posiadają dodatkowe połączenia kolejowe obsługiwane przez PKP, co znacząco zwiększa ich dostępność komunikacyjną.

Grafika 28 Dostępność komunikacyjna

Źródło: opracowanie własne, wykaz przystanków

Wskaźniki techniczne

Końcowy zakres analizy dotyczy kluczowych zagadnień technicznych związanych z jakością i funkcjonalnością infrastruktury publicznej, w szczególności w obszarze termomodernizacji budynków oraz ich dostosowania do potrzeb osób ze szczególnymi wymaganiami. Obie te kwestie odgrywają istotną rolę nie tylko w kontekście użytkowym, ale także w kreowaniu pozytywnego i nowoczesnego wizerunku danego obszaru.

Zidentyfikowanie obiektów wymagających modernizacji energetycznej stanowi podstawę dla planowania działań zmierzających do zwiększenia efektywności energetycznej, ograniczenia strat ciepła oraz obniżenia kosztów eksploatacyjnych. Realizacja takich

inwestycji przyczynia się bezpośrednio do poprawy jakości powietrza i realizacji lokalnych celów klimatycznych, co wpisuje się w szersze strategie zrównoważonego rozwoju.

Równocześnie konieczna jest ocena stanu dostępności architektonicznej obiektów użyteczności publicznej. Dostosowanie infrastruktury do potrzeb osób z niepełnosprawnościami, seniorów, opiekunów z małymi dziećmi oraz innych grup o ograniczonej mobilności to warunek niezbędny do zapewnienia równego dostępu do usług publicznych oraz budowania inkluzyjnej przestrzeni społecznej.

Przeprowadzona analiza umożliwia wskazanie priorytetowych obszarów interwencji technicznych, które powinny zostać uwzględnione w kolejnych etapach planowania strategicznego i inwestycyjnego.

Tabela 27 Analiza obiektów publicznych pod kątem konieczności termomodernizacji

Sołectwo	Obiekty publiczne wymagające termomodernizacji	Obiekty użyteczności publicznej w sołectwie ogółem	Udział obiektów użyteczności publicznej wymagających termomodernizacji w ogólnej liczbie budynków (%)
<i>Adamów</i>	<i>1</i>	<i>1</i>	<i>100,0</i>
<i>Bartkowice</i>	<i>0</i>	<i>1</i>	<i>0</i>
<i>Chmielarze</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
<i>Chorzenice</i>	<i>0</i>	<i>1</i>	<i>0</i>
<i>Garnek</i>	<i>4</i>	<i>6</i>	<i>66,7</i>
<i>Karczewice</i>	<i>1</i>	<i>1</i>	<i>100</i>
<i>Kłomnice</i>	<i>9</i>	<i>13</i>	<i>69,2</i>
<i>Kuźnica</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
<i>Konary</i>	<i>1</i>	<i>2</i>	<i>50,0</i>
<i>Lipicze</i>	<i>1</i>	<i>1</i>	<i>100,0</i>
<i>Michałów</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
<i>Michałów Rudn.</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
<i>Nieznanice</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>66,7</i>
<i>Niwki</i>	<i>1</i>	<i>1</i>	<i>100,0</i>
<i>Pacierzów</i>	<i>1</i>	<i>1</i>	<i>100,0</i>
<i>Rzeki</i>	<i>2</i>	<i>2</i>	<i>100,0</i>

<i>Rzerzeczyce</i>	5	6	83,3
<i>Skrzydłów</i>	1	2	50,0
<i>Śliwaków</i>	0	1	0
<i>Witkowice</i>	3	3	100,0
<i>Zawada</i>	3	3	100,0
<i>Zdrowa</i>	1	2	50,0
<i>Zberezka</i>	0	0	0
OGÓŁEM GMINA	35	50	70%

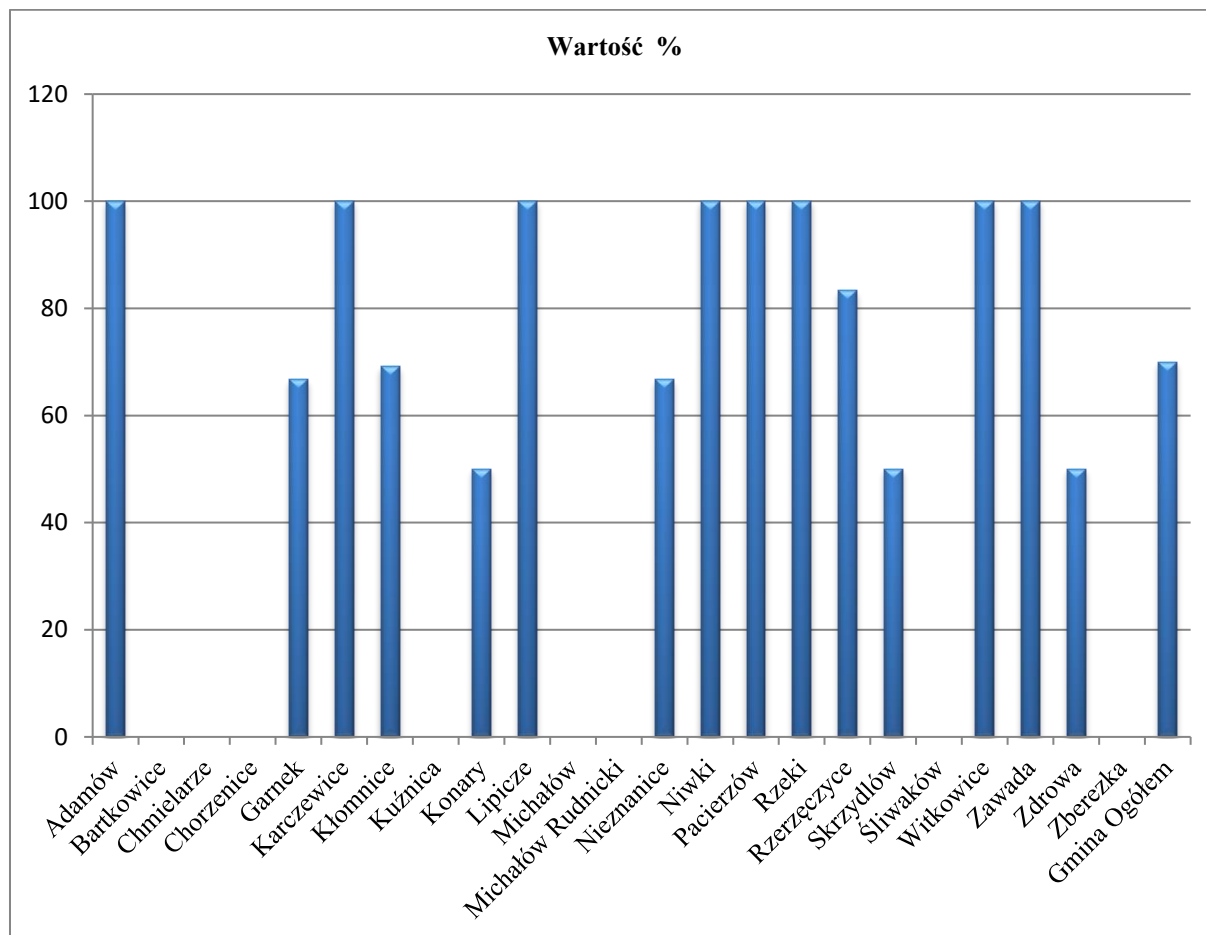
Zródło: opracowanie własne (wykaz obiektów publicznych)

W wyniku przeprowadzonej analizy stanu technicznego budynków znajdujących się na terenie gminy, ze szczególnym uwzględnieniem konieczności przeprowadzenia prac termomodernizacyjnych, ustalono, że aż 70% obiektów kwalifikuje się do modernizacji energetycznej. Wskazuje to na znaczącą skalę potrzeb w zakresie poprawy efektywności energetycznej budynków gminnych, co może przełożyć się na zmniejszenie kosztów eksploatacyjnych, poprawę komfortu użytkowników oraz ograniczenie emisji zanieczyszczeń do atmosfery.

Najwyższe wskaźniki budynków wymagających termomodernizacji odnotowano w następujących sołectwach: Zawada, Witkowice, Rzeki, Lipicze, Karczewice oraz Adamów – we wszystkich tych miejscowościach wszystkie poddane analizie obiekty (100%) zakwalifikowano jako wymagające działań modernizacyjnych. W sołectwie Rzerzeczyce wskaźnik ten również był bardzo wysoki i wyniósł 83,3%.

Powyższe dane jednoznacznie wskazują na potrzebę opracowania kompleksowego programu termomodernizacji, uwzględniającego zarówno działania inwestycyjne, jak i możliwość pozyskania zewnętrznych źródeł finansowania, np. z funduszy krajowych lub Unii Europejskiej. Takie podejście pozwoliłoby nie tylko podnieść standard techniczny budynków, lecz także przyczynić się do realizacji celów związanych z polityką klimatyczną i energetyczną.

Grafika 29 Udział obiektów użyteczności publicznej wymagających termomodernizacji w ogólnej liczbie budynków

Źródło: opracowanie własne (wykaz obiektów publicznych)

Kolejnym istotnym wskaźnikiem, który należy uwzględnić w analizie stanu infrastruktury gminnej, jest stopień dostosowania obiektów użyteczności publicznej do obowiązujących standardów dostępności. Chodzi tu przede wszystkim o spełnianie wymogów w zakresie dostosowania architektonicznego, technicznego i funkcjonalnego budynków do potrzeb osób z niepełnosprawnościami, seniorów oraz innych grup o ograniczonej mobilności.

Wskaźnik ten odzwierciedla nie tylko stan fizyczny infrastruktury, ale również poziom zaawansowania działań na rzecz inkluzji i równych szans w dostępie do usług publicznych.

Tabela 28 Udział obiektów użyteczności publicznej wymagających dostosowania do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami

<i>Sołectwo</i>	<i>Obiekty użyteczności publicznej w sołectwie ogółem</i>	<i>Ilość obiektów użyteczności publicznej wymagających dostosowania</i>	<i>Udział obiektów użyteczności publicznej wymagających dostosowania w ogólnej liczbie budynków (%)</i>
<i>Adamów</i>	<i>1</i>	<i>1</i>	<i>100,0</i>
<i>Bartkowice</i>	<i>1</i>	<i>1</i>	<i>100</i>
<i>Chmielarze</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
<i>Chorzenice</i>	<i>1</i>	<i>1</i>	<i>100</i>
<i>Garnek</i>	<i>6</i>	<i>6</i>	<i>100</i>
<i>Karczewice</i>	<i>1</i>	<i>1</i>	<i>100</i>
<i>Kłomnice</i>	<i>9</i>	<i>13</i>	<i>69,2</i>
<i>Kuźnica</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
<i>Konary</i>	<i>2</i>	<i>2</i>	<i>100,0</i>
<i>Lipicze</i>	<i>1</i>	<i>1</i>	<i>100,0</i>
<i>Michałów</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
<i>Michałów Rudn.</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
<i>Nieznanice</i>	<i>3</i>	<i>3</i>	<i>100,0</i>
<i>Niwki</i>	<i>1</i>	<i>1</i>	<i>100,0</i>
<i>Pacierzów</i>	<i>1</i>	<i>1</i>	<i>100,0</i>
<i>Rzeki</i>	<i>2</i>	<i>2</i>	<i>100,0</i>
<i>Rzerzeczyce</i>	<i>6</i>	<i>6</i>	<i>83,3</i>
<i>Skrzydłów</i>	<i>1</i>	<i>2</i>	<i>50,0</i>
<i>Śliwaków</i>	<i>0</i>	<i>1</i>	<i>0</i>
<i>Witkowice</i>	<i>3</i>	<i>3</i>	<i>100,0</i>
<i>Zawada</i>	<i>3</i>	<i>3</i>	<i>100,0</i>
<i>Zdrowa</i>	<i>2</i>	<i>2</i>	<i>100,0</i>
<i>Zberezka</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
OGÓŁEM	44	50	88 %

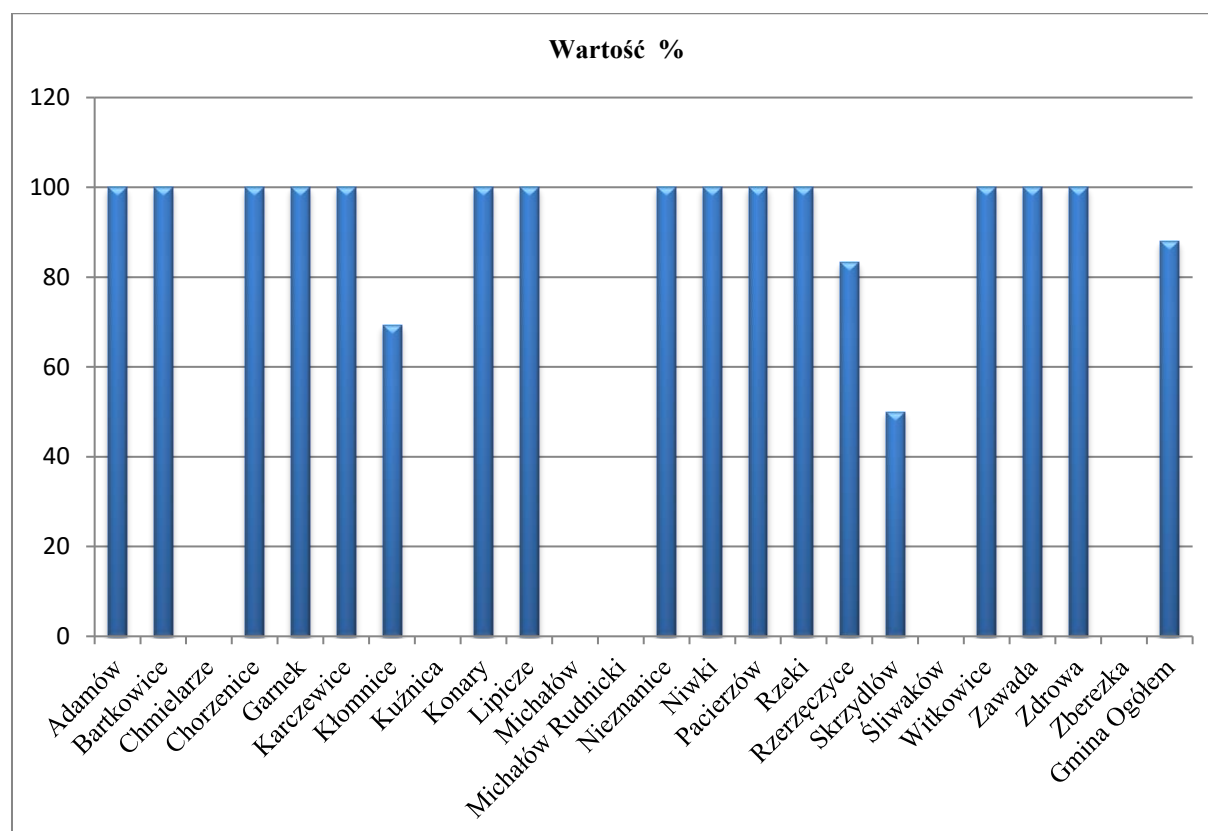
Źródło: opracowanie własne (wykaz obiektów publicznych)

Analiza dostępnych danych dotyczących dostosowania obiektów użyteczności publicznej do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami wskazuje, że aż 90% budynków wymaga w tym zakresie modernizacji. Tak wysoki wskaźnik niedostosowania jednoznacznie potwierdza istnienie istotnych barier architektonicznych i funkcjonalnych, które ograniczają równy dostęp do przestrzeni publicznej dla znacznej części mieszkańców, w szczególności osób z niepełnosprawnościami, osób starszych oraz rodziców z małymi dziećmi.

Najwyższy odsetek obiektów wymagających dostosowania odnotowano w sołectwach: Adamów, Bartkowice, Garnek, Karczewice, Konary, Lipicze, Nieznanice, Niwki, Pacierzów, Rzerzeczyce, Witkowice, Zawada oraz Zberezka. We wszystkich tych miejscowościach zdecydowana większość lub wszystkie budynki publiczne nie spełniają obecnych standardów dostępności.

Zaobserwowane nieprawidłowości wskazują na konieczność podjęcia kompleksowych działań modernizacyjnych, obejmujących zarówno przystosowanie istniejącej infrastruktury, jak i uwzględnianie zasad projektowania uniwersalnego przy planowaniu nowych inwestycji. Systemowe podejście do kwestii dostępności powinno stać się integralną częścią strategii rozwoju gminy, z uwzględnieniem możliwości pozyskiwania dofinansowania ze źródeł krajowych i unijnych.

Grafika 30 Udział obiektów użyteczności publicznej wymagających dostosowania do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami w ogólnej liczbie budynków (%)

Źródło: opracowanie własne UG na podstawie ewidencji budynków

Podsumowanie

W wyniku przeprowadzonej diagnozy, opartej na zestawie kryteriów delimitacyjnych zgodnych z obowiązującymi wytycznymi w zakresie rewitalizacji, dokonano identyfikacji obszarów Gminy Kłomnice, w których występuje największe natężenie negatywnych zjawisk rozwojowych. Analiza umożliwiła precyzyjne wyodrębnienie terenów spełniających ustawową definicję obszarów zdegradowanych, charakteryzujących się znaczącym i trwałym kryzysem społeczno-gospodarczym oraz przestrzennym.

W zidentyfikowanych lokalizacjach stwierdzono kumulację niekorzystnych zjawisk społecznych, w tym m.in. niski poziom aktywności społecznej i obywatelskiej, wysoki poziom bezrobocia i bierności zawodowej, ubóstwo, problemy związane z wykluczeniem społecznym oraz ograniczony dostęp do podstawowych usług publicznych. Towarzyszy im również występowanie co najmniej jednego zjawiska kryzysowego w innych sferach funkcjonowania gminy – gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej lub technicznej. Przejawia się to m.in. w niedostatecznym rozwoju lokalnej przedsiębiorczości, niskiej jakości infrastruktury, degradacji środowiska naturalnego czy nieefektywnym zagospodarowaniu przestrzennym.

Skala i charakter występujących problemów wskazują na potrzebę wdrożenia kompleksowych i zintegrowanych działań rewitalizacyjnych, które nie tylko przyczynią się do poprawy stanu infrastruktury czy przestrzeni publicznej, ale przede wszystkim będą wspierać odbudowę kapitału społecznego, wzmacnianie lokalnych więzi oraz zwiększanie aktywności mieszkańców.

Zidentyfikowanie obszarów zdegradowanych stanowi kluczowy etap w procesie planowania polityki rewitalizacji, umożliwiający racjonalne i celowe ukierunkowanie interwencji publicznej. Efektywne przeciwdziałanie degradacji i wykluczeniu społecznemu na tych terenach wymaga zarówno systemowego podejścia, jak i partycypacyjnego modelu działania, angażującego lokalną społeczność, instytucje publiczne oraz partnerów społecznych i gospodarczych. Tylko w ten sposób możliwe będzie trwałe i zrównoważone przywrócenie tym obszarom zdolności do pełnienia istotnych funkcji społecznych, gospodarczych i przestrzennych w strukturze gminy. Proces wyznaczania obszaru zdegradowanego opiera się przede wszystkim na diagnozie trudnych sytuacji społecznych, które stanowią jego główną cechę. Ustawa o rewitalizacji precyzuje, że taki obszar musi charakteryzować się nie tylko poważnymi problemami społecznymi, ale również co najmniej jednym istotnym deficytem w innych dziedzinach: gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej lub technicznej.

W celu uchwycenia skali i lokalizacji tych trudności, przygotowano zestawienie wskaźników obejmujących wszystkie wymienione obszary. Dodatkowo, dla każdej ze sfer określono liczbę występujących tam zjawisk kryzysowych, co pozwala na precyzyjne wskazanie terenów, gdzie problemy poza społeczne są szczególnie dotkliwe.

Tabela 29 podsumowanie analizy obszarów-sfera społeczna - wartości wskaźników

Źródło: opracowanie własne

Sołectwo	Przyrost naturalny na 1000 mieszkańców	Saldo migracji na 1000 mieszkańców	Udział osób bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym	Udział liczby ludności korzystającej z pomocy społecznej w liczbie ludności w 2024 r.	Udział osób korzystających z pomocy społecznej ze względu na ubóstwo	Udział osób korzystających z pomocy społecznej ze względu na niepełnosprawność	Udział osób korzystających z pomocy społecznej ze względu na bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych w 2024r.	Udział osób korzystających z pomocy społecznej ze względu na przemoc w rodzinie	Udział osób korzystających z pomocy społecznej ze względu na uzależnienia w poszczególnych sołectwach w 2024 r.	Udział interwencji policyjnych na 1000 mieszkańców w poszczególnych sołectwach w 2024 r.	Liczba organizacji pozarządowych w przeliczeniu na 1000 mieszkańców	Odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w poszczególnych sołectwach w 2024 r.
Adamów	3,04	9,12	3,22	7,8	0,73	2,19	2,68	0,48	0,48	9,75	2,44	75
Bartkowice	-3,29	-6,58	4,66	7,56	0,98	2,63	1,32	2,63	0	3,28	3,29	78,57
Chmielarze	-1,78	8,93	0	1,78	0,89	0,89	0	0	0	0	0	75
Chorzenice	0,25	2,48	3,45	3,47	0,5	1,49	0,99	0	0,5	9,92	9,92	52,63
Garnek	-0,53	11,87	2,09	2,77	5,83	1,58	1,01	2,37	0	11,87	5,27	70,58
Karczewice	0,23	4,55	2,57	4,77	1,37	1,81	1,82	0	0	9,1	6,81	100
Kłomnice	-0,74	1,91	2,08	2,49	0,31	1,01	0,62	0,54	0,39	75,28	5,45	70,7
Kuźnica	0,84	8,47	0	0,85	0	0,85	0	0	0	0	8,47	71,42
Konary	-1,31	-15,04	1,76	2,82	0,38	1,32	0,75	0	0,37	0	1,88	64,28
Lipicze	-1,94	-9,71	2,96	3,56	0,97	0,97	0,32	0,97	0,32	6,47	3,24	100
Michałów	0	16,22	3,05	6,49	2,16	0	2,16	0	1,29	32,43	0	100
Michałów Rudnicki	-1,41	-7,04	5,43	4,93	1,41	0,7	1,41	0	1,41	7,04	0	20
Nieznanice	0,39	-3,9	2,33	4,48	0,58	0,78	1,17	1,17	0,78	9,74	3,9	36,36
Niwki	0	14,71	3,57	4,41	0	0,74	0,74	2,94	0	0	0	60
Pacierzów	-0,23	-2,26	4,48	2,04	0,22	1,36	0,23	0	0,23	4,52	4,52	91,3
Rzeki	-2,27	-1,6	2,32	4,47	0,64	1,28	0,8	1,6	0,16	7,98	4,79	86,8
Rzerzeczyce	-0,24	-2,94	2,51	1,61	0,64	0,6	0,36	0,18	0,24	11,94	3,58	98,11
Skrzydłów	-0,98	2,47	1,95	3,33	0,12	0,74	0,74	1,39	0,37	38,18	3,69	61,53
Śliwaków	0	0	0	4,29	1,43	2,86	0	0	0	0	0	100
Witkowice	-1,31	5,92	1,38	2,37	0,3	0,89	0,89	0	0,29	63,61	0	86,66
Zawada	-1,18	0	2,06	1,89	0,12	1,07	0,12	0,47	0,12	11,83	7,1	66,66
Zdrowa	-1,02	5,1	2,64	3,74	0,51	0	1,53	1,36	0,34	3,4	5,1	65,38
Zberezka	-3,37	44,94	0	2,25	0	2,25	0	0	0	0	0	100
Gmina ogółem	-0,6	1,33	2,39	3,34	0,52	1,06	0,81	0,63	0,32	27,06	4,3	74,8

Tabela Podsumowanie analizy obszarów - sfera społeczna - wartości zestandaryzowane

Sołectwo	Przyrost naturalny na 1000 mieszkańców	Saldo migracji na 1000 mieszkańców	Udział osób bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym	Udział liczby ludności korzystającej z pomocy społecznej w liczbie ludności w 2024 r.	Udział osób korzystających z pomocy społecznej z względu na ubóstwo	Udział osób korzystających z pomocy społecznej z względu na niepełnosprawność	Udział osób korzystających z pomocy społecznej z względu na bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych w 2024r.	Udział osób korzystających z pomocy społecznej z względu na przemoc w rodzinie	Udział osób korzystających z pomocy społecznej z względu na uzależnienia w poszczególnych sołectwach w 2024 r.	Udział interwencji policyjnych na 1000 mieszkańców w poszczególnych sołectwach w 2024 r.	Liczba organizacji pozarządowych w przeliczeniu na 1000 mieszkańców	Odszetk dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w poszczególnych sołectwach w 2024 r.	Syntetyczny wskaźnik degradacji
Adamów	-1,67	-0,45	0,58	2,26	-0,09	1,31	2,51	-0,23	0,41	-0,2	0,34	0,01	4,78
Bartkowice	2,91	0,88	1,56	2,13	0,11	1,91	0,64	2,05	-0,82	-0,52	0,05	-0,16	10,74
Chmielarze	1,82	-0,43	-1,61	-1,03	0,04	0,45	-1,16	-0,74	-0,82	-0,69	1,17	0,01	15,52
Chorzenice	-0,34	0,11	0,73	-0,1	-0,28	0,36	0,19	-0,74	0,46	-0,19	-2,19	1,06	-0,93
Garnek	0,14	-0,68	-0,19	-0,49	4,16	0,49	0,22	1,78	-0,82	-0,09	-0,62	0,22	4,12
Karczewice	-0,36	-0,06	0,14	0,61	0,44	0,8	1,33	-0,74	-0,82	-0,23	-1,14	-1,16	3,19
Kłomnice	1,07	0,16	-0,2	0,64	-0,44	-0,28	-0,32	-0,17	0,18	3,07	-0,68	0,21	3,24
Kuźnica	-0,08	-0,39	-1,61	-1,5	-0,7	-0,5	-1,16	-0,74	-0,82	-0,69	-1,7	0,18	-9,71
Konary	1,48	1,59	-0,41	-0,46	-0,38	0,14	-0,14	-0,74	0,13	-0,69	0,53	0,52	-6,47
Lipicze	1,93	1,14	0,4	-0,05	0,11	-0,34	-0,73	0,29	0	-0,36	0,07	-1,16	1,3
Michałów	0,52	-1,05	0,46	1,54	1,1	-1,65	1,79	-0,74	2,49	0,93	1,17	-1,16	5,4
Michałów Rudnicki	1,55	0,92	2,08	0,69	0,47	-0,7	0,77	-0,74	2,79	-0,33	1,17	2,6	6,7
Nieznanice	-0,25	0,65	-0,02	0,45	-0,22	-0,59	0,44	0,5	1,18	-0,2	-0,15	1,83	3,62
Niwki	0,53	-0,92	0,82	0,41	-0,7	-0,65	-0,15	2,38	-0,82	-0,69	1,17	0,72	2,1
Pacierzów	0,7	5,12	1,44	-0,89	-0,52	0,19	-0,85	-0,74	0,23	-0,46	-0,36	-0,75	5,72
Rzeki	2,17	0,46	-0,03	0,44	-0,17	0,08	-0,07	0,96	0,41	-0,29	-0,45	-0,54	2,97
Rzerzeczyce	0,7	0,57	0,1	-1,12	-0,17	-0,84	-0,67	-0,55	-0,21	-0,09	-0,04	-1,07	-3,39
Skrzydłów	1,24	0,11	-0,29	-0,18	-0,6	-0,65	-0,15	0,73	0,13	1,22	-0,08	0,65	-0,42
Śliwaków	0,53	0,32	-1,61	0,34	0,49	2,22	-1,16	-0,74	-0,82	-0,69	1,17	-1,16	-1,11
Witkowice	1,48	-0,18	-0,67	-0,7	-0,45	-0,45	0,05	-0,74	-0,08	2,48	1,17	-0,54	1,37
Zawada	1,38	0,32	-0,21	-0,97	-0,6	-0,2	-1	-0,24	-0,51	-0,1	-1,24	0,4	0,26
Zdrowa	1,27	-0,11	0,18	0,04	-0,28	-1,65	0,93	0,7	0,05	-0,52	-0,56	0,46	0,51
Zberezka	2,97	-3,47	-1,61	-0,77	-0,7	1,39	-1,16	-0,74	-0,82	-0,69	1,17	-1,16	-5,59

Źródło: opracowanie własne

Tabela 30 Podsumowanie analizy obszarów - pozostałe sfery

Sołectwa	Sfery										Liczba spełnionych kryteriów
	Sfera gospodarcza		Sfera środowiskowa			Sfera przestrzenno-funkcjonalna			Sfera techniczna		
	Liczba podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym	2024 -zmiana liczby podmiotów w stosunku do 2021 r.	Ilość wyrobów azbestowych na 1 mieszkańca (kg)	Udział budynków mieszkalnych znajdujących się w strefie zagrożenia hałasem drogowym i kolejowym	Udział gospodarstw domowych ogrzewanych kotłami na paliwa stałe	Dostępność usług publicznych	Tereny rekreacyjne w powierzchni ogółem	Dostępność komunikacyjna	Udział obiektów użyteczności publicznej wymagających termomodernizacji w ogólnej liczbie budynków	Udział obiektów użyteczności publicznej wymagających dostosowania do osób ze szczególnymi potrzebami	
Adamów	7,7	22,2	93,76	0%	83,20%	0	0,03%	0,00%	100,00%	100%	7/10
Bartkowice	15,5	20,1	479,1	0%	74,80%	0	0,17%	2,90%	0,00%	100%	6/10
Chmielarze	4,7	-57,2	474,5	0%	88,60%	0	0,03%	0,00%	0,00%	0%	7/10
Chorzenice	16,8	6,3	163,27	74,27%	65,10%	4,9	1,06%	5,70%	0,00%	100%	2/10
Garnek	13,4	24	255,04	0%	81,50%	5,3	0,14%	10,00%	66,70%	100%	5/10
Karczewice	8,5	40,9	455,47	0%	79%	2,3	0,28%	2,90%	100,00%	100%	7/10
Kłomnice	15,2	12,6	88,95	58,21%	54,50%	6,6	0,18%	11,40%	69,20%	69,20%	3/10
Kuźnica	10,8	4	267,07	0%	90,40%	0	0,16%	2,90%	0,00%	0%	8/10
Konary	9,1	11	677,14	0%	86,90%	3,8	0,01%	8,60%	50,00%	100%	6/10
Lipicze	7,9	19,7	463,18	61,29%	78,60%	0	0,13%	5,70%	100,00%	100%	8/10
Michałów	8,4	121	127,98	0%	77,40%	0	2,55%	0,00%	0,00%	0%	4/10
Michałów Rudnicki	14,1	90,5	121,26	46,97%	60,30%	0	0,20%	2,90%	0,00%	0%	4/10
Nieznalice	9,3	3,3	191,29	0%	80,50%	3,9	0,36%	5,70%	66,70%	100%	6/10
Niwki	5,9	73,5	287,53	0%	70,90%	0	0,04%	0,00%	100,00%	100%	7/10
Pacierzów	15,3	35,4	506,52	0%	81,20%	4,5	0,05%	2,90%	100,00%	100%	6/10
Rzeki	11,4	37,3	244,71	0%	84%	0,15	0,60%	8,60%	100,00%	100%	5/10
Rzerzęczyce	8,2	7,6	87,94	20,67%	79,70%	2,4	0,27%	0,00%	83,30%	83,30%	6/10
Skrzydłów	4,7	7,8	205,46	0%	84,40%	2,5	0,12%	8,60%	50,00%	50%	5/10
Śliwaków	15,8	24,4	562,07	0%	87%	0	0,27%	8,60%	0,00%	0%	5/10
Witkowice	12,9	0	180,5	44,53%	78,20%	1,5	0,82%	4,30%	100,00%	100%	8/10
Zawada	7,5	-6,2	378,05	0%	83,40%	3,6	0,98%	2,90%	100,00%	100%	7/10
Zdrowa	7,9	-15	263,03	0%	78,20%	3,4	0,11%	5,80%	50,00%	100%	6/10
Zberezka	9,5	17,3	720,77	0%	79,70%	0	0,09%	0,00%	0,00%	0%	7/10
Ogółem Gmina	10,9	4,8	175,26	22,06%	74,40%	3,2	0,31%	4,37%	70,00%	88%	

Źródło: opracowanie własne

5. Wyznaczenie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji

W wyniku przeprowadzonej diagnozy, obejmującej ocenę stopnia nasilenia i koncentracji negatywnych zjawisk w sferze społecznej, przestrzennej, środowiskowej, technicznej i gospodarczej, wyznaczono obszar zdegradowany. Jego delimitacja została oparta zarówno na intensywności problemów, jak i na strategicznym znaczeniu danego terenu dla rozwoju społeczno-gospodarczego gminy oraz na potencjale przeprowadzenia skutecznych działań naprawczych.

Na podstawie zestandaryzowanych wskaźników diagnostycznych, obejmujących sferę społeczną oraz pozostałe sfery problemowe, wskazano obszary, dla których syntetyczna wartość wskaźnika przekroczyła próg dodatni, co oznacza istotne natężenie negatywnych zjawisk. Obszar zdegradowany objął następujące sołectwa: Adamów, Bartkowice, Chmielarze, Garnek, Karczewice, Kłomnice, Lipicze, Michałów, Michałów Rudnicki, Nieznanice, Niwki, Pacierzów, Rzeki, Witkowice, Zawada oraz Zdrowa.

W ramach wyżej wskazanego obszaru zdegradowanego wyodrębniono obszar rewitalizacji – obszar o szczególnym nasileniu problemów i jednocześnie o kluczowym znaczeniu dla ożywienia funkcjonalno-społecznego gminy. Wyznaczenie obszaru rewitalizacji zostało przeprowadzone zgodnie z art. 10 pkt 2 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji, który stanowi, że obszar ten nie może przekraczać 20% powierzchni gminy oraz nie może być zamieszkiwany przez więcej niż 30% jej mieszkańców. Poniższe zestawienie zawiera podstawowe dane dotyczące powierzchni oraz liczby ludności w odniesieniu do całego obszaru zdegradowanego oraz wydzielonego z niego obszaru rewitalizacji, który spełnia ustawowe kryteria.

Tabela 32 Zestawienie wskaźników obligatoryjnych

Sołectwo	Ludność	%Ludności	Powierzchnia (ha)	% Pow.
Obszar zdegradowany				
Adamów	410	3,21	493,58	3,34
Bartkowice	304	2,38	291,66	1,97
Chmielarze	112	0,88	336,95	2,28
Garnek	758	5,93	2082,07	14,09
Karczewice	440	3,44	555,62	3,76
Kłomnice	2577	20,16	1186,41	8,03
Lipicze	309	2,42	429,85	2,91
Michałów	185	1,45	83,67	0,57
Michałów Rudnicki	142	1,11	obręb Chorzenice540,18	3,66
Nieznanice	513	4,01	742,77	5,03
Niwki	136	1,06	obręb Rzerzeczyce1904,66	12,89
Pacierzów	442	3,46	729,57	4,94
Rzeki	626	4,9	822,93	5,57
Witkowice	676	5,29	283,02	1,91
Zawada	845	6,61	873,67	5,91
Zdrowa	588	4,6	836,2	5,66
Suma OZ	9063	70,91	14771,72	82,45
Obszar rewitalizacji				
Kłomnice	2577	20,16	1186,41	8,03

Witkowice	676	5,29	283,02	1,92
Nieznanice	513	4,01	742,77	5,03
Zawada działka nr ewid.: 3398	0	0	2,51	0,0170
Zawada działka nr ewid.: 3151	0	0	0,49	0,0033
Zawada działka nr ewid.: 3075	0	0	0,55	0,0037
Suma OR	3766	29,46	2215,75	15,00

Zródło: Opracowanie własne

5.1. Identyfikacja obszarów kryzysowych – diagnoza potrzeb rewitalizacyjnych w sołectwach Kłomnice, Witkowice i Nieznanice

Na podstawie analizy wskaźników społecznych oraz oceny sytuacji lokalnej w 2024 roku, wyodrębniono trzy jednostki osadnicze – Kłomnice, Witkowice oraz Nieznanice – jako kluczowe obszary wymagające kompleksowych działań rewitalizacyjnych. Wskazane miejscowości charakteryzują się występowaniem kumulatywnych problemów społecznych, które przejawiają się w pogarszających się wskaźnikach rozwoju społecznego, niekorzystnych trendach demograficznych oraz ograniczonym dostępie do zasobów społecznych i infrastrukturalnych. W trakcie prowadzonych konsultacji społecznych wpłynął formalny wniosek o uwzględnienie jako obszaru rewitalizacji terenu trzech niezamieszkałych działek gminnych, położonych na obszarze zdegradowanym w miejscowości Zawada, tj. działek o numerach ewidencyjnych: 3398, 3151 i 3075. Wniosek ten uznano jako zasadny ponieważ działki te zlokalizowane są na obszarze zdegradowanym, gdzie zdiagnozowano negatywne zjawiska społeczne, takie jak: niski przyrost naturalny na 1000 mieszkańców; saldo migracji na 1000 mieszkańców; odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w 2024 r. Ponadto analizując pozostałe obszary zaobserwowano negatywne zjawiska w strefie gospodarczej (liczba podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym, 2024 – zmiana liczby podmiotów w stosunku do 2021 r.). W strefie środowiskowej zaobserwowano negatywne zjawisko we wskaźniku ilości wyrobów azbestowych na 1 mieszkańca (kg) oraz we wskaźniku – udział gospodarstw domowych ogrzewanych kotłami na paliwa stałe. Analizując pozostałe strefy, tj. przestrzenno-funkcjonalną i techniczną również zaobserwowano negatywne zjawiska, takie jak: dostępność komunikacyjna, udział obiektów użyteczności publicznej wymagających termomodernizacji w ogólnej liczbie budynków, oraz udział obiektów użyteczności publicznej wymagających dostosowania do osób ze szczególnymi potrzebami.

Zidentyfikowane nieprawidłowości mają charakter systemowy, a ich obecność została potwierdzona poprzez niskie wartości wskaźników syntetycznych, które łączą dane demograficzne, ekonomiczne i społeczne, odzwierciedlając ogólną kondycję analizowanych sołectw.

5.2. Wspólne cechy problemowe badanych obszarów:

Wszystkie trzy jednostki borykają się z podobnymi typami trudności, wśród których najczęściej występują:

- Ponadprzeciętny odsetek mieszkańców objętych wsparciem systemu pomocy społecznej, świadczący o trwałym ubóstwie, bezrobociu lub problemach zdrowotnych i rodzinnych;*

- *Ujemne lub niskie saldo migracji, sugerujące odpływ ludności – szczególnie młodszej i aktywnej ekonomicznie – oraz brak atrakcyjności osiedleńczej;*
- *Niski poziom upowszechnienia edukacji przedszkolnej, co może ograniczać szanse rozwojowe dzieci i wpływać na późniejsze nierówności edukacyjne;*
- *Wysoki udział osób korzystających z pomocy społecznej z powodu uzależnień, będący wskaźnikiem poważnych wyzwań w obszarze zdrowia psychicznego i społecznego funkcjonowania rodzin.*

5.3. Analiza jednostkowa – specyfika problemów w poszczególnych sołectwach

Kłomnice – obszar o nasilonej patologii społecznej i spadku demograficznym

Sołectwo Kłomnice wyróżnia się negatywnie na tle całej gminy pod względem bezpieczeństwa i napięć społecznych. W 2024 roku zanotowano tu najwyższy wskaźnik interwencji policyjnych na 1000 mieszkańców, co wskazuje na obecność licznych zjawisk kryzysowych, takich jak konflikty sąsiedzkie, przemoc domowa, zakłócenia porządku publicznego czy przestępczość. Równocześnie, przyrost naturalny pozostaje poniżej średniej gminnej, co potwierdza procesy depopulacyjne i starzenie się populacji lokalnej.

Witkowice – obszar o słabym kapitale społecznym i deficycie bezpieczeństwa

Witkowice zajmują drugą pozycję pod względem liczby interwencji policyjnych, co świadczy o utrzymującym się stanie zagrożenia bezpieczeństwa i niepokoju społecznego. Wskaźnik ten może być odzwierciedleniem głębszych problemów związanych z integracją społeczną i rozluźnieniem więzi sąsiedzkich. Co istotne, jednostka ta wykazuje również ujemny przyrost naturalny, co wskazuje na zmniejszającą się liczbę ludności i pogłębiający się kryzys demograficzny. Dodatkowo, niski wskaźnik liczby organizacji pozarządowych w przeliczeniu na 1000 mieszkańców sugeruje słabo rozwinięty kapitał społeczny, ograniczoną aktywność obywatelską oraz brak podmiotów zdolnych do inicjowania oddolnych działań rozwojowych.

Nieznanice – obszar wysokiego ryzyka wykluczenia rodzinnego i społecznego

Nieznanice stanowią przykład jednostki, w której problemy społeczne koncentrują się wokół dysfunkcji rodzinnych. Z danych z 2024 roku wynika, że znacząca część mieszkańców korzystała z pomocy społecznej z powodu przemocy domowej oraz bezradności w zakresie spraw opiekuńczo-wychowawczych. Zjawiska te mają charakter chroniczny i często prowadzą do reprodukcji problemów społecznych w kolejnych pokoleniach. Ich obecność jednoznacznie wskazuje na potrzebę wdrożenia kompleksowych i długofalowych działań wsparcia rodzin, rozwoju lokalnych usług opiekuńczych oraz systemów interwencji kryzysowej.

Działki nr ewid: 3398, 3151, 3075 w miejscowości Zawada - Obszar koncentracji negatywnych zjawisk społeczno-środowiskowych”

W toku przeprowadzonych konsultacji społecznych dotyczących projektu uchwały o wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji wpłynął formalny wniosek o uwzględnienie jako części obszaru rewitalizacji trzech niezabudowanych działek stanowiących własność gminy, położonych w miejscowości Zawada, oznaczonych numerami ewidencyjnymi: 3398, 3151 oraz 3075.

Wniosek ten został uznany za zasadny, ponieważ działki te zlokalizowane są na terenie objętym uprzednio wyznaczonym obszarem zdegradowanym, dla którego na podstawie przeprowadzonej diagnozy stwierdzono koncentrację negatywnych zjawisk w sferze społecznej oraz w pozostałych sferach wymaganych ustawowo.

W szczególności, w części obszaru obejmującej wskazane działki odnotowano występowanie negatywnych zjawisk społecznych, takich jak:

- *niski przyrost naturalny w przeliczeniu na 1000 mieszkańców,*

- niekorzystne saldo migracji na 1000 mieszkańców,
- niski odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym (dane za rok 2024).

Ponadto, w analizie pozostałych sfer sytuacji kryzysowej zidentyfikowano:

- w sferze gospodarczej – spadek liczby podmiotów gospodarczych przypadających na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym (zmiana w latach 2021–2024),
- w sferze środowiskowej – wysoki poziom nasycenia wyrobami zawierającymi azbest (kg/osobę) oraz znaczny udział gospodarstw domowych korzystających z kotłów na paliwa stałe,
- w sferze przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej – ograniczoną dostępność komunikacyjną, wysoki udział budynków użyteczności publicznej wymagających termomodernizacji oraz konieczność dostosowania obiektów publicznych do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami.

Z uwagi na powyższe, a także mając na uwadze potencjał wskazanych działek do wykorzystania w ramach przyszłych działań rewitalizacyjnych (np. na potrzeby inwestycji społecznych, infrastrukturalnych lub aktywizujących lokalną społeczność), uznano zasadność ich włączenia do obszaru rewitalizacji

5.4. Podsumowanie i wnioski strategiczne

Wymienione jednostki – Kłomnice, Witkowice i Nieznanice – stanowią obszary szczególnego zagrożenia marginalizacją społeczną i wymagają zintegrowanego podejścia rewitalizacyjnego. Kluczowe znaczenie ma tutaj nie tylko eliminacja istniejących problemów, ale również wzmacnianie lokalnego potencjału rozwojowego, odbudowa zaufania społecznego oraz zwiększanie dostępności usług publicznych.

Działania powinny obejmować:

- rozwój infrastruktury społecznej (np. świetlice środowiskowe, punkty wsparcia rodzin),
- programy aktywizacji zawodowej i społecznej,
- poprawę bezpieczeństwa publicznego,
- wzmacnianie organizacji pozarządowych i wspieranie lokalnego wolontariatu,
- działania edukacyjne i profilaktyczne skierowane do dzieci, młodzieży i rodzin,
- mechanizmy przeciwdziałania przemocy i uzależnieniom.

5.5. Analiza pozostałych sfer problemowych – gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej oraz technicznej

W rozszerzonej analizie obejmującej cztery dodatkowe obszary: gospodarczy, środowiskowy, przestrzenno-funkcjonalny oraz techniczny, stwierdzono występowanie niekorzystnych zjawisk w różnych zakresach w badanych sołectwach.

W przypadku sołectw Kłomnice i Nieznanice negatywne wskaźniki odnotowano w trzech z czterech analizowanych sfer, co potwierdza ich wielowymiarowe problemy rozwojowe, wykraczające poza kwestie społeczne.

Najtrudniejszą sytuację zdiagnozowano w sołectwie Witkowice, gdzie niekorzystne wskaźniki wystąpiły we wszystkich czterech badanych obszarach, wskazując na głęboki, złożony kryzys strukturalny wymagający kompleksowej interwencji rewitalizacyjnej.

Grafika 31 Mapa poglądowa obszaru zdegradowanego

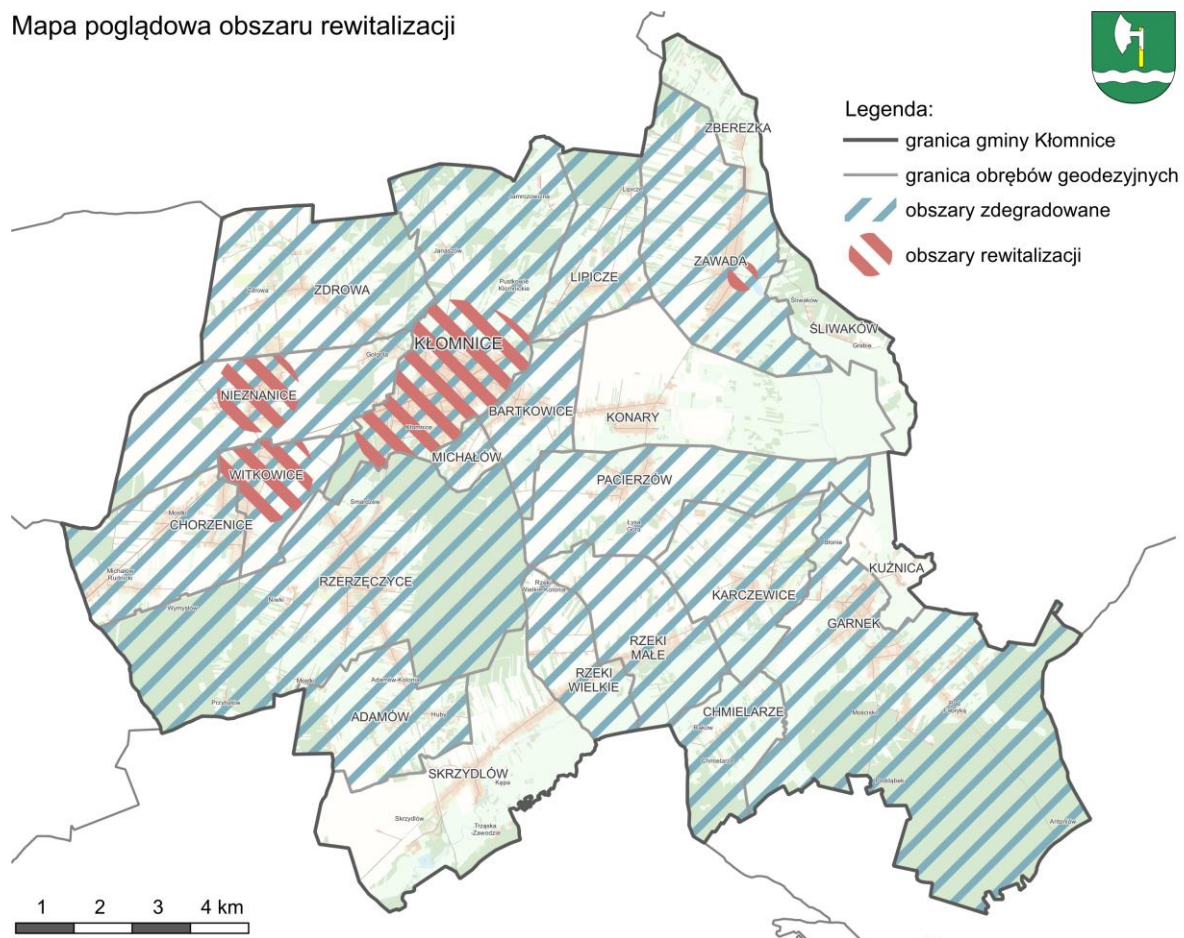
Mapa poglądowa obszaru zdegradowanego

Źródło: Opracowanie własne

Grafika Nr Mapa poglądowa obszaru rewitalizacji

Mapa poglądowa obszaru rewitalizacji

Źródło: Opracowanie własne

6. Spis tabel i grafik

<i>Tabela 1 Powierzchnia i udział poszczególnych obrębów ewidencyjnych\sołectw w Gminie Kłomnice w ha.....</i>	<i>25</i>
<i>Tabela 2 Wykaz sołectw.....</i>	<i>27</i>
<i>Tabela 3 Przyrost naturalny na 1000 mieszkańców.....</i>	<i>29</i>
<i>Tabela 4 Udział osób w wieku produkcyjnym.....</i>	<i>31</i>
<i>Tabela 5 Saldo migracji na 1000 mieszkańców.....</i>	<i>33</i>
<i>Tabela 6 Liczba i udział osób bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w poszczególnych sołectwach w Gminie Kłomnice w 2024 roku (stan w dniu 31.12.2024 r.).....</i>	<i>35</i>
<i>Tabela 7 Udział osób bezrobotnych wg grup znajdujących się w trudnej sytuacji na rynku pracy w poszczególnych sołectwach w Gminie Kłomnice w 2024 roku (stan w dniu 31.12.2024 r.).....</i>	<i>36</i>
<i>Tabela 8 Liczba i udział osób korzystających z pomocy społecznej w poszczególnych sołectwach w Gminie Kłomnice w latach 2021-2024.....</i>	<i>39</i>
<i>Tabela 9 Liczba i udział osób korzystających z pomocy społecznej ze względu na ubóstwo w poszczególnych sołectwach w Gminie Kłomnice w 2024 roku.....</i>	<i>41</i>
<i>Tabela 10 Liczba i udział osób korzystających z pomocy społecznej ze względu na niepełnosprawność w poszczególnych sołectwach w Gminie Kłomnice w 2024 roku.....</i>	<i>43</i>
<i>Tabela 11 Liczba i udział osób korzystających z pomocy społecznej ze względu na bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego w poszczególnych sołectwach w Gminie Kłomnice w 2024 roku.....</i>	<i>46</i>
<i>Tabela 12 Liczba i udział osób korzystających z pomocy społecznej ze względu na przemoc w rodzinie w poszczególnych sołectwach w Gminie Kłomnice w 2024 roku.....</i>	<i>47</i>
<i>Tabela 13 Liczba i udział osób korzystających z pomocy społecznej ze względu na uzależnienia w poszczególnych sołectwach w Gminie Kłomnice w 2024 roku.....</i>	<i>49</i>
<i>Tabela 14 Liczba i udział interwencji policyjnych na 1000 mieszkańców w poszczególnych sołectwach w Gminie Kłomnice w 2024 roku.....</i>	<i>52</i>
<i>Tabela 15 Liczba organizacji pozarządowych na 1000 mieszkańców.....</i>	<i>54</i>
<i>Tabela 16 Odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w poszczególnych sołectwach w 2024 r.....</i>	<i>56</i>
<i>Tabela 17 Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru regon na terenie Gminy Kłomnice w latach 2021-2024 (stan w dniu 31.12.2024 r.).....</i>	<i>59</i>
<i>Tabela 18 Liczba i udział podmiotów gospodarki narodowej wpisanych do rejestru regon wg sekcji PKD, grup działalności oraz klas wielkości na terenie Gminy Kłomnice w 2024 roku (stan w dniu 31.12.2024 r.).....</i>	<i>60</i>
<i>Tabela 19 Liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym w poszczególnych sołectwach Gminy Kłomnice w 2024 roku (stan na 31.12.2024 r.).....</i>	<i>62</i>
<i>Tabela 20 Zmiana w stosunku do 2021 roku liczby osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym w poszczególnych sołectwach Gminy Kłomnice (stan w dniu 31.12.2024 r.).....</i>	<i>63</i>
<i>Tabela 21 Ilość zinwentaryzowanych wyrobów azbestowych, ilość unieszkodliwionych wyrobów azbestowych, ilość pozostałych do unieszkodliwienia wyrobów azbestowych, ilość wyrobów azbestowych na jednego mieszkańca.....</i>	<i>66</i>
<i>Tabela 22 Budynki mieszkalne zlokalizowane w strefie zagrożenia hałasem drogowym i kolejowym.....</i>	<i>69</i>
<i>Tabela 23 Liczba punktów w ewidencji źródeł ciepła, Liczba punktów w ewidencji źródeł ciepła ogrzewanych kotłami na paliwo stałe, udział gospodarstw domowych ogrzewanych kotłami na paliwo stałe.....</i>	<i>71</i>
<i>Tabela 24 Dostępność do punktów usług publicznych.....</i>	<i>74</i>
<i>Tabela 25 Udział terenów rekreacyjnych w powierzchni ogółem.....</i>	<i>76</i>
<i>Tabela 26 Dostępność komunikacyjna.....</i>	<i>78</i>

<i>Tabela 27 Analiza obiektów publicznych pod kątem konieczności termomodernizacji.....</i>	<i>80</i>
<i>Tabela 28 Udział obiektów użyteczności publicznej wymagających dostosowania do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami.....</i>	<i>83</i>
<i>Tabela 29 Podsumowanie analizy obszarów – sfera społeczna – wartości wskaźników.....</i>	<i>86</i>
<i>Tabela 30 Podsumowanie analizy obszarów – sfera społeczna – wartości zestandaryzowane.....</i>	<i>87</i>
<i>Tabela 31 Podsumowanie analizy obszarów – pozostałe sfery.....</i>	<i>88</i>
<i>Tabela 32 Zestawienie wskaźników obligatoryjnych.....</i>	<i>89</i>
<i>Grafika 1 Lokalizacja gminy Kłomnice w województwie śląskim</i>	<i>23</i>
<i>Grafika 2 Obszar Gminy Kłomnice.....</i>	<i>24</i>
<i>Grafika 3 Lokalizacja gminy w powiecie częstochowskim.....</i>	<i>25</i>
<i>Grafika 4 Negatywne zjawiska jako podstawa wyznaczenia obszaru zdegradowanego i rewitalizacji.....</i>	<i>28</i>
<i>Grafika 5 Przyrost naturalny na 1000 mieszkańców (%).....</i>	<i>30</i>
<i>Grafika 6 Udział osób w wieku poprodukcyjnym w liczbie ludności w 2024 r.....</i>	<i>32</i>
<i>Grafika 7 Saldo migracji na 1000 mieszkańców.....</i>	<i>34</i>
<i>Grafika 8 Udział osób bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w poszczególnych sołectwach w Gminie Kłomnice.....</i>	<i>36</i>
<i>Grafika 9 Liczba osób bezrobotnych wg. grup znajdujących się w trudnej sytuacji na rynku pracy.....</i>	<i>38</i>
<i>Grafika 10 Udział osób korzystających z pomocy społecznej w liczbie ludności ogółem w poszczególnych sołectwach w Gminie Kłomnice w 2024 r.....</i>	<i>40</i>
<i>Grafika 11 Zmiana liczby osób korzystających z pomocy społecznej w poszczególnych sołectwach ludności ogółem w poszczególnych sołectwach w Gminie Kłomnice</i>	<i>40</i>
<i>Grafika 12 Udział osób korzystających z pomocy społecznej ze względu na ubóstwo w poszczególnych sołectwach w Gminie Kłomnice w 2024 r.....</i>	<i>43</i>
<i>Grafika 13 Udział osób korzystających z pomocy społecznej ze względu na niepełnosprawność w poszczególnych sołectwach w Gminie Kłomnice w 2024 r.....</i>	<i>45</i>
<i>Grafika 14 Udział osób korzystających z pomocy społecznej ze względu na bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego w poszczególnych sołectwach w Gminie Kłomnice w 2024 r.....</i>	<i>47</i>
<i>Grafika 15 Udział osób korzystających z pomocy społecznej ze względu na przemoc w rodzinie, w poszczególnych sołectwach w Gminie Kłomnice w 2024 r.....</i>	<i>49</i>
<i>Grafika 16 Udział osób korzystających z pomocy społecznej ze względu na uzależnienia w poszczególnych sołectwach w Gminie Kłomnice w 2024.....</i>	<i>51</i>
<i>Grafika 17 Liczba i udział interwencji policyjnych na 1000 mieszkańców.....</i>	<i>53</i>
<i>Grafika 18 Liczba organizacji pozarządowych na 1000 mieszkańców.....</i>	<i>55</i>
<i>Grafika 19 Odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w poszczególnych sołectwach w 2024 r.....</i>	<i>58</i>
<i>Grafika 20 Udział podmiotów gospodarki narodowej wpisanych do rejestru regon wg. sekcji PKD, grup działalności oraz klas wielkości na terenie Gminy Kłomnice w 2024 r.....</i>	<i>61</i>

<i>Grafika 21 Liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym w poszczególnych sołectwach Gminy Kłomnice w 2024 roku.....</i>	<i>63</i>
<i>Grafika 22 Zmiana w stosunku do 2021 roku liczby osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym.....</i>	<i>65</i>
<i>Grafika 23 Ilość wyrobów azbestowych na jednego mieszkańca.....</i>	<i>68</i>
<i>Grafika 24 Udział budynków mieszkalnych w strefie zagrożenia hałasem drogowym i kolejowym.....</i>	<i>70</i>
<i>Grafika 25 Udział gospodarstw domowych ogrzewanych kotłami na paliwo stałe.....</i>	<i>73</i>
<i>Grafika 26 Dostępność usług publicznych.....</i>	<i>75</i>
<i>Grafika 27 Udział terenów rekreacyjnych w powierzchni ogółem.....</i>	<i>77</i>
<i>Grafika 28 Dostępność komunikacyjna.....</i>	<i>79</i>
<i>Grafika 29 Udział obiektów użyteczności publicznej wymagający termomodernizacji w ogólnej liczbie budynków.....</i>	<i>82</i>
<i>Grafika 30 Udział obiektów użyteczności publicznej wymagających dostosowania do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami.....</i>	<i>84</i>
<i>Grafika 31 Mapa poglądowa obszaru zdegradowanego.....</i>	<i>94</i>
<i>Grafika 32 Mapa poglądowa obszaru rewitalizacji.....</i>	<i>95</i>